

r

Bestuursverslag 2023

Inclusief verslag intern toezicht

Inhoud

1. Het schoolbestuur	5
1.1 Profiel	5
Missie, visie en kernactiviteiten	5
Strategisch beleidsplan	6
Toegankelijkheid & toelating	6
1.2 Organisatie	6
Contactgegevens	6
Organisatiestructuur	7
Horizontale dialoog en verbonden partijen	8
Klachtenbehandeling	8
Juridische structuur	8
Governance	8
Functiescheiding	8
2. Verantwoording van het beleid	9
2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT	9
Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg	9
Doelen en resultaten	11
Ontwikkelingen	11
Onderwijsresultaten	12
Inspectie	13
Nationaal Programma Onderwijs	15
Sociale veiligheid	15
2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING	15
Doelen en resultaten	15
Strategisch personeelsbeleid	16
2.3 Huisvesting & Facilitaire zaken	17
Doelen en resultaten	17
Toekomstige ontwikkelingen	17
Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen	17
2.4 Financieel beleid	18
2.5 Interne risicobeheersings- en controle-systemen	20
3. Verantwoording Financiën	23
3.1 Ontwikkelingen in meerjarenperspectief	23
3.2 Staat van baten en lasten	24
3.3 Toelichting op de ontwikkelingen in de begroting 2024 en meerjarenbegroting	26
3.4 Balans in meerjarenperspectief	31
3.5 Financiële Positie	32
4. Verslag intern toezicht	34
4.1 De Raad van Toezicht	34
4.2 Het toezicht, de werkzaamheden, de resultaten en de zelfevaluatie	35

4.2.1	<i>De Raad van Toezicht</i>	35
4.2.2	<i>De Commissies van de Raad van Toezicht</i>	36
4.2.3	<i>Raad van Toezicht/ directieoverleg openbaar primair onderwijs</i>	37
4.2.4	<i>Zelfevaluatie</i>	38
4.3	Doelmatige besteding van middelen	38

Voorwoord

Op 1 januari 2023 is Stichting Markant Onderwijs formeel gefuseerd met Stichting LeerSaam tot Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. We kunnen constateren dat beide onderwijsculturen heel goed op elkaar aansluiten en dat het fusieproces en de samenvoeging uitstekend zijn verlopen en nog steeds verlopen. Onze begeleidende organisatie VOS/ABB heeft aangegeven nog nooit zo'n soepel verlopen fusie te hebben meegemaakt. Dat is een compliment aan ons allen, we mogen daar trots op zijn en zullen ook in de komende jaren verder blijven bouwen aan het versterken van de vernieuwde organisatie.

De uitdaging met betrekking tot het lerarentekort is niet verdwenen in vergelijking met vorig jaar. De basisformatie is bij alle scholen wel op orde. De problemen ontstaan bij tussentijds vertrek van mensen, maar vooral bij de vervanging in verband met ziekte. Alle directeuren en medewerkers verdienen een zeer groot compliment voor hun energie om "de boel draaiende" te houden. De buitenwereld ziet dit onvoldoende, slechts sporadisch gaan klassen naar huis bij onze stichting. Dit komt omdat medewerkers een extra dag komen werken, hun eigen werk even laten liggen, etc. Een diepe buiging en petje af voor al onze medewerkers.

Dit jaar zijn we gestart, mede door de fusie, met de integratie en het herschrijven van de 2 strategische beleidsplannen van Markant en LeerSaam. De start werd gemaakt met een tweedaagse van directeuren, daarna zijn er diverse sessies geweest met de Raad van Toezicht, de GMR, etc. We hebben het fundamenteel aangepakt en zullen dit proces begin 2024 afronden. We hadden de intentie om hier eerder mee klaar te zijn, maar er is veel tijd gegaan naar de voorbereiding van het onderzoek door de onderwijsinspectie.

In september 2023 is het bestuurlijk onderzoek door de onderwijsinspectie gestart en op de meeste onderdelen hebben we een voldoende gekregen, maar we hebben ook een aantal herstelopdrachten. Enkele daarvan kunnen we nu in dit jaarverslag verwerken. Burgerschap is een hot item in Nederland en wij zorgen ervoor dat elke school voor de zomer 2024 een plan heeft liggen. De visie, de ambitie, de doelen, de kwaliteitscultuur, de evaluatie, verantwoording en dialoog waren allemaal voldoende. De uitvoering werd beoordeeld als onvoldoende; wanneer grijp je als bestuur in wanneer de resultaten achterblijven. Daar had de inspectie een opmerking over en dat is met betrekking tot één school erkent en vervolgens op geacteerd. Het is jammer dat de inspectie het oordeel over dit onderdeel onvoldoende meeweegt in het beleid van de stichting om te komen tot Gewoon Goed Onderwijs. In mei 2023 zijn OBS De Toermalijn en OBS De Leest onderzocht door de inspectie. Zij ontvingen beiden het oordeel GOED. Als bestuurder maakt je dat heel trots, maar vooral de teams verdienen een groot compliment voor hun inspanning.

Tot slot wil ik alle directeuren en hun teamleden bedanken voor hun geweldige inzet en flexibiliteit in 2023. Een oorlog in Oekraïne en Gaza maken dat een school nooit een statisch geheel is, de kinderen al helemaal niet. In dit krachtenveld is de leerkracht een basis van stabiliteit en daarvoor mijn grote dank en respect. Een leerkracht is van betekenis voor elk kind (en zijn ouders), dat besef zou elke leerkracht weer trots moeten en mogen maken.

Johan van Knijff
voorzitter CvB

1. Het schoolbestuur

*Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam is een ambitieuze en innovatieve stichting voor openbaar primair onderwijs die **KWALITEIT** met hoofdletters wil schrijven. Onder Markant-LeerSaam ressorteren 10 basisscholen in Breda, Bavel, Etten-Leur, Prinsenbeek, Teteringen en Ulvenhout. Wij dragen zorg voor openbaar onderwijs aan ca. 2800 basisschoolleerlingen.*

Het schoolbestuur bestaat uit een College van Bestuur (hierna CvB) met een voorzitter. Het managementteam van elke school bestaat uit een directeur, team- of bouwcoördinator(en) en een IB-er (Intern Begeleider).

Het bestuursbureau bestaat uit een managementassistente (0,9 fte) en een stafmedewerker personeel en financiën (1 fte). Daarnaast zijn een bovenscholse coördinator digitalisering (0,6 fte), een beleidsmedewerker onderwijs & kwaliteit (0,6 fte), en een hoogbegaafden-specialist (0,2 fte) werkzaam. Ondersteuning op Human Resource Management vindt plaats via inhuur van een externe HRM-consultant. Ondersteuning op het gebied van financiën vindt plaats via inhuur van een externe financieel specialist van Ons Onderwijsbureau.

De directeuren van de scholen maken deel uit van het directeurenoverleg van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam; het directieoverleg openbaar primair onderwijs. Dit overleg wordt voorgezeten door de voorzitter van het CvB en heeft een beleidsvoorbereidend karakter, het stimuleert bovenscholse samenwerking en het leren van elkaar.

1.1 PROFIEL

Missie, visie en kernactiviteiten

Vanuit onze missie om 'Gewoon Goed Onderwijs' aan te bieden aan de kinderen in gemeente Breda en Etten-Leur, betekent dit voor ons dat je als organisatie vooral naar jezelf kijkt waar je kunt verbeteren. Het beste onderwijs is onderwijs van goede kwaliteit. We streven niet alleen naar de hoogste cognitieve opbrengsten; we hechten ook veel waarde aan het welbevinden van het kind. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Daarnaast is er aandacht voor kunst en cultuur én bewegen. We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gezamenlijkheid.

Plezier, veiligheid, en vertrouwen zijn nodig om tot leren en ontwikkelen te komen. In saamhorigheid werken, leren en leven ter voorbereiding op de toekomst van morgen. Dat geldt niet alleen voor de kinderen, dat geldt voor iedereen binnen Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. We doen het samen, waarbij samen staat voor 'in betrokkenheid samen zijn, samen werken, samen leren en samen leven, waarbij het kind centraal staat'. Betrokkenheid heeft een directe relatie met je verantwoordelijk voelen voor je eigen leer- en ontwikkelproces en je daarop laten aanspreken. Medewerkers zijn trots om te werken op een van onze scholen. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam is ook trots op zijn medewerkers, welke zich telkens verder ontwikkelen tot de best mogelijke onderwijsprofessionals.

Samen werken komt ook tot uitdrukking in het samenwerken met ouders en met anderen in de omgeving. Wij zoeken actief verbinding met onze omgeving vanuit wederzijdse, niet-vrijblijvende betrokkenheid. We stellen ons daarbij steeds de vraag 'wat kunnen wij samen doen om onze leerlingen optimaal te begeleiden in hun ontwikkeling?' Wij staan open voor ideeën van anderen en stimuleren alle betrokkenen rondom ons onderwijs om met ons mee te denken, te praten en te doen. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam biedt aan de scholen ruimte voor innovatie. We bieden ouders en leerlingen een grote diversiteit aan schoolconcepten én heel specifieke innovaties. Wij spelen zichtbaar in op de uitdagingen van de grote ontwikkelingen in de samenleving. Dit vertalen wij samen met onze partners naar uitdagende nieuwe onderwijsvormen.

Samen leren doen wij in alle lagen binnen Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam door kennis en ervaringen uit te wisselen. Maar ook door te delen, te leren met en van elkaar en door elkaars talenten en sterke punten te benutten. Daarnaast stellen we onze medewerkers in de gelegenheid leer- en werkervaring op te doen binnen de gehele organisatie. In en tussen onze scholen zijn medewerkers actief om te leren. Daar wordt het onderwijs ontwikkeld door en met de professionals. Onderwijsverbetering en -innovatie worden op allerlei terreinen gestimuleerd en gefaciliteerd. Innovatieve schoolconcepten horen bij Markant-LeerSaam.

Samen leven komt tot uiting door het feit dat elke school van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam een herkenbare en aantrekkelijke positie in de wijk/dorp van gemeente Breda en in Etten-Leur heeft. Voor kinderen en ouders is deze school een plek waar men graag is. Het welbevinden van onze leerlingen staat voorop in ons denken en handelen. In het leven van kinderen neemt de school een belangrijke plaats in. Het onderwijs op onze scholen draagt bij aan de ontwikkeling tot volwassenheid van al onze kinderen. De school en de leerkracht doen ertoe!

Wij willen de kinderen leren om te zorgen voor elkaar en voor de wereld om hen heen. Dus verbinden wij ze met de wereld om ons heen en richten wij onze blik naar buiten. We halen de maatschappij naar binnen door aan te sluiten op actuele maatschappelijke ontwikkelingen.

Strategisch beleidsplan

Voor Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam zijn de volgende 5 speerpunten van betekenis in de huidige planperiode:

1. Onderwijs en kwaliteit
2. HRM-HRD en ontwikkeling medewerkers
3. Profilering en marketing
4. Passend onderwijs
5. Financiën en beheer

Klik [hier](#) voor ons Strategisch Beleidsplan 2020-2024.

Toegankelijkheid & toelating

Zoals blijkt uit de missie is de kernactiviteit van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam het realiseren van kwalitatief hoogwaardig openbaar onderwijs in de gemeente Breda en Etten-Leur en het zorg dragen voor de continuïteit daarvan. Alle scholen van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam staan open voor alle kinderen ongeacht hun geloofsovertuiging en/of afkomst. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam heeft zowel oog voor leerlingen met onderwijsachterstanden en beperkingen als voor hoogbegaafde kinderen.

De toegankelijkheid van het onderwijs is onlosmakelijk verbonden met het openbare karakter van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam, gericht op het aanbieden van diverse onderwijsconcepten en arrangementen. De missie en visie zijn vertaald in het Strategisch Beleidsplan 2020-2024, zie de link hierboven.

Het openbaar onderwijs is algemeen toegankelijk binnen de zorgmogelijkheden van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam als geheel en van de afzonderlijke scholen in het bijzonder. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam streeft naar een veilige en stimulerende leeromgeving. Dit betekent dat gewerkt wordt in een veilig pedagogisch klimaat waarin naast ruime aandacht voor cognitieve aspecten ook ruimte is voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en zelfstandigheid van de leerlingen. De 10 scholen van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam hebben onderscheidende onderwijsconcepten, waaronder Jenaplan en Montessori+ onderwijs. Alle scholen geven op eigen wijze vorm aan vernieuwend onderwijs. Profilering op schoolniveau wordt vanuit het bestuur nadrukkelijk gestimuleerd.

We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gemeenschapszin. Op onze scholen leren kinderen in vrijheid te denken, keuzes te maken en onafhankelijk te zijn. Ons personeel beseft dat het onderwijs in samenwerking met ouders de voorwaarden moeten scheppen voor een mooie toekomst voor elk kind. Onze scholen willen in algemene zin van maatschappelijke betekenis zijn en voor elk individueel kind een veilige basis om zich te ontwikkelen tot volwassene.

1.2 ORGANISATIE

Contactgegevens

- Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam
- Bestuursnummer: 41869
- Heerbaan 250 – 4817 NL Breda
- 076-5289360
- info@markantonderwijs.nl
- www.markantonderwijs.nl

Bestuur

- De heer drs. Johan van Knijff
- Voorzitter College van Bestuur (hierna te noemen CvB)
- Dit CvB is tevens CvB van Stichting Vrije School Breda. Beide vormen een zogenoemde personele unie, waarbij beide Stichtingen juridisch onafhankelijk van elkaar functioneren, maar in persoon wel dezelfde bestuurder hebben. Dat geldt ook voor de Raad van Toezicht (hierna te noemen RVt) van beide Stichtingen
- Nevenfuncties: Lid van het DB van BreedSaam, lid van de stuurgroep opleiden in de school (PABO) en lid Verenigingscommissie arbeidsvoorwaarden PO-Raad

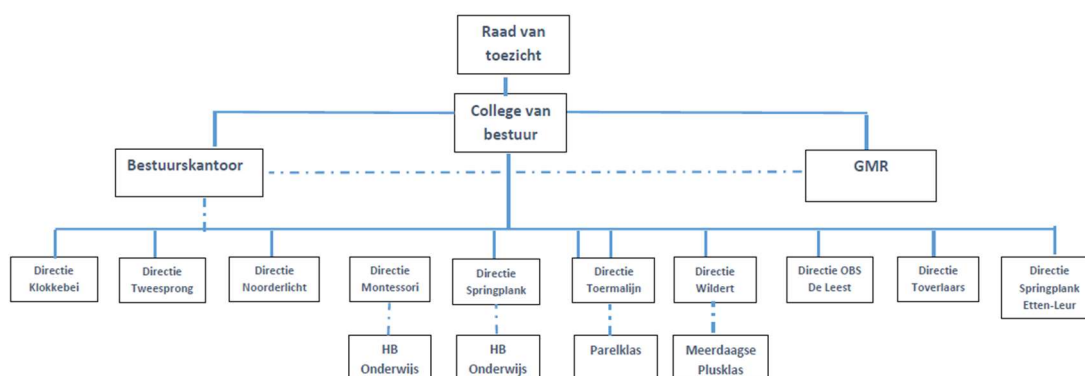
Scholen

- OBS De Toermalijn – Pastoor Doensstraat 5 - 4854 CP Bavel - www.obsdetoermalijn.nl
- OBS De Klokkebei - Sterstraat 1 - 4851 BG Ulvenhout - www.deklokkebei.nl
- OBS De Springplank Teteringen – Groenstraat 5 – 4847 AE Teteringen - www.obsdespringplank.net
- OBS De Tweesprong - Kapelstraat 15 - 4817 NX Breda - www.obsdetweesprong.nl
- OBS Het Noorderlicht - Cornelis Florisstraat 25 - 4827 CN Breda - www.bshetnoorderlicht.nl
- OBS De Wildert - Twaalfbunder 2 - 4823 BJ Breda - www.obswildert.nl
- Montessori+ Breda - Jan Nieuwenhuyzenstraat 15 - 4818 RH Breda - www.Montessori+plus.nl
- Montessori+ Locatie Prinsenbeek - Straatweide 30 – 4841 ND Prinsenbeek - www.Montessori+plus.nl
- OBS De Leest – Gruiterijstraat 1 – 4871 KS Etten-Leur www.obsdeleest.nl
- OBS De Springplank Etten-Leur – Kraanvogel 22 – 4872 SB Etten-Leur www.springplankettenleur.nl
- OBS De Toverlaars – Slagveld 55 – 4871 ND Etten-Leur www.obsdetoverlaars.nl

Onze scholen zijn te vinden op de website van scholenopdekaart.nl

Organisatiestructuur

Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam 1 januari 2023

De (gemeenschappelijke) medezeggenschap (hierna te noemen GMR)

De dialoog met de ouders van de leerlingen van de scholen van Markant-LeerSaam vindt op bestuursniveau plaats via de GMR en op schoolniveau via de Medezeggenschapsraad (hierna MR) van elke school. GMR en de MR kennen naast een oudergeleding een personeelsgeleding. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van GMR en MR zijn vastgelegd in reglementen. Daarnaast kent elke school een Ouderraad, die vooral ondersteuning verleent bij de organisatie van allerlei activiteiten. Het beleid ten aanzien van de dialoog met ouders wordt mede gestuurd door de uitkomsten van het tweejaarlijkse tevredenheidsonderzoek.

In de GMR zijn alle scholen vertegenwoordigd met een leerkracht en een ouder. Daarmee is de omvang van de GMR bepaald op 20 leden. De GMR heeft in het kalenderjaar 2023 zes maal vergaderd. Belangrijke besprekingspunten waren o.a. : Bestuursverslag en jaarrekening 2022, binnenklimaat, personeelshandboek, begroting 2024, ontwikkeling Strategisch Beleidsplan 2024-2028, nieuwe school Haansberg Etten-Leur, huisvesting, veilig sociaal werkklimaat, Oekraïense school in Breda, Bestuursonderzoek Onderwijsinspectie en voortgang van de fusie.

De leerlingenraad op bestuursniveau is actief

Elke school binnen de stichting heeft een leerlingenraad. In het kader van burgerschap hebben we sinds juni 2023 ook een leerlingenraad op bestuursniveau. Alle scholen vaardigen een leerling af en deze gaan 3x per jaar in gesprek met de voorzitter van het CvB. Na een nadere kennismaking en uitleg over de stichting hebben we

gesproken over de scholen: Wat voor school is jouw school en kennismaken met hun medeleerlingen op de andere school maar ook met de specifieke kenmerken van de andere scholen. Verder hebben we vooruitgeblikt naar maart 2024. In de week van het openbaar onderwijs hebben we plannen en ideeën uitgewisseld voor mogelijke (gezamenlijke) acties in die week. In 2024 wordt dat verder uitgewerkt.

Horizontale dialoog en verbonden partijen

Er is regelmatig contact met onderstaande partijen

Ouders, leerlingen en medewerkers	Uitwisseling schoolse zaken, kennisoverdracht
Gemeente Breda en Gemeente Etten-Leur	Subsidies, beheer multifunctionele gebouwen, openbaar onderwijs en jaarrekening, statuten, fusietraject, e.d.
Kober Kinderopvang, Kinderopvang Bloem, KDV Pebbels- KDV Haagse Beemden	Kinderopvangorganisatie in verschillende scholen
Administratiekantoor Ons Onderwijs en Wijs Accountants	Verzorging gehele administratie en afwikkeling jaarrekening van Markant Onderwijs
ArboUnie Breda	Ondersteuning arbeidsomstandighedenbeleid en verzuim
PO Raad, VosABB	Branche organisaties
Avans Hogeschool, NCOI	Opleidingsorganisaties
RSV Breda e.o.	Passend Onderwijs voor elk kind
Leswerk	Oplossen vervangingsproblematiek van alle besturen PO en VO
BreedSaam Onderwijsvastgoed Breda	Verantwoordelijk voor huisvesting van PO en speciaal onderwijs in gemeente Breda

Klachtenbehandeling

Er zijn 3 klachten ontvangen in 2023. Deze zijn in goed overleg met betrokken ouders opgelost. Bij 1 casus hebben we onze externe vertrouwenspersoon ingeschakeld, uiteindelijk is deze leerling naar een andere school gegaan. Klik [hier](#) voor het Klachtenbeleid.

Juridische structuur

Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam is een Stichting zonder winstoogmerk met als activiteit het verzorgen van basisonderwijs aan leerplichtigen en het in stand houden van openbare scholen voor primair onderwijs overeenkomstig artikel 46 van de Wet op het Primair Onderwijs. Het bestuur van de Stichting bestaat uit een CvB met een voorzitter. Een RvT houdt toezicht op- en adviseert de bestuurder.

Governance

In 2023 zijn er alleen regelingen aangepast in het kader van de fusie per 1 januari 2023, de inhoud is hetzelfde gebleven.

Funciescheiding

Het bestuur en toezicht werkt volgens het raad-van-toezichtmodel. Het bevoegd gezag (CvB) van de Stichting bestuurt de scholen, de RvT oefent intern toezicht uit op het bestuur. Het bevoegd gezag is eindverantwoordelijk en aansprakelijk voor het besturen van de scholen. De leden van de RvT zijn verantwoordelijk en aansprakelijk voor de wijze waarop zij het toezicht op het bestuur uitoefenen.

Code Goed Bestuur

Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam hanteert de Code Goed Bestuur in het primair onderwijs van de PO-Raad, vastgesteld in november 2021. CvB en RvT bespreken jaarlijks de noodzaak tot nadere maatregelen. De Stichting maakt ook gebruik van een besturingsmodel en managementstatuut.

[Code-goed-bestuur-in-het-primair-onderwijs](#)

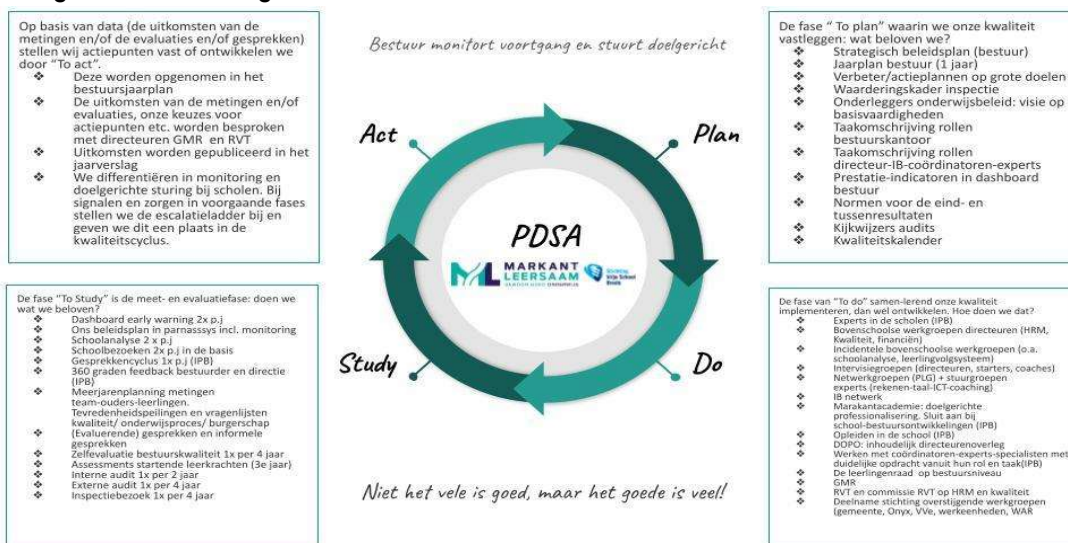
2. Verantwoording van het beleid

2.1 ONDERWIJS & KWALITEIT

Onderwijskwaliteit en kwaliteitszorg

Vanuit de overtuiging dat het voor elke school belangrijk is om voortdurend en op gestructureerde wijze te werken aan het verbeteren van de kwaliteit van het onderwijs, focussen we ons op onderwijskwaliteit. Daarbij gaat het primair om het dagelijks pedagogisch en didactisch handelen van de leerkracht in de klas. Vanuit onze missie om Gewoon Goed basisonderwijs aan te bieden aan de kinderen in de gemeente Breda en Etten-Leur, betekent dit voor ons dat je als organisatie vooral naar jezelf kijkt waar je kunt verbeteren. Het beste onderwijs is onderwijs van goede kwaliteit. We streven niet alleen naar de hoogst mogelijke cognitieve opbrengsten, want we hechten ook veel waarde aan het welbevinden van het kind. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Het programma van de Markant Academie (ons eigen scholingsinstituut) is daarom ingericht op scholing die ons beter maakt. Om te bepalen wat het aanbod van de scholing is, maken we o.a. gebruik van de analyse naar aanleiding van de schoolbezoeken, Succes!Spiegel en de audits. De focus is steeds meer gaan liggen op de basisvaardigheden en heeft de scholing met name op rekenen en taal plaatsgevonden in 2023.

Monitoring en Verantwoording

Succes!Spiegel

De Succes!Spiegel is ons kwaliteitszorginstrument voor monitoring en verantwoording. Het systeem bevat onder meer een Succes!dashboard, waar in één oogopslag te zien is hoe tevreden de ondervraagden zijn over het onderwijsproces, het schoolklimaat, kwaliteitszorg en ambitie, samenwerking met ouders en imago. Daarnaast meet het ook de sociale veiligheid van de leerlingen en is het instrument te gebruiken als een zelfevaluatie. In november 2023 is de jaarlijkse sociale veiligheid vragenlijst onder leerlingen van groep 5-8 afgenomen. De resultaten worden op bestuurs- en op schoolniveau geanalyseerd.

Externe audit

In 2023 heeft de afronding van de (externe) audits plaatsgevonden. Deze is uitgevoerd door een externe ervaren auditor samen met de kwaliteitsmedewerker. Tijdens de audit is men op zoek gegaan naar wat goed gaat en wat beter kan of moet. De scholen hebben feedback gekregen op de volgende standaarden:

- OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding
- OP3 Pedagogisch-didactisch handelen
- SKA1 Visie, ambities en doelen
- SKA2 Uitvoering en kwaliteitscultuur

Een aantal scholen stijgt uit boven de basiskwaliteit, een aantal scholen voldoet ruim aan de basiskwaliteit en een aantal scholen is aan de slag gegaan met een plan van aanpak om op bepaalde thema's een doorontwikkeling te maken. Deze scholen zijn in 2023 nogmaals bezocht om de doorontwikkeling te monitoren en bij te sturen waar nodig.

Schoolbezoek

De bestuurder en de kwaliteitsmedewerker bezoeken twee keer per jaar de school om het inhoudelijk gesprek aan te gaan over de ontwikkelingen en de vorderingen van het onderwijs in de school.

Onderwerpen van gesprek zijn:

- de voortgang van de schoolontwikkeling: basisvaardigheden, visie, ambities, doelen
- de audit
- de schoolanalyse met o.a. de resultaten
- gesprekscyclus en dossiervorming
- acties tevredenheidspeilingen
- professionalisering
- leerlingaantallen
- besteding en inzet zorgmiddelen
- ziekteverzuim
- financiën.

We differentiëren in de gespreksvoering. Naar aanleiding van resultaten, audits, inspectiebezoek en dashboard vinden er bij bepaalde zorgen meerdere gesprekken, intensievere monitoring en/of gerichte sturing plaats.

ParnasSys

Alle Markant-LeerSaam scholen werken met het administratie- en leerlingvolgsysteem ParnasSys. Dit maakt het mogelijk om per school de tussentijdse leeropbrengsten en eindopbrengsten op uniforme en systematische wijze te monitoren. We maken gebruik van de bovenschoolse module Ultimview van ParnasSys. Deze heeft een "early warning" functie met betrekking tot de tussentijdse- en eindopbrengsten, de interne doorstroom en uitstroom van de leerlingen, de onderwijsresultaten en het schooladvies.

Dashboard: early warning

Omdat kwaliteit nog meer omvat dan de gegevens uit Ultimview hebben we een kwaliteitsdashboard gemaakt zodat we in een oogopslag zien of er zorg of alertheidssignalen zijn waarover we met scholen in gesprek moeten. Het dashboard bevat criteria waaraan voldaan moet worden. Items die erin zijn opgenomen zijn: kengetallen, passend onderwijs, personeel, signalering inspectie, schooladvies, sociale veiligheid, tevredenheid ouders en medewerkers, externe audit, financiële risico's en verplichte documentatie. Deze items bevatten ook weer sub-items. Zo wordt het voor de schooldirectie(s) en het CvB mogelijk (pro)actief in te grijpen en bij te sturen in situaties waarin dat nodig is.

Kwaliteitskalender

Alle scholen besteden stelselmatig aandacht aan het formuleren en uitvoeren van kwaliteitsbeleid. Tevens houden zij zichzelf een spiegel voor bij de opbrengsten daarvan. Iedereen werkt met een kwaliteitskalender, zodat kwaliteitszorg een zaak van het hele team is. Daarnaast wordt er gewerkt met een bovenschoolse kwaliteitskalender.

Schoolanalyse

De scholen werken sinds 2021 met een gezamenlijk format voor de schoolanalyse. Hierin worden o.a. realistische en ambitieuze schooldoelen bepaald aan de hand van de referentieniveaus voor lezen, taal en rekenen. Scholen streven ernaar dat alle leerlingen de fundamentele niveaus 1F behalen en dat zoveel mogelijk leerlingen de streefniveaus 1S/2F halen. De scholen gaan hierbij uit van 1S en 2F als het standaardniveau zodat de leerlingen over voldoende basisvaardigheden beschikken als zij naar het vervolgonderwijs gaan.

Andere onderdelen in de schoolanalyse:

- LVS; ligt de bovenbouw op koers
- Overzicht uitstroom
- VO adviezen; zit men na 3 jaar nog op het gegeven advies?
- Zorgsignalen en interventies

De analyse wordt tijdens het jaarlijkse schoolbezoeken besproken met CvB en de kwaliteitsmedewerker.

Doelen en resultaten

In het Strategisch Beleidsplan 2020-2024 zijn de doelen per schooljaar beschreven.

- Een speerpunt was het ontwikkelen van scholen tot Kindcentra. Wij geloven namelijk dat Kindcentra, waar kinderen van 0 tot en met 13 jaar terecht kunnen, de toekomst hebben. Het succes daarvan valt of staat echter met een goede samenwerking. Daarom hebben we in 2023 vanuit de drie domeinen – pedagogische visie, organisatiestructuur en bedrijfsvoering – goede afspraken met de kinderopvangcentra gemaakt. De komende vier jaar intensiveren we de samenwerking door de Kindcentra steeds verder uit te werken.
- Verder was het doorontwikkelen van onderwijs voor hoogbegaafde (HB) kinderen een belangrijk speerpunt. Inmiddels bieden we op drie van onze locaties voltijds onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen vanaf groep 4. Op andere locaties bieden we dit aan in deeltijdvorm, of richten we dit nog in. De komende jaren willen we nog meer vormen van HB-onderwijs aanbieden. Denk aan voltijds onderwijs, een plusklas, aanbod in de klas en onderwijs voor uitzonderlijk hoogbegaafde kinderen (UHB). In dit beleidsplan beschrijven we onze visie hierop. Naar aanleiding daarvan maken de scholen zelf een plan van aanpak om hun HB-onderwijs, indien nodig, door te ontwikkelen.
- Ook wilden we onze leerlingen meer eigenaarschap over hun eigen leerproces geven door ze zelf te laten kiezen wat ze willen leren en hoe ze dat willen doen. We vinden eigenaarschap nog steeds belangrijk, maar we weten ook dat de sturende rol van een leerkracht daarbij nodig is. Daarom leggen we de focus voor de komende vier jaar vooral op goed lesgeven. We willen opnieuw bekijken hoe we kinderen eigenaarschap kunnen geven over hun leerproces en welke kaders daarbij nodig zijn. De invulling hiervan is onder meer afhankelijk van de visie van de school en de populatie
- We hadden de ambitie om onze scholen verder te ontwikkelen tot goede, of zelfs excellente scholen. In de tussentijd is deze waardering vanuit de onderwijsinspectie afgeschaffd, maar we hebben in 2023 nog wel twee van onze scholen voor kunnen dragen. Deze zijn door de inspecteurs bezocht en hebben de waardering 'goed' gekregen. Uiteraard blijft onze ambitie om op alle scholen goed onderwijs te geven. Dit maken we voortaan meetbaar met de kwaliteitsindicatoren en prestatie-indicatoren van ons eigen bestuur.
- Door van en met elkaar te leren, is het IB-netwerk geprofessionaliseerd. Het Netwerk IB komt eens per maand bij elkaar om inhoudelijke onderwerpen te bespreken, casussen door te nemen en good practices met elkaar te delen. In 2023 zijn ook de interne begeleiders (IB'ers) van de scholen van LeerSaam hierbij aangesloten.
- In 2023 is daarnaast het rekennetwerk ingericht en komen rekenexperts 3x per jaar (bovenschools) bij elkaar om ervaringen uit te wisselen, te professionaliseren en met en van elkaar te leren. De komende jaren gaan we verder met deze professionaliseringsslag door experts van taal en gedrag aan te haken.
- De ontwikkeling van de digitale kennis en vaardigheden van onze leerkrachten wordt verder uitgebreid. De afgelopen jaren hebben we hiervoor al een nulmeting uitgevoerd en heeft er een eerste professionaliseringsslag plaatsgevonden. Door de fusie met LeerSaam in 2023 voegen we de verschillende systemen nu samen om opnieuw een nulmeting uit te voeren. Daarna kunnen en willen we de medewerkers weer verder begeleiden in hun digitale bekwaamheid.

Ontwikkelingen

Fusie

Samen met LeerSaam is in 2022 onderzocht of er een samenwerking dan wel een fusie mogelijk was. In 2022 is na uitgebreide rapportages, positief besloten tot een fusie over te gaan tussen stichting LeerSaam en Stichting Markant. Gezien het feit dat we spreken over openbaar onderwijs in de gemeente Eften-Leur en Breda hebben beide Colleges van B&W en beide gemeenteraden ook positief ingestemd. In januari 2023 is de fusie definitief doorgevoerd.

Andere ontwikkelingen

1. Afname in de beheersing van de basisvaardigheden rekenen en taal

Wij willen onze kinderen zo opleiden dat zij zich straks goed kunnen redden in de maatschappij. Daarom moeten we ervoor zorgen dat ze de basisvaardigheden, zoals lezen, schrijven en rekenen, goed beheersen.

2. Toenemende aandacht voor veiligheid en (actief) burgerschap

Bevolkingsgroepen staan soms lijnrecht tegenover elkaar in het maatschappelijk debat. Binnen onze scholen is iedereen welkom en daarom vinden we het belangrijk dat we respectvol met elkaar omgaan.

3. Kansen(on)gelijkheid in Nederland

Waar je wieg heeft gestaan, maakt in ons land verschil. Wij zetten ons bewust in tegen kansenongelijkheid. Bijvoorbeeld door het jeugdontbijt in Breda en Eften-Leur actief te steunen.

4. Passend onderwijs en inclusiviteit

Het is onze taak om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk kinderen in hun eigen buurt naar school kunnen.

Daarom willen wij nog meer inclusief onderwijs aanbieden zoals de inclusieve Parelklas in Bavel.

In Eften-Leur openen we zelfs de meest inclusieve school van de hele regio.

5. Zorgen over het welbevinden van de jeugd

Een goed welbevinden van onze leerlingen is een belangrijke voorwaarde om goed te kunnen leren. Daarom verdient dit onze blijvende aandacht.

6. Herstelopdrachten van de Inspectie van het Onderwijs

Uit de gesprekken met het bestuur en de Inspectie van het Onderwijs zijn een aantal herstelopdrachten naar voren gekomen, die we moeten uitvoeren. Deze nemen we mee in het nieuwe SBP.

7. Verandering in financiering

De gelden uit het Nationale Programma Onderwijs vallen weg en de kosten van huisvesting, energie en blijven stijgen. Daar zullen we rekening mee moeten houden in onze budgetten.

8. Het landelijke lerarentekort

In deze krappe arbeidsmarkt moeten we medewerkers en zij-instromers blijven boeien en binden aan onze organisatie. We verwachten dat we dat met ambitieuze agenda kunnen doen.

9. Steeds intensievere samenwerking met de kinderopvang en voortgezet onderwijs

Een doorgaande leerlijn is beter voor het kind. Daarom willen we nauwer samenwerken met de kinderopvang enerzijds en het voortgezet onderwijs anderzijds.

10. Digitalisering van de samenleving

Het is belangrijk dat we ons ervan bewust zijn dat de digitalisering van de samenleving veel mogelijkheden biedt, maar ook keerzijden kent. Denk aan online pesten, minder bewegen en snelle overprikkeling. Het is onze taak om leerlingen te leren hoe ze daarmee om kunnen gaan.

11. Aandacht voor duurzaamheid

We moeten niet alleen duurzaam omgaan met de wereld, maar hebben ook toekomstbestendige plannen nodig in de organisatie. Daarom toetsen we ons beleidsplan aan de 17 duurzaamheidsdoelen van de Verenigde Naties.

Onderwijsresultaten

Via de pagina van scholenopdekaart.nl zijn de resultaten van onze scholen in te zien.

In de tabel is af te lezen hoe de 3-jaars gemiddelden van de eindtoetsresultaten van onze scholen in het schooljaar 2022-2023 eruit zien. In de eerste tabel worden de scholen vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde en het landelijk gemiddelde voor 1F op basis van de schoolweging. In de tweede tabel worden de scholen vergeleken met de landelijk vastgestelde signaleringswaarde en het landelijk gemiddelde en het landelijk gemiddelde en het landelijk gemiddelde op basis van de schoolweging.

Bovenschoolse onderwijsresultaten 3 jrs gemiddelden 1F en 1S/2F							
2022-2023				3 jrs resultaten 1F			
School	Schooljaar	Schoolweging 3-jrs	Behaald 1F	Signaleringsw. 1F	Correctiewaarde	Landelijk gem. 1F	Oordeel inspectie
06BB - De Klokkebei	2022/2023	21,71	99,8	85	80	98,4	voldoende
11SJ - OBS De Tweesprong	2022/2023	36,78	93,3	85	80	93	voldoende
12LV - Bs het Noorderlicht	2022/2023	37,66	87,7	85	80	93,3	voldoende
18GP - De Springplank	2022/2023	27,91	94,3	85	80	96,7	voldoende
21PP - De Wildert	2022/2023	29,39	95,6	85	80	96,3	voldoende
23PD - Montessori+ Breda	2022/2023	23,76	97,2	85	80	97,4	voldoende
24BE - De Toermalijn	2022/2023	23,41	98,6	85	80	97,4	voldoende
06OZ - Rudolf Steiner	2022/2023	25,17	94,3	85	80	96,8	voldoende
18EJ01 - De Leest	2022/2023	27,42	97,8	85	80	96,7	voldoende
18EJ - De Springplank	2022/2023	31,79	93,2	85	80	95,5	voldoende
18GZ - De Toverlaars	2022/2023	27,51	95,6	85	80	96,7	voldoende
Op of boven signaleringswaarde en op of boven gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging							
Op of boven signaleringswaarde en onder gemiddelde van scholen met vergelijkbare schoolweging							
Onder signaleringswaarde							
Onder correctiewaarde							
2022-2023				3-jrs resultaten 1S/2F			
School	Schooljaar	Schoolweging 3-jrs	Behaald 1S/2F	Signaleringsw. 1S/2F	Correctiewaarde	Landelijk gem. 1S/2F	Oordeel inspectie
06BB - De Klokkebei	2022/2023	21,71	78,3	63,9	57,9	74,8	voldoende
11SJ - OBS De Tweesprong	2022/2023	36,78	48,8	35,7	27,2	49,5	voldoende
12LV - Bs het Noorderlicht	2022/2023	37,66	37,4	33,9	25,1	49,2	voldoende
18GP - De Springplank	2022/2023	27,91	50	52,1	45,6	63,3	Geen oordeel
21PP - De Wildert	2022/2023	29,39	67,2	49	41,5	62,1	voldoende
23PD - Montessori+ Breda	2022/2023	23,76	64,1	58,6	53,8	69,5	voldoende
24BE - De Toermalijn	2022/2023	23,41	64,8	58,6	53,8	69,5	voldoende
06OZ - Rudolf Steiner	2022/2023	25,17	64,3	55,1	49,7	65,9	voldoende
18EJ01 - De Leest	2022/2023	27,42	56	52,1	45,6	63,3	voldoende
18EJ - De Springplank	2022/2023	31,79	43,2	45,5	37,4	58,6	Geen oordeel
18GZ - De Toverlaars	2022/2023	27,51	54,4	52,1	45,6	63,3	voldoende

- Als we kijken naar het referentieniveau 1F zien we dat alle scholen boven de signaleringswaarde zitten dus van de inspectie een voldoende beoordeling zouden krijgen. Onze ambitie ligt hoger en streven ernaar op of boven het landelijk gemiddelde van de eigen schoolweging te komen.
- We zien in tegenstelling tot vorig jaar dat het Noorderlicht door de ingezette interventies een stijging van resultaten heeft en ook op de afzonderlijke vakgebieden en nu op 1S/2F boven de signaleringswaarde scoort. Deze stijging hopen we verder voort te zetten om de ambities te behalen.
- Springplank Teteringen en Springplank Etten-Leur scoren onder de signaleringswaarde en boven de correctiewaarde. Deze scholen zijn aan de slag gegaan met een plan van aanpak om resultaten te verbeteren.
- Springplank Teteringen heeft een extra audit gehad om te achterhalen op welke gebieden een ontwikkeling gemaakt kan worden. Daarnaast heeft het MT de school ook zelf in beeld gebracht op alle inspectie-standaarden en een plan van aanpak gemaakt. Een extern bureau is aan de slag met het doelgericht rekenonderwijs.
- Ook Springplank Etten-Leur heeft een verbeterplan op het rekenonderwijs en is aan de slag gegaan met effectieve instructie in combinatie met het rekenonderwijs.
- Verder zien we dat er bij meerdere scholen winst te behalen is in het percentage leerlingen dat met 1S/2F uitstroomt. Dit komt niet altijd overeen met het percentage dat een mavo/havo/vwo advies krijgt. We willen alle kinderen voldoende bagage meegeven voor het voortgezet onderwijs en zien 1S/2F als het standaard-niveau. We zien een kentering komen in het aanbod en de gerichte instructies en verwerking van leerstof op dit niveau. In de komende jaren zullen we daar de resultaten van terug gaan zien.

Inspectie

In 2023 heeft de inspectie ons bezocht voor een 4-jaarlijks onderzoek, uitgevoerd van september tot november. De definitieve verslagen zijn pas in 2024 beschikbaar gekomen. Een korte impressie van het voorlopige verslag:

Op de meeste onderdelen hebben we een voldoende gekregen, maar we hebben ook een aantal herstelopdrachten. Een paar daarvan kunnen we nu in dit jaarverslag verwerken. Burgerschap is een hot item in Nederland en wij zorgen ervoor dat elke school voor de zomer 2024 een plan heeft liggen. De visie, de ambitie, de doelen, de kwaliteitscultuur, de evaluatie, verantwoording en dialoog waren allen voldoende. De uitvoering werd beoordeeld als onvoldoende; wanneer grijp je als bestuur in wanneer de resultaten achterblijven. Daar had de inspectie een opmerking over en dat is met betrekking tot één school erkent en vervolgens op geacteerd. Het is jammer dat de inspectie het oordeel over dit onderdeel onvoldoende meeweegt in het beleid van de stichting om te komen tot Gewoon Goed Onderwijs. In mei 2023 zijn OBS De Toermalijn en OBS De Leest onderzocht door de inspectie, zij hebben beiden een oordeel GOED ontvangen.

OBS De Leest heeft eerder al bewezen uit te stijgen boven de basiskwaliteit. De school is daarna in ontwikkeling gebleven voor het behoud van goed onderwijs waarbij het dagelijks uitwerken en borgen van de eigen ambities vanuit een stevige en gedragen visie centraal stond en staat. Het bestuur is trots op de manier waarop directie en MT sturen op o.a.: gedeeld leiderschap waarbij leraren mede-eigenaar zijn van de schoolontwikkeling, de aandacht voor de basisvaardigheden, de brede ontwikkeling van de kinderen en het continu verbeteren van het uitdagende en samenhangend aanbod in de rijke leeromgeving. De toekenning van de waarderingen op de standaarden vanuit de onderwijsinspectie is een mooie stimulans. OBS De Leest dient als "voorbeeld" school voor de andere scholen waar we binnen onze stichting gebruik van maken bij het leren van -en met elkaar.

Ook OBS De Toermalijn is voortdurend in ontwikkeling voor het behoud van een stevige basiskwaliteit en werkt daarnaast dagelijks aan het uitwerken en borgen van eigen ambities. Het is een lerende school met een sterk professioneel team. "The leader in me" geeft daarbij handvatten voor team en kinderen om met elkaar iedere dag een beetje beter te worden. OBS De Toermalijn is een voorbeeld van hoe inclusief onderwijs vormgegeven kan worden. De Parelklas is daarbij "de parel" van de school en het bestuur. Op 3 standaarden waardeert de inspectie de standaard als 'goed' en ontstijgt het de basiskwaliteit. Een voorwaarde is een goede kwaliteitscultuur waarmee 'goed' onderwijs in onze ogen op iedere school begint.

Passend onderwijs

Als Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam maken wij onderdeel uit van het Regionaal Samenwerkingsverband (RSV) Breda e.o. Het 'Ondersteuningsplan Passend Onderwijs 2019-2023' van het RSV Breda e.o. is leidraad om ons streven recht te doen aan de onderwijsbehoeften van ieder individueel kind te realiseren. Vanwege de omvang van het RSV Breda e.o. wordt de dagelijkse uitvoering in meerdere werkeenheden opgesplitst. Iedere werkeenheden spant zich in om een dekkend netwerk te realiseren waarin voor ieder kind een plek is, waar mogelijk thuisnabij in dorp of wijk. De werkeenheden krijgen meer regie over welke leerlingen zij op kunnen vangen binnen hun werkeenheden.

We verwachten dat onze scholen regie voeren op de mogelijk- en onmogelijkheden die zij hebben. Daarmee bedoelen we dat er grenzen zijn aan de ondersteuning op een school, maar dat we aan de andere kant de grens opzoeken van wat mogelijk is.

Iedere school heeft een ambitieus ondersteuningsprofiel vastgelegd, waarin zij hun expertise voor de werkeenheden aangeven en hun grenzen. In dit specifieke ondersteuningsprofiel wordt ook beschreven hoe ze de basis- en lichte ondersteuning gerealiseerd hebben. Daarnaast kunnen scholen, op basis van hun expertise, hun meerwaarde aantonen voor de werkeenheden. Dit kan met behulp van de arrangementen vanuit het samenwerkingsverband. Iedere twee jaar wordt het ondersteuningsprofiel geëvalueerd en aangepast aan de actuele ontwikkelingen. In 2023 is er voor alle scholen een nieuw S.O.P. vastgesteld.

Momenteel biedt Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam op drie locaties (fulltime) HB-onderwijs en daarnaast is er op een school een Parelklas. Andere scholen zijn gespecialiseerd in het onderwijs aan kinderen met een taalachterstand, de zogenaamde Onyx-scholen. Alle scholen binnen onze Stichting werken aan een pedagogische aanpak in structuur, bijvoorbeeld door inzet van een methode o.a. Kanjertraining, KiVa en/of De Vreedzame school.

Het CvB van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam heeft zitting in de Algemene Ledenvergadering (ALV) van het samenwerkingsverband. Vanuit het samenwerkingsverband ontvangt Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam middelen voor lichte en zware ondersteuning. In onderstaande tabel zijn de ontvangen bedragen opgenomen.

Tabel middelen passend onderwijs

Middelen lichte ondersteuning	€ 302.004
Middelen zware Ondersteuning	€ 340.265
Totaal	€ 642.269

De middelen voor lichte ondersteuning zijn gebaseerd op een vast bedrag per teldatum ingeschreven leerlingen. Dit bedrag bedroeg vanaf 1 januari 2023 bedraagt € 140 per leerling. De vergoeding wordt aan het schoolbestuur uitgekeerd. De middelen zware ondersteuning zijn vanaf 1 augustus 2023 op basis van een bedrag per leerling (teldatum 1-10-2021) vooruit betaald voor de periode tot en met 31-12-2024. Na afloop van deze periode zal beoordeeld worden op welk budget de scholen feitelijk recht hadden. Hierbij wordt dan uitgegaan van de variabele ondersteuning/ arrangementen) die in betreffende periode zijn toegekend, maar gefinancierd dienen te worden uit het bedrag per leerling).

De groeps-arrangementen voor het HB onderwijs op Montessori+ en het arrangement voor de Parelklas op OBS De Toermalijn vallen hier buiten en zijn separaat toegekend.

Verantwoording van de middelen Passend Onderwijs

Op OBS De Toermalijn is een Parelklas ingericht, met als doel om kinderen met een verstandelijke beperking thuisnabij onderwijs te bieden. Vanuit het samenwerkingsverband is een groeps-arrangement toegekend.

Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam heeft de afdeling voor voltijdonderwijs aan hoogbegaafde leerlingen voortgezet; deze is ondergebracht bij Montessori+ Breda en bij Montessori+ Prinsenbeek.

Per 1 augustus 2022 zijn er drie groepen gevestigd in Teteringen op OBS de Springplank. Een groep 3-4, een groep 5-6 en een groep 7-8. In augustus 2019 is men begonnen met de opbouw.

De belangstelling voor dit onderwijs is onverminderd groot. De leerlingen van de HB-afdeling komen uit Breda maar ook uit de wijde omgeving. De afdeling is niet vrij toegankelijk. Voordat een leerling wordt toegelaten wordt onderzocht of hij/zij voldoet aan bepaalde geschiktheidseisen en of de school de leerling de vereiste zorg kan bieden.

De middelen van de lichte ondersteuning worden toegekend op basis van het aantal leerlingen en een vast bedrag. De inzet van deze middelen leiden ertoe dat er bij onze scholen een laag verwijzingspercentage wordt behaald voor zowel het SBO als het SO. De cijfers van alle besturen in ons samenwerkingsverband worden gedeeld met elkaar en in vergelijking met andere besturen valt dit op. Met deze middelen worden kinderen binnen de school gehouden die anders wellicht zouden uitstromen naar het SBO (of het SO). De zorgstructuur en de ondersteuning in de school dragen hiertoe bij en vanuit ons perspectief kunnen we stellen dat de middelen doelmatig ingezet worden. Vanzelfsprekend blijven we ons inzetten om in de toekomst nog meer inclusiever onderwijs te verzorgen.

De middelen zware ondersteuning worden ingezet bij de scholen met voltijds Hoogbegaafden onderwijs en bij de Parelklas voor kinderen met een cognitieve beperking. Onder de noemer van zogenaamde groepsarrangementen worden deze scholen gefaciliteerd om deze complexe kinderen onderwijs te geven. Hierbij kunnen we expliciet stellen dat dit doelmatig ingezet wordt, indien deze middelen niet verstrekt zouden worden zullen deze kinderen allemaal naar het SO worden verwezen.

Nationaal Programma Onderwijs

De middelen zijn ingezet conform de richtlijnen van het ministerie om de achterstanden bij kinderen ten gevolge van de Coronacrisis in te halen. De inzet van de middelen is te categoriseren en deze indeling en financiële verantwoording is elders binnen dit jaarverslag weergegeven.

Sociale veiligheid

De Onderwijsinspectie houdt toezicht op de kwaliteit van het onderwijs. Ook ziet de inspectie toe op naleving van wetten en regels zoals de zorgplicht van de school voor de sociale veiligheid van de leerlingen. Als deze op tekorten wijst, is het van belang dat de school maatregelen neemt voor verbetering.

Om te kunnen leren en jezelf goed te kunnen ontwikkelen, vinden we een veilige omgeving op de scholen heel belangrijk. We bereiden onze leerlingen niet alleen voor op de arbeidsmarkt van morgen, maar ook op het leven in de wereld van morgen met aandacht voor de omgeving en gemeenschapszin. We creëren een veilige omgeving waarin het kind zich kan ontwikkelen tot een volwaardige burger in de Nederlandse maatschappij. Plezier, veiligheid, en vertrouwen zijn nodig om tot leren en ontwikkelen te komen.

Onder het algemeen veiligheidsbeleid vallen enerzijds voorzieningen om de fysieke veiligheid te waarborgen en anderzijds maatregelen om leerlingen en personeel te beschermen tegen sociale onveiligheid.

- Iedere school heeft een preventiemedewerker. We nemen volgens de Arboret een Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) af. Gesignaleerde problemen komen in een plan van aanpak. Deze RI&E moet actueel zijn, wat betekent dat we deze jaarlijks evalueren en actualiseren.
- Alle scholen beschikken over een veiligheidsbeleid.
- Een onderdeel van de zorgplicht sociale veiligheid is dat scholen ieder jaar monitoren of de leerlingen zich veilig voelen op school. De scholen monitoren periodiek de veiligheidsbeleving van de leerlingen. Wij monitoren de sociale veiligheid met het instrument: de Succes!Spiegel of WMK.
- Ieder jaar wordt de veiligheidsmonitor uitgevoerd onder leerlingen en om het jaar onder leerkrachten en ouders. Deze wordt gebruikt voor de evaluatie van het veiligheidsbeleid.
- Iedere school beschikt over een vertrouwenspersoon. We beschikken ook over een externe vertrouwenspersoon.

2.2 PERSONEEL & PROFESSIONALISERING

Doelen en resultaten

Het primaire proces is het belangrijkste wat er in een school plaatsvindt. Alle acties moeten dan ook afgestemd worden op het beter maken van het lesgeven in de klas. Dat houdt automatisch in dat de leerkracht in de klas de meest centrale persoon is; de aansturing vanuit directie en MT is daarbij cruciaal. Het bestuur heeft de functie om bovenstaande processen te faciliteren en te stimuleren.

Ons eigen opleidingsinstituut Markant Academie verzorgt en faciliteert vooral opleidingen die ertoe doen. Hoe worden wij elke dag een beetje beter? We hebben in het aanbod van onze academie een omslag gemaakt van individuele cursussen naar een aanbod dat meer schoolgericht is voor alle scholen binnen onze stichting EN meer gericht op de basisvaardigheden.

Reken en taalexpert

We spreiden het onderwijskundig leiderschap in de school om de onderwijskwaliteit en de basisvaardigheden te versterken. Zo maken we de organisatie minder kwetsbaar, versterken we het eigenaarschap van alle medewerkers en zijn we samen verantwoordelijk voor de kwaliteit. De reken-, taal- en gedragsexpert werkt vanuit een helicopterview, voorziet ontwikkelingen en reageert proactief met het doel om op school, als een team, samen te werken aan de gemeenschappelijke (verbeter)doelen. Binnen de scholing van taal wordt vanuit praktijkervaring en onderbouwde kennis praktische handvatten gegeven om scholen beredeneerd aan het begrijpend leesonderwijs te werken.

Voor de rekenexperts hebben we na de scholing van het doelgericht rekenonderwijs een netwerk ingericht. Samen leren doen wij door kennis en ervaringen uit te wisselen en te delen. We leren met en van elkaar en benutten elkaars talenten en sterke punten in een netwerk op stichtingsniveau.

Kindcentra

Samen met de kinderopvang organisaties in onze scholen zijn we de samenwerking aangegaan en willen we de samenwerking verder ontwikkelen. Die ambitie vertalen we in de scholing van 2023 (en 2024) naar pedagogisch relevante thema's, de organisatiestructuur en de bedrijfsvoering.

Wij maken in deze ambities gebruik van de vier niveaus van Studulski en Valkenstijn (2006). De ambitieniveaus geven de mate van samenwerking duidelijk weer. De ambities vertalen we naar doelen en activiteiten in de jaarplannen.

Audits

De audits hebben zich in 2022 en 2023 gericht op het waarderingskader van de inspectie. Iedere school moet minimaal voldoen aan de basiskwaliteit. Een externe deskundige heeft met de kwaliteitsmedewerker alle scholen bezocht en feedback gegeven. De scholen die een ontwikkeling moesten doormaken zijn nogmaals bezocht. We hebben een goed beeld van wat goed gaat op de scholen en wat beter moet. De scholen zijn meegenomen in het waarderingskader en waaraan je moet voldoen voor basiskwaliteit en/of het uitstijgen boven de basiskwaliteit. De scholen zelf zijn aan de slag gegaan met een plan van aanpak waarbij een aantal scholen procesmatig begeleid en gemonitord wordt.

SBP

Met de directeuren hebben we in een 2-daagse het strategisch beleidsplan 2020-2024 tussentijds geëvalueerd en nieuwe doelen geformuleerd voor het strategisch beleid 2024-2028. Onze missie voor 2020-2024 was om het beste basisonderwijs te verzorgen van Breda. Tegelijkertijd worden de kwaliteitseisen vanuit inspectie ieder jaar aangepast en wordt de lat - terecht - steeds hoger gelegd. Uitstijgen boven de basiskwaliteit vraagt daarom om het formuleren en uitvoeren van eigen ambities. Voor sommige scholen was dit haalbaar, voor anderen niet. Met elkaar zijn we daarom nogmaals de dialoog aangegaan over wat 'het beste' onderwijs nu precies voor ons betekent. In gesprekken met verschillende geledingen kwamen we tot de conclusie dat we alle kinderen 'Gewoon Goed Onderwijs' willen bieden en dat die formulering beter past bij onze stichtingen. We willen met elkaar blijven bepalen wat goed onderwijs inhoudt en hoe we dat kunnen bewerkstelligen.

In het nieuwe SBP willen we ons daarom vooral richten op goed onderwijs, waarbij op alle scholen minstens wordt voldaan aan een stevige basiskwaliteit. Aanvullende ambities formuleren we met visie en focus. Het nieuwe beleid vertalen we planmatig door naar de schoolplannen en de jaarplannen.

Coaches

Binnen de organisatie worden startende leerkrachten de eerste drie jaar begeleid door een coach. Coaches zijn werkzaam binnen onze stichting als leerkracht of intern begeleider. De coach heeft tot doel de startende leerkracht te begeleiden bij zijn/haar hulpvraag en te laten ontwikkelen tot leerkracht basis bekwaam. Naast de coaching vindt er voor de startende leerkrachten supervisie (1^e-jaars) en intervisie (2^e en 3^e-jaars) plaats. Voor de coach vindt er 3x per jaar een intervisiemoment plaats om met elkaar af te stemmen, casuïstiek en werkwijzen te bespreken. Dit jaar hebben de coaches via de Markant Academie hun professionalisering en intervisie de coaching vaardigheden up to date gehouden.

Markantdag

Het welzijn van ons personeel blijft van groot belang, we willen een werkgever zijn waar mensen graag willen werken en ervaren dat zij belangrijk zijn. In dit kader mag de Markantdag niet ontbreken.

In 2023 werd deze dag een avond met muzikale omlijsting om de fusie per 1 januari 2023 te vieren met alle medewerkers van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

Uitkeringen na ontslag

Er zijn uitkeringskosten na ontslag in 2023. De omvang hiervan is beperkt en komen deels voor rekening van Markant-LeerSaam. De betreffende uitkeringen eindigen in 2024. In een voorziening voor WW-kosten is hierop geanticipeerd.

Strategisch personeelsbeleid

Binnen Markant-LeerSaam hebben we een aantal concept-scholen zoals Montessori+ en Jenaplan. Het is evident dat deze scholen aparte opleidingen hebben die geënt zijn op het specifieke concept. Dat geldt ook voor scholen die weliswaar geen concept hebben, maar wel een bepaalde doelgroep bedienen in de wijk.

Scholen als OBS De Tweesprong en OBS Het Noorderlicht met veel "gewicht leerlingen" moeten op basis van hun specifieke problematiek een aangepast scholingsaanbod hebben.

De belangrijkste uitdaging die verwoord is in ons Strategisch Beleidsplan is natuurlijk de ambitie om het beste primair onderwijs in Breda te geven. We monitoren jonge leerkrachten met behulp van een assessment en hebben b.v. de coaching voor al onze leerkrachten georganiseerd binnen de Stichting. Daarnaast zijn we ook kritisch op het functioneren van onze huidige leerkrachten. In het verleden is hier te weinig op gemonitord, maar zeker ook niet op geacteerd. Die tijd hebben we nu achter ons gelaten en we durven nu ook afscheid te nemen van leerkrachten die niet goed functioneren c.q. geen teamplayers zijn.

Om de doelen te bereiken willen we onze mensen een goed inhoudelijk aanbod doen met betrekking tot hun professionalisering. Binnen de Markant Academie en daarbuiten volgen onze mensen vooral opleidingen die ertoe doen: vakinhoudelijke kennis opdoen en pedagogische vaardigheden gaan boven het zogenaamde "punniken met hindernis-cursussen".

Een ander belangrijk thema is het lerarentekort. De Stichting wil te boek staan als een aantrekkelijke werkgever. De werving en selectie is meer een gezamenlijke aanpak geworden in plaats van een school gebonden aanpak. Verder hebben we ingezet op een "blijje mobiliteit". Dat houdt in dat we zorgvuldiger kijken wat mensen willen en of er zich nieuwe kansen voordoen voor personeel. Zo kan het zijn dat een school een overcapaciteit heeft aan rekenspecialisten, maar dat een andere school juist behoefte heeft aan een dergelijke specialist gezien de fase van ontwikkeling. Op deze manier kunnen we komen tot een blijje match, verder zullen we altijd blijven sturen op mobiliteit bij groei en krimp. We hebben eerder een zogenaamde vlootscouw/talentscout bij al ons personeel afgenomen, deze wordt gebruikt bij onze mobiliteit en formatiebesprekingen in 2024.

2.3 HUISVESTING & FACILITAIRE ZAKEN

Doelen en resultaten

Per 1 januari 2015 heeft BreedSaam Onderwijsvastgoed Breda –voorheen coöperatie BreedSaam- de verantwoordelijkheid van de onderwijshuisvesting overgenomen met uitzondering van de Multi Functionele Accommodaties (hierna MFA's), waarin BS Het Noorderlicht en OBS De Springplank gehuisvest zijn. OBS De Springplank is momenteel nog gehuisvest in twee gebouwen, eind december 2022 betrok de school een volledig duurzaam gerenoveerd gebouw in de Groenstraat. Het gebouw is volledig duurzaam opgeleverd, zonder gas, met zonnepanelen etc. De school beschikt nu over een eigen schoolgebouw. In onze ambitie om het beste onderwijs te geven in de stad is niet alleen de leerkracht een factor. Een goed uitgerust en opgeruimd gebouw dat aan de eisen van deze tijd voldoet maakt daar ook deel van uit.

Toekomstige ontwikkelingen

De Montessori+ Breda en OBS De Klokkebei staan op de lijst voor renovatie dan wel ingrijpend onderhoud. Op lange termijn wenst het bestuur voor elke school een gebouw dat voldoet aan de eisen van deze tijd inclusief duurzaamheid. In de eerstvolgende nieuwe planperiode van nieuwbouw en renovatie zou het kunnen dat de Montessori+ Breda wordt opgenomen, dat hangt af van de financiële mogelijkheden tot 2028. De Klokkebei zal niet binnen deze periode vallen.

Duurzaamheid & maatschappelijk verantwoord ondernemen

BreedSaam en de daarbij samenwerkende besturen zetten zich allemaal in voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. In 2020 is de zogenaamde coöperatie uitgebreid met een samenwerking op het gebied van energie en duurzaamheid. Het collectief investeert op basis van solidariteit in duurzaamheidsmaatregelen. Een ander aandachtspunt in 2024 zal het binnenklimaat worden, moeten we meer geld alloceren voor het binnenklimaat? De consequentie is dan dat er misschien een schilderbeurt later wordt uitgevoerd. Het binnenklimaat zal binnen bepaalde kaders in 2024 prioriteit krijgen, dat is namelijk van groot belang voor ons personeel en onze kinderen die vele uren in de school doorbrengen op een dag.

2.4 FINANCIËEL BELEID

Doelen en resultaten

Het ultieme doel van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam is het voeren van een gezond financieel beleid, dat uiteindelijk gaat leiden tot een stabiele organisatie. Deze opdracht was voor 2023 minder makkelijk uitvoerbaar, doordat de NPO subsidie per 1 augustus 2023 is geëindigd.

NPO-middelen werden voor 2 jaar verstrekt, maar vanwege de aanhoudende pandemie in 2022 en het lerarentekort is de periode van besteding van deze middelen verlengd. Vanaf het tweede NPO-jaar (1 augustus 2022) zijn de bedragen per leerling verlaagd van 700 naar 500 euro per leerling. In de meerjarenbegroting voor de periode 2024 tot en met 2027 wordt dit al inzichtelijk gemaakt. Overigens kunnen de NPO-middelen tot 1 augustus 2025 ingezet c.q. verantwoord worden. Er is er voor gekozen om de nog niet ingezette NPO-subsidie uiterlijk december 2024 in te zetten en te verantwoorden. Niet alle beschikbare middelen zijn in 2023 ingezet, de NPO-middelen die nog niet verantwoord zijn op 31-12-2023 zijn in dit jaarverslag als bestemmingsreserve NPO zichtbaar. De extra subsidies zoals basisvaardigheden en handen in de klas, wegen niet op tegen het wegvallen van de NPO-baten. Het beleid zal met het hierboven gestelde doel niet veranderen, maar de valkuil waar we voor moeten waken is dat dit alles maar tijdelijk geld is. Dus de besteding zal behoedzaam moeten geschieden zonder langdurige verplichtingen aan te gaan.

In 2023 is in het kader van NPO het volgende verantwoord:

Verantwoording NPO

Interventies		Besteding Euro
A.	Meer onderwijs om bij groepen leerlingen kennis en vaardigheden bij de spijkere	191.521
B.	Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkere	13.971
C.	Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen	78.233
D.	Ontwikkeling van de executieve functies van leerlingen	17.826
E.	(Extra) inzet van personeel en ondersteuning #	716.808
F.	Faciliteiten en randvoorwaarden: Activiteiten die randvoorwaardelijk/ ondersteunend zijn voor interventies (A-E), ouderbetrokkenheid en digitale technologie	65.008
G.	Overig: uitsluitend bedoeld voor dotaties aan voorzieningen voor transitievergoedingen, de voorziening verrekening uitkeringskosten en/of dotatie aan een bestemmingsreserve NPO	0
		1.083.367

Hiervan heeft € 111.718 betrekking op de inhuur van extern personeel. Dit is 15,6% van de inzet van personeel en ondersteuning en 10,3% van de besteding van de NPO-middelen.

De NPO bestedingen zijn in de schoolbegrotingen ter instemming voorgelegd aan de MR'en. De totale begroting inclusief de NPO inzet is ter instemming voorgelegd aan de GMR. Zowel MR'en als de GMR hebben ingestemd met de begroting, inclusief de inzet van de NPO-middelen.

Een belangrijk doel was een beleidsrijke begroting voor 2023 verder vorm te geven. Hiervoor hadden we een Meerjaren Investerings Plan nodig. Op deze wijze zijn de materiële investeringen beter planbaar voor de Stichting. Vanzelfsprekend blijven we investeren in goede materialen op de gebieden ICT, meubilair, methodes. We hebben dat nodig om onze ambitie waar te maken, maar met de komst van beleidsrijke begrotingen kunnen we dit nu beter financieel managen. Daarnaast zijn er ook beleidsrijke plannen gemaakt voor o.a. externe audits ten behoeve van het inspectiebezoek en bijvoorbeeld voor zij-instromers.

Toekomstige ontwikkelingen

In samenhang met het Meerjaren Investerings Plan zal periodiek een opschoning van de activa plaatsvinden, dit geeft meer inzicht in wat we hebben en wat we in de toekomst moeten vervangen c.q. vernieuwen. Eind 2023 is gestart met de opschoning van activa van de scholen van de voormalige Stichting LeerSaam, die inmiddels deel

uit maken van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. In 2024 worden de andere scholen van Markant meegenomen in de opschoning van de activa.

Per 1 januari 2023 is de vereenvoudiging ingetreden met betrekking tot de bekostiging van het primair onderwijs. De eerste teldatum volgens de nieuwe systematiek is op 1 februari 2022. Deze teldatum was bepalend voor de bekostiging in het boekjaar 2023.

Opstellen begroting

Bij het opstellen van de begroting gaan we uit van de kaderbrief. Deze kaderbrief is besproken binnen de werkgroep financiën en wordt ook besproken in het directeurenoverleg en bij de auditcommissie van de RvT. De auditcommissie van de RvT toetst de uitgangspunten van de kaderbrief aan het meerjarenbeleidsplan. In de RvT wordt vanzelfsprekend de kaderbrief ook besproken. Daarna gaat de begrotingsprocedure lopen conform hetgeen is afgesproken binnen de kaderbrief. De conceptbegroting wordt op het kantoor voorbereid en daarna met elke directeur besproken. Naar aanleiding van deze bespreking wordt de conceptbegroting aangepast en uiteindelijk vastgesteld door het CvB. De laatste fase van het begrotingsproces is het samenvoegen van alle schoolbegrotingen plus de bovenschoolse begroting. Deze totale begroting wordt besproken in de auditcommissie en voor advies voorgelegd aan de GMR en ten slotte vastgesteld door de RvT.

Treasury

Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam hanteert een [Treasurystatuut](#) dat mede gebaseerd is op de regeling belenen en beleggen van het Ministerie van OC&W. In dit statuut is bepaald binnen welke kaders het financierings- en beleggingsbeleid is ingericht. Het uitgangspunt is dat de toegekende publieke middelen in overeenstemming met hun bestemming worden besteed. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam heeft een defensief financieel beleid gevoerd. Er is gebruik gemaakt van spaarrekeningen.

Allocatie van middelen

De allocatie c.q. verdeling van middelen vindt plaats op basis van het bepaalde in de [kaderbrief](#), welke elk jaar gehanteerd wordt ten behoeve van het begrotingstraject. Hierin staat op detailniveau uitgewerkt welke middelen toebedeeld wordt aan de verschillende scholen, welke middelen worden afgeroomd voor bovenschoolse inzet en wat de kosten zijn van het bestuurlijk apparaat.

Dit document is binnen de werkgroep Financiën voorbereid en ook het directeurenoverleg heeft hierover een mening kunnen vormen. In de auditcommissie van Markant-LeerSaam en in de RvT is definitief vastgelegd dat de middelen op deze wijze gealloceerd worden.

Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters schoolleiders

Per 1 augustus 2021 is de regeling Bijzondere bekostiging professionalisering en begeleiding starters en schoolleiding van kracht. Hierover is met de (G)MR afgestemd dat de middelen hiervan worden besteed aan instrumenten die al langere tijd ingezet worden in onze organisatie en die bijdragen aan de professionele ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid van onze schoolleiders. Te weten: (na)scholing ,coaching trajecten, tweedaagse Directieberaad & studiedagen van onze schoolleiders.

Onderwijsachterstandenmiddelen

Binnen Markant Onderwijs zijn er 2 scholen die te maken hebben met Onderwijs Achterstandsmiddelen, OBS Het Noorderlicht en OBS de Tweesprong. Het CvB heeft besloten deze middelen toe te kennen op basis van de schoolscores van het CBS. Deze middelen blijven bij betreffende scholen, omdat de extra middelen daar nodig zijn om de achterstanden te beperken en dit ligt in het verlengde van wat in het verleden is vastgesteld op basis van de toenmalige gewichtenregeling. Deze middelen worden ingezet voor groepsgruotteverkleining, onderwijsassistenten en extra hulp in de klas en specifieke leermiddelen en scholing.

Totaal beschikbaar per school in 2023:

Kostenplaats	Rek. omschrijving	Totaal
11SJ OBS De Tweesprong	Aanvul bekostiging onderwijsachterstandenbeleid	320.825
12LV OBS Het Noorderlicht	Aanvul bekostiging onderwijsachterstandenbeleid	373.676
Eindtotaal		694.501

2.5 INTERNE RISICOBEBEERSINGS- EN CONTROLE-SYSTEMEN

CvB en toezichthouders van de stichting hechten eraan om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken.

Het college van bestuur presenteert jaarlijks een meerjarenbegroting, jaarverslag en een bestuursformatieplan. In de meerjarenbegroting worden de financiële risico's onderkend en wordt beoordeeld in hoeverre acties nodig zijn. Met behulp van rapportages (MARAP) worden de financiële ontwikkelingen, zowel in het lopende boekjaar als in een meerjarenperspectief (voor zover mogelijk) driemaal per jaar gepresenteerd en besproken met individuele directeuren (in het kader van periodiek schoolbezoek), de auditcommissie van de RvT en in de vergadering van de RvT. In de rapportages wordt naast de financiële realisatie ook een prognose getoond naar het eind van het kalenderjaar. Afwijkingen van de begroting kunnen worden beoordeeld en er kan (indien mogelijk) tijdig bijgestuurd worden. Ook ziekteverzuimcijfers, ontwikkelingen in leerlingenaantallen in het personeelsbestand worden hierbij betrokken.

Vanaf 2019 is toch een aantal aanpassingen gedaan. Het CvB en de stafmedewerker Financiën ontvangen nu na de verwerking van facturen in Spendcloud ter flattering de betaaloverzichten. Deze worden gecontroleerd, getoetst aan de begroting en daarna gefatteerd. Ook de salarisbetalingen worden vooraf ter flattering voorgelegd aan het CvB en de stafmedewerker Financiën. Het vier ogen principe is hierbij leidend. Voorgestelde uitgaven worden door de stafmedewerker Personeel en het College van Bestuur getoetst aan de begroting. Ook benoemingen van personeelsleden worden getoetst aan de personele begroting. Via workflows in Afas Insite vinden op verschillende niveaus controles plaats. Deze controles zijn ingericht middels workflows in het personeelssysteem Afas Insite..

Daarnaast is in de administratieve organisatie, kaderbrief en managementcontracten een controle systeem ingericht. De afspraken met het administratiekantoor maken hier onderdeel van uit en zijn duidelijk vastgelegd. Het vier ogen principe is hierbij een rode draad.

Door de tussentijdse monitoring is de kans op onverwachte financiële ontwikkelingen en niet geaccordeerde uitgaven geminimaliseerd. We zijn in de gelegenheid indien nodig tijdig bij te sturen en zijn in control.

Met de 4 maandelijks Marap wordt ook steeds de werking van de risicobehersing geëvalueerd, wordt beoordeeld welk effect de risicobehersing heeft gehad en of tot bijstelling van procedures en inschatting van risico's overgegaan dient te worden. In 2023 zijn geen bijstellingen nodig geweest. In 2024 zal ook de financiële zelfevaluatie Crowe Foederer worden afgenomen.

Voor het opvangen van de zogenaamde restrisico's en onvoorziene calamiteiten gebruikt het bestuur in haar financieel beleid onder andere het kengetal weerstandsvermogen om te zorgen dat er voldoende eigen vermogen beschikbaar is als risicobuffer. Voor de vaststelling van de hoogte van deze buffer is gebruik gemaakt van de gewenste verhouding tussen eigen vermogen minus materiële vaste activa ten opzichte van het eigen vermogen.

Onderdeel van risicomangement is het identificeren van risico's in de vorm van een risicoanalyse. Bij het financieel 'in control' zijn is aandacht voor risico's, het kwantificeren ervan en het benoemen van beheersings-maatregelen een essentieel onderdeel.

Er is een risicoanalyse opgesteld. Risicobehersing is geïntegreerd in de hele planning & controlcyclus. De risico's in de risicoanalyse zijn gekwantificeerd. De beheersingsmaatregelen om de risico te verminderen of te verzekeren zijn opgenomen in de risicoanalyse. De benodigde financiële buffer is berekend. De risico's in de risicoanalyse zijn onderbouwd. Niet uit alle lagen van de organisatie zijn leden betrokken geweest bij de totstandkoming van de risicoanalyse.

In 2023 is de risicoanalyse geüpdatet en beoordeeld of bovenstaande werkwijze nog steeds goed functioneert. Bovenstaande werkwijze wordt jaarlijks opnieuw beoordeeld. In de afgelopen jaren heeft

deze werkwijze naar behoren gefunctioneerd en is geen aanpassing van de planning & controlcyclus noodzakelijk.

Aan de hand van deze risicoanalyse en met behulp van input van het CvB, een aantal directeuren, n de stafmedewerker Personeel en Financiën en de leden van de auditcommissie van de Raad van Toezicht zijn de volgende 7 belangrijkste risicogroepen geformuleerd:

1. Krimp leerlingaantal
2. Financiële continuïteit
3. Concurrentiepositie en imago
4. Onderwijskwaliteit
5. Kwaliteit teams en leiding
6. Gewichtenregeling
7. Contracten

Hieronder wordt op elk van de risicogroepen nader ingegaan.

Allereerst wordt echter opgemerkt dat Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam de afgelopen jaren een streng financieel beleid heeft gevoerd om de structurele uitgaven in overeenstemming te brengen met de structurele inkomsten. Dat heeft tot een aantal ombuigingen in de structurele formatie geleid. Deze maatregelen hebben effect gehad.

Risicogroep 1 Ontwikkeling leerlingenaantal

Het aantal leerlingen op niveau van de Stichting is al jaren redelijk stabiel. Een serieuze daling wordt niet verwacht. In de Meerjarenbegroting over de periode 2024-2027 is voldoende natuurlijk verloop voorzien om eventuele tegenvallers op te vangen.

Risicogroep 2 Financiële continuïteit

Het bestuur is verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing dat financiële risico's tijdig worden onderkend; ook moet de continuïteit van het onderwijs binnen Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam gewaarborgd zijn.

Risicogroep 3 Concurrentiepositie en imago.

Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam is in vergelijking met andere besturen in Breda stabiel gebleven qua leerlingaantal. De meeste scholen hebben hun marktaandeel zien stijgen. OBS De Klokkebei niet, maar deze heeft met ruim 60% van de leerlingen in Ulvenhout een stevige positie. De Toermalijn is qua marktaandeel ook gedaald, maar er is nu extra focus binnen de school en hopelijk heeft dat een positief effect. Ouders bepalen hun schoolkeuze op nabijheid, sfeer en kwaliteit. Markant-LeerSaam en de scholen zijn veel positief in het nieuws geweest en hopelijk levert dat een bijdrage aan ons imago. Tevens worden er regelmatig tevredenheidsspeilingen uitgevoerd zodat het imago bij kinderen en hun ouders wordt gemonitord.

Risicogroep 4 Onderwijskwaliteit

Zoals aangegeven in paragraaf 2.1 wordt ten aanzien van kwaliteitszorg een actief beleid gevoerd in ons streven om Gewoon Goed Onderwijs in de stad Breda en Etten-Leur te realiseren. Daarmee wordt tegemoet gekomen aan deze risicogroep. In het kader van het onderzoek Bestuur Gericht Toezicht heeft de Inspectie van het Onderwijs vastgesteld dat de kwaliteitszorg van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam adequaat is.

Risicogroep 5 Kwaliteit teams en leiding

Waar nodig wordt extra geïnvesteerd in persoonlijke en schoolontwikkeling. Onze externe HRM-adviseur spart regelmatig met de directeur en de bestuurder om dossiers onder de aandacht te brengen. De gesprekkencyclus is een vaste waarde binnen ons personeelsbeleid.

Risicogroep 6 Gewichtenregeling/ achterstandsbekostiging

De hoogte van de achterstandsbekostiging (achterstandsscore) wordt sinds een aantal jaren vastgesteld door het CBS. Jaarlijks vindt de vaststelling van de score door het CBS pas in de loop van het begrotingsjaar definitief vastgesteld. De bekostiging wordt vervolgens met terugwerkende kracht aangepast.

Risicogroep 7 Contracten

Het komt voor dat de beëindiging van contracten niet tijdig plaatsvindt. Dat kan tot een financieel risico leiden. Door het contract management te verbeteren zal het financieel risico beperkt kunnen worden.

De hierboven beschreven interne risicobeheersings- en controlesystemen hebben gezorgd voor het uitsluiten van bepaalde risico's en het in kaart brengen van andere risico's. Het gaat dan met name om financieel gerelateerde risico's die blijken uit de meerjarenbegroting. Deze risico's zijn als volgt om te slaan:

Risico		Max. Effect	Kans van optreden	Financieel risico
Ontwikkeling leerlingaantal	-/- 75 lln	€ 450.000	50%	€ 225.000
Financiële continuïteit		€ 500.000	50%	€ 250.000
Concurrentiepositie en Imago	Demografische ontwikkelingen			€ 200.000
Onderwijskwaliteit	2 fte (zorgdossiers)	2* € 100.000	50%	€ 100.000
Kwaliteit teams en leiding		€ 200.000	50%	€ 100.000
Achterstandsbekostiging		€ 200.000	50 %	€ 100.000
Contracten				€ 100.000
Totaal				€ 1.075.000

Uit de tabel blijkt dat we een minimaal vermogen nodig hebben van bijna 1,1 miljoen euro. Uit de berekening in het financiële deel van het bestuursverslag blijkt dat we in ieder geval tot en met 2025 bij ongewijzigd beleid over voldoende eigen vermogen beschikken.

Naast bovenstaande risico's is er nog de volgende belangrijke onzekerheid. Deze onzekerheid heeft met name een invloed op de liquiditeit van het bestuur. In de jaarcijfers is er vooralsnog van uitgegaan dat deze claim afwezen zal worden.

Vereenvoudiging bekostiging 2023/ afboeken vordering OCW 2022

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd. Dit is in de meerjarenbegroting opgenomen.

Afboeken vordering OCW 2022

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/23. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor de voormalige stichtingen Markant en LeerSaam in totaal neer op € 894.441, dat per ultimo 2022 daadwerkelijk te weinig is ontvangen van OCW als ze daadwerkelijk 41,67% van de bekostiging had overgemaakt i.p.v. de toegekende 34,55%. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2022 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie is, aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties. Er is minder budget ter beschikking voor personeel, personeel-gerelateerde of materiële doelen.

Vandaar dat beide stichtingen samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met ruim 221 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog. Een uitspraak wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

3. Verantwoording Financiën

3.1 ONTWIKKELINGEN IN MEERJARENPERSPERCTIEF

Leerlingen

In onderstaande tabel staan de leerlingaantallen met de realisatie van 2022 en 2023 en de prognose t/m 2027 waarbij ieder jaar de teldatum 1-2 geldt. De leerlingaantallen zijn in 2023 met 1,78% gestegen vergeleken met 2022. De verwachting is dat de leerlingaantallen de komende jaren licht gaan dalen met in 2026 een dieptepunt van 2.768 (verschil van 1,1% vergeleken met 2023). Vervolgens stijgen de leerlingaantallen weer tot aan hetzelfde niveau als in 2023.

	Realisatie		Begroting			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Aantal leerlingen						
06BB OBS De Klokkebei	313	315	305	300	295	290
11SJ OBS De Tweesprong	213	220	210	210	200	210
12LV BV Het Noorderlicht	226	200	198	200	200	200
18GP OBS De Springplank	191	226	233	233	233	233
21PP OBS De Wildert	132	145	163	165	137	145
23PD Montessori+	677	714	735	740	750	750
24BE OBS De Toermalijn	286	280	280	281	288	295
18EJ OBS De Springplank	180	179	172	160	160	160
18EJ10 OBS De Leest	343	341	341	343	345	347
18GZ OBS De Toverlaars	188	178	160	160	160	160
Totaal	2.749	2.798	2.797	2.792	2.768	2.790

FTE

In onderstaande tabel staan de aantal fte's met de realisatie van 2022 en 2023 en de prognose t/m 2027. Het valt op dat de aantal fte's in 2024 een stuk lager zijn dan in 2023, namelijk een verschil van 6,3 fte (-2,9%). De fte's dalen nog verder met in 2027 een verschil van 30,1 fte (-13,9%) vergeleken met 2023. De daling is te verklaren vanwege het stopzetten van bijna alle tijdelijke contracten op het moment dat deze eindigen. Het aantal fte's is inclusief vervangingen (vanaf 2024 op basis van het budget hiervoor). Een verder terugloop in de personele bezetting is noodzakelijk om financieel gezond te blijven. Met de NPO gelden zijn er veel personeelsleden aangenomen, die intussen nog steeds in dienst zijn, maar waar geen bekostiging meer voor wordt ontvangen. Overigens wordt in 2024 gemiddeld maar 6,2 fte minder bezet, omdat de voornaamste personele bezuinigingen pas gerealiseerd kunnen worden met ingang van het nieuwe schooljaar. De afname van het aantal fte zal geen invloed hebben op de kwaliteit van het onderwijs.

Aantal FTE	Realisatie		Begroting			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Bestuur / Management	10,4	10,1	10,1	10,3	10,3	9,4
Onderwijzend personeel	174,3	174,6	165,4	153,6	149,6	146,8
Ondersteunend personeel	27,6	31,7	34,6	30,3	30,0	30,0
Totaal	212,3	216,4	210,1	194,2	189,9	186,2

Het aantal fte is inclusief fte's in verband met vervanging voor ziekte, zwangerschap en overig verlof.

3.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Onderstaand overzicht geeft o.a. de exploitatie weer over 2023 van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam, gelegd naast de begroting 2023 en de realisatie 2022.

	2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	2024	2025	2026	2027	Vershil t.o.v. begroting	Vershil t.o.v. vorig jaar
BATEN									
Rijksbijdragen	20.823.923	20.868.201	21.544.732	20.902.952	20.562.529	20.457.616	20.315.303	676.531	720.809
Overige overheidsbijdragen en subsidies	350.227	303.609	305.163	186.490	186.490	186.490	186.490	1.554	-45.064
Overige baten	343.577	354.000	497.515	629.066	585.066	585.066	585.066	143.515	153.938
TOTAAL BATEN	21.517.727	21.525.810	22.347.410	21.718.508	21.334.085	21.229.172	21.086.859	821.600	829.683
LASTEN									
Personeelslasten	17.901.015	18.343.978	19.644.838	19.731.357	18.609.153	18.441.638	18.155.116	1.300.860	1.743.823
Afschrijvingen	447.487	407.896	429.905	400.899	375.729	343.359	296.845	22.009	-17.582
Huisvestingslasten	1.160.391	1.278.377	1.315.196	1.364.722	1.359.722	1.359.722	1.359.722	36.819	154.805
Overige lasten	1.748.694	1.386.420	1.638.459	1.519.420	1.514.920	1.514.920	1.523.920	252.039	-110.235
TOTAAL LASTEN	21.257.587	21.416.671	23.028.398	23.016.397	21.859.524	21.659.638	21.335.604	1.611.727	1.770.811
SALDO									
Saldo baten en lasten	260.140	109.139	-680.988	-1.297.889	-525.439	-430.466	-248.744	-790.127	-941.128
Saldo financiële baten en lasten	-11.173	-4.725	35.658	25.275	15.275	10.275	10.275	40.383	46.831
TOTAAL RESULTAAT	248.967	104.414	-645.330	-1.272.614	-510.164	-420.191	-238.469	-749.744	-894.297

In bovengenoemde staat van baten en lasten is nog geen rekening gehouden met de start van een nieuwe school in Effen-Leur.

Verklaring voor de belangrijkste verschillen tussen het resultaat in het verslagjaar en de begroting en voorgaand jaar

Algemeen

Het resultaat in 2023 komt uit op een negatief saldo van € 645.000, begroot was een positief resultaat van € 104.000 (negatief verschil van € 749.000). Het resultaat in 2022 kwam uit op een positief resultaat van € 249.000. Vergeleken met 2023 is dit € 894.000 negatief.

Belangrijke effecten

In verslagjaar 2023 is er sprake van belangrijke effecten die weerslag hebben op de baten en lasten.

- **Onderhandelaarsakkoord cao PO 2023**

In het najaar van 2023 is er een cao-akkoord bereikt voor 2023-2024. Met de nieuwe cao hebben de medewerkers in het primair onderwijs een loonstijging van 10% gekregen vanaf 1 juli 2023. Daarnaast kregen medewerkers in november 2023 een eenmalige uitkering. De nieuwe cao-PO loopt van 1 mei 2023 tot en met september 2024. Voor deze verhoging van de salarislaster is in september met terugwerkende kracht een structurele verhoging van de personele bekostiging ontvangen.

- **Bijstelling bekostiging 2023/ prijscompensatie**

Begin oktober is de definitieve bekostiging over 2023 vastgesteld. In de definitieve regeling bekostiging 2023 is de loonbijstelling 2023, de indexatie van het loongevoelig deel van de bekostiging verwerkt. Dat is de belangrijkste aanpassing ten opzichte van de eerste regeling bekostiging 2023. In die regeling was al de prijsbijstelling 2023 (indexatie prijsgevoelig deel van de bekostiging) verwerkt. Ten opzichte van die van kalenderjaar 2022. Ten opzichte van de eerste en voorlopige regeling bekostiging 2023, zijn de definitieve bekostigingsbedragen voor 2023 gestegen met 5%.

- **Nationaal Programma Onderwijs (NPO) bestedingstermijn**

Dit programma met de doelen en de inzet van middelen is eerder in het verslag beschreven. De NPO middelen mogen worden besteed t/m juli 2025. De mogelijkheid van het langer uitsmeren van deze NPO besteding heeft effect op de realisatie van de lasten voor 2023. Scholen maken hier graag gebruik van. Enerzijds is er sprake van schaarste op de arbeidsmarkt en anderzijds geeft dat extra (formatieve) ruimte voor tot en met schooljaar 2024-2025. Hierdoor lopen de baten en lasten scheef (baten liepen t/m juli 2023 en de lasten kunnen nog worden uitgesmeerd).

In het negatieve resultaat van € 645.000, zit een gedeelte van NPO gelden uit de reserves van 2021 en 2022, namelijk € 277.000. In 2023 is aan NPO ontvangen € 1.083.000. Dit saldo is volledig ingezet in 2023. Het reguliere resultaat (resultaat excl. NPO) komt in 2023 uit op een negatief saldo van € 388.000.

- **Prijsstijgingen 2023**

Door landelijke en wereldwijde ontwikkelingen, zoals de nasleep van de pandemie en de oorlog in Oekraïne, ontstaan in toenemende mate tekorten aan materialen en personeel. Nederland wordt in 2023 nog altijd geconfronteerd met prijsstijgingen. De lasten stijgen over de hele linie in het verslagjaar. Dat in de nabije toekomst keuzes gemaakt moeten worden om deze (nuts)kosten te beperken of om meer of versneld te gaan investeren in verduurzaming, lijkt onvermijdelijk. De prijsstijgingen hebben ook effect op investeringen.

Baten t.o.v. de begroting en voorgaand jaar

De totale baten in 2023 bedroegen € 22.347.000 en zijn daarmee € 821.000 hoger dan de begrote baten van € 21.526.000 voor 2023. Dit komt neer op 3,8%. In 2022 waren de totale baten € 21.518.000, vergeleken met 2023 een positief verschil van € 830.000, wat neerkomt op 3,9%.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- In 2023 is aan Rijksbijdragen OCW € 20.808.000,- ontvangen ten opzichte het begrote bedrag van € 20.123.000,- wat neerkomt op € 685.000,- (3,4%) verschil. Vergeleken met 2022 is het verschil € 767.000 positief. De verschillen komen met name door:
 - De reguliere bekostiging PO is € 422.000 hoger dan de begroting. Het verschil met 2022 is € 1.779.131. Beiden veroorzaakt door de bijstelling in de bekostiging. In de begroting 2023 was wel al een indexatie meegenomen van 2%.
 - Er is in 2023 € 982.000 minder aan baten ontvangen voor NPO, vergeleken met 2022. De NPO middelen liepen in 2023 nog maar voor 7 maanden. Vergeleken met de begroting 2023 is er € 218.000 meer ontvangen aan NPO, omdat de arbeidsmarkttoelage, welke van toepassing is op 2 scholen binnen Markant, voor de laatste 5 maanden van 2023 niet is meegenomen in de begroting.
- De doorbetalingen Rijksbijdragen SWV zijn € 8.000 lager uitgevallen dan begroot. Vergeleken met 2022 is € 46.000,- minder ontvangen.
- De overige overheidsbijdragen zijn vergeleken met 2022 € 45.000 lager.
- De overige baten zijn € 144.000 hoger dan begroot en € 154.000 hoger dan in 2022. Met name de baten voor verhuur zijn hoger uitgevallen, dat met name komt door indexering van de prijzen. Ook zijn de lonen en salarissen geïndexeerd en zijn dus ook de detacheringsoptbrengsten hoger.

Lasten t.o.v. de begroting en voorgaand jaar

De totale lasten in 2023 bedroegen € 23.028.000 en zijn daarmee € 1.611.000 hoger dan de begrote lasten van € 21.417.000 voor 2023. Dit komt neer op 7,5%. In 2022 waren de totale lasten € 21.258.000, vergeleken met 2023 een negatief verschil van € 1.771.000, wat neerkomt op 8,3%.

De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn:

- De gerealiseerde personeelslasten overschreed de begroting 2023 met € 1.301.000,-. Vergeleken met 2022 is er een negatief verschil van € 1.744.000. De verschillen komen met name door:
 - Lonen en salarissen zijn € 1.377.000,- hoger dan begroot. De realisatie in 2023 was € 1.938.000,- hoger dan de realisatie in 2022. Het verschil tussen de realisatie 2023 en de begroting 2023 is met name te verklaren door:
 - € 380.000 voor vervangingen in verband met zwangerschap, compensatieverlof in verband met zwangerschapsverlof en ziekte in verband met zwangerschap.
 - € 148.000 in verband met overschrijding van het ERD-budget.
 - € 849.000 in verband de eerder vermelde loonstijging conform onderhandelaarsakkoord 2023 CAO PO.

In 2023 is er 216,4 fte gerealiseerd, 12,1 fte meer dan er begroot is. Het grootste deel van de overschrijding van het aantal fte betreft echter vervangend personeel (> 10 fte). Hiermee is ook de overschrijding van het ERD-budget met € 148.000 verklaard.

- De overige personele lasten zijn in 2023 met € 1.395.000,- zo'n € 298.000 hoger dan begroot. Belangrijkste oorzaken voor dit verschil zijn de hogere kosten voor personeel niet in loondienst (€ 96.000,-), nascholing (€ 70.000,-) en overige kosten (€ 64.000). Vergeleken met 2022 zit het grootste gedeelte in nascholing (€ 165.000).
- De uitkeringen vanuit het UWV zijn € 375.000 hoger dan begroot en € 196.000 hoger dan 2022.

	Realisatie 2022	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027
P / rijksbijdragen	86,0%	87,9%	91,2%	94,4%	90,5%	90,1%	89,4%

De verhouding tussen de personele lasten (salaris plus bijvoorbeeld scholing) ten opzichte van de rijksbijdragen wordt gemonitord. De Inspectie hanteert < 95% als norm om te beoordelen of de continuïteit niet in gevaar is. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam blijft binnen deze norm in meerjarenperspectief.

- De afschrijvingslasten zijn € 22.000 hoger dan de begroting 2023, met name door desinvesteringen. Vergeleken met 2022 zijn de afschrijvingslasten € 18.000 lager.
- De huisvestingslasten zijn € 37.000 hoger dan begroot. Vergeleken met 2022 is het verschil € 155.000 negatief. Het verschil wordt met name veroorzaakt door de hogere kosten voor onderhoud. Vergeleken met 2022 zijn de kosten voor energie en water en schoonmaak ook een stuk hoger.
- De overige lasten zijn € 252.000 hoger dan begroot. Vergeleken met 2022 zijn de kosten € 110.000 lager. Het verschil met de begroting 2023 komt met name door de administratiekosten, kosten voor deskundigheidsadvies, maar ook de leermiddelen die met € 136.000 hoger zijn dan begroot. Het verschil met 2022 zit met name in de administratiekosten en overige instellingslasten.

3.3 TOELICHTING OP DE ONTWIKKELINGEN IN DE BEGROTING 2024 EN MEERJARENBEGROTING

Per 1 januari 2023 is Stichting LeerSaam gefuseerd met Stichting Markant Onderwijs tot Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. Hierna te noemen Markant-LeerSaam. In deze begroting zijn dan ook de drie scholen meegenomen van de voormalige Stichting LeerSaam, de Springplank, de Leest en de Toverlaars.

Als basis voor de begroting 2024 dienen de uitgangspunten zoals die in de Kaderbrief 2024 zijn beschreven. Van de scholen wordt verwacht dat ze kritisch kijken naar mogelijke besparingen op het gebied van energie, schoonmaak, kopieerkosten e.d. zodat er zoveel mogelijk geld beschikbaar blijft voor het primaire proces.

In de begroting is ook vooral aandacht voor de uitvoering van het beleid op het gebied van:

- Kindcentrum (scholing)
- Ontwikkeling HB-onderwijs OBS De Wildert
- Inrichting van de expertnetnetwerken (bijvoorbeeld rekenen en taal)
- Aandacht voor het opleiden van personeelsleden (Benoemingen LIO en zij-instromers)
- Voorbereiden Inspectieonderzoek 2025

Voor de begroting 2024 en meerjarenbegroting 2025-2028 zijn de volgende documenten gebruikt om te komen tot realistische cijfers:

- Leerlingaantallen 01-02-2023 en de prognose voor de jaren daarna
- Laatste bekende parameters (1e regeling bekostiging 2024) voor de vereenvoudigde bekostiging (4 oktober 2023). Opslag 3,93% vooruitlopend op 2e regeling.
- De verwachte fte's over 2024-2028, besproken met de scholen, P&O, Financiën en de bestuurder
- Het Meerjareninvesteringsplan (MJIP) dat van de scholen komt
- De door het Samenwerkingsverband aangeleverde begroting voor de Rijksbijdragen SWV

Resultaat 2024

Het voorlopige resultaat voor 2024 is voornamelijk € 1.272.614 negatief. Zonder extra maatregelen zal het resultaat in 2025 € 510.164 negatief bedragen, in 2026 een negatief resultaat van € 420.191, in 2027 een negatief resultaat van € 238.469 en in 2028 een positief resultaat van € 98.164.

Dit resultaat is tot stand gekomen nadat alle tijdelijke benoeringen worden beëindigd. De belangrijkste oorzaken van het negatieve resultaat zijn:

- Aanpassing van de salarissen voor het onderwijspersoneel op grond van de nieuwe CAO PO 2023- 2024 met ca. 10% vanaf 1 juli 2023.
- Aanpassing van de reguliere bekostiging met 5,12%. In de begroting was op advies van de PO-raad al rekening gehouden 2%. De reguliere bekostiging voor 2024 is voornamelijk gelijk aan de parameters van 2023. In de bekostiging is voor 2024 alvast rekening gehouden met een aanpassing van de bekostiging van 3,93%. Per saldo is dit ca. 9% ten opzichte van een loonkostenstijging van 10%.
- De overige baten, zoals de subsidies van de Gemeente (schakelklassen) en het samenwerkingsverband en de NPO-reserves worden niet geïndexeerd.
- De extra bekostiging van de achterstandsscholen daalt met ca. € 100.000 i.v.m. met de verlaging van de achterstandsscores van het CBS.
- De benoeming van 3 zij-instromers en de loonkosten i.v.m. het project Plusklas

De verklaring van de grote verschillen komen in hoofdlijnen hierop neer:

Achterblijven bekostiging (3%)	€ 600.000
Negatief effect achterstandsscores	€ 100.000
Achterblijven bekostiging SWV/ Schakelklassen	€ 100.000
Toename overige lasten en afschrijvingen *)	€ 120.000
Loonkosten zij-instromers/ project plusklas	€ 300.000
Overig	€ 52.614
Totaal **)	€ 1.272.614

* Het betreft hier vooral de aanschaf van meubilair, desinvesteringen in verband met het opschonen van activa en de sterke toename van leermiddelen (verbruiksmateriaal en licenties).

** In de meerjarenbegroting van 2024 werd al een tekort verwacht van € 900.000.

In eerste instantie is de toelichting geschreven op basis van de cijfers vóórdat de taakstelling is opgenomen, dit betreft dus het negatieve resultaat van € 1.272.614. Met dit resultaat zijn ook de balans en de kengetallen doorerekend. Vervolgens wordt er in een apart hoofdstuk ingegaan op de taakstelling die de scholen hebben om met z'n allen tot een toereikend resultaat te komen.

Begroting 2024 en Meerjarenbegroting 2025-2028

Het resultaat over 2024 bedraagt € 1.272.614. In 2025 neemt het resultaat af tot een negatief resultaat van € 510.164. In 2026 is een negatief resultaat begroot van € 420.191 en in 2027 een negatief resultaat van € 238.469. Vanaf 2028 is er weer een positief resultaat te zien van € 98.164. Zonder extra maatregelen zullen er dus flinke negatieve resultaten worden gehaald. Onderstaand wordt ingegaan op de baten en lasten in de begroting.

Grootboekrekening	Prognose 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
3.1 Rijksbijdragen	21.331.361	20.902.952	20.562.529	20.457.616	20.315.303	20.443.313
3.2 Overige overheidsbijdragen en	182.168	186.490	186.490	186.490	186.490	186.490
3.5 Overige baten	485.365	629.066	585.066	585.066	585.066	585.066
3 Baten	21.998.894	21.718.508	21.334.085	21.229.172	21.086.859	21.214.869
4.1 Personeelslasten	19.498.397	19.731.357	18.609.153	18.441.638	18.155.116	18.035.453
4.2 Afschrijvingen	429.697	400.899	375.729	343.359	296.845	235.786
4.3 Huisvestingslasten	1.229.665	1.364.722	1.359.722	1.359.722	1.359.722	1.357.822
4.4 Overige lasten	1.548.495	1.519.420	1.514.920	1.514.920	1.523.920	1.496.920
4 Lasten	22.706.254	23.016.397	21.859.524	21.659.638	21.335.604	21.125.980
6.1 Financiële baten		30.000	20.000	15.000	15.000	15.000
6.2 Financiële lasten	-5.000	-4.725	-4.725	-4.725	-4.725	-4.725
6 Financiële baten en lasten	-5.000	25.275	15.275	10.275	10.275	10.275
1 Resultaat	-712.360	-1.272.614	-510.164	-420.191	-238.469	98.164

Baten Rijksbijdragen

De totale verwachte Rijksbijdragen voor 2024 zijn € 20.902.952. In 2025 t/m 2027 nemen deze af, waarna deze in 2028 weer gaan stijgen. De Rijksbijdragen bestaan uit de Rijksbijdragen OC&W, de overige subsidies OC&W en de ontvangen doorbetalingen rijksbijdrage SWV.

De Rijksbijdragen OC&W zijn gebaseerd op de laatst bekende parameters van DUO (3 oktober 2023) en op de leerlingaantallen. De 1 februari telling 2023 vormt de basis voor de toepassing van rijksbijdrage kalenderjaar 2024, enzovoort. In de prognose valt op dat er een lichte daling te zien is in de leerlingaantallen in 2025 t/m 2027, er is een kleine dip in 2026.

In de Rijksbijdragen OC&W is deze lijn ook te zien in de vereenvoudiging bekostiging. Met een hoger aantal leerlingen komen immers meer baten binnen en andersom.

In de begroting 2024 is rekening gehouden met extra middelen voor groeiformatie. Deze middelen worden toegekend indien het aantal leerlingen t.o.v. 1 februari 2023 ten minste met 4% toeneemt. Uitgaande van de prognoses in het voorjaar levert dit voorlopig een extra bekostiging op van € 130.000. Deze groei wordt veroorzaakt door een aantal scholen. De € 130.000 is nog niet verdeeld, maar is in de bovenschoolse begroting opgenomen.

Ook is er voor € 44.000 bekostiging samenvoeging scholen meegenomen voor de Montessori Breda. Overigens eindigt deze bekostiging per 1 augustus 2024 (na 6 jaar). De subsidie onderwijsachterstandenbeleid van in totaal € 655.784 is van toepassing op basisschool het Noorderlicht en de Tweesprong. Deze gelden zijn gebaseerd op de laatst bekende achterstandsscores. De bekostiging professionalisering en begeleiding startende schoolleiders is doorgetrokken in de begroting. Deze middelen komen structureel terug, maar er is nog niet bekend hoe deze worden ingevuld. Voor nu zijn ze dus meegenomen onder deze noemer.

De overige subsidies OCW in 2023 bestaan met name uit de subsidie verbetering basisvaardigheden voor de Tweesprong en het Noorderlicht en de middelen voor de lichte en zware ondersteuning vanuit het samenwerkingsverband. De subsidie basisvaardigheden voor de Tweesprong lopen af einde schooljaar 2023-2024, bij het Noorderlicht lopen deze af einde schooljaar 2024-2025. Omdat nog niet duidelijk is of deze middelen terugkomen en voor hoeveel, is dit voorzichtigshalve niet verder meegenomen in de begroting. De doorbetalingen Rijksbijdragen SWV bestaan uit de lichte- en de zware ondersteuning. Voor de lichte ondersteuning wordt uitgegaan van € 140,- per leerling. De zware ondersteuning geldt voor specifieke leerlingen. Deze gelden zijn niet bij iedere school van toepassing en zijn dan ook afgeleid uit de vooraangekondigde beschikkingen. In 2024 gaat het om een totaalbedrag van € 342.505.

Overige overheidsbijdragen en subsidies

De overige overheidsbijdragen en subsidies betreffen de gemeentelijke bijdragen van in totaal € 186.490 in 2024. Voor 2025 t/m 2028 is dit bedrag gelijk gehouden. Dit betreft o.a. de subsidies voor schakelklassen. Voor schakelklassen c.q. middelen zachte landing ontvangen een aantal scholen gelden. De Onyxscholen (een samenwerkingsverband van onderwijskansenscholen in Breda, waaronder Noorderlicht en Tweesprong) ontvangen extra gelden. Daarnaast wordt er voor Project Tael, wat nu speelt bij LeerSaam, € 111.000 ontvangen vanuit de gemeente in 2024 en in 2025 t/m 2028 € 98.000. In werkelijkheid ontvangt Markant-LeerSaam als penvoerder € 130.000 omdat ook andere besturen via Markant-LeerSaam Tael uitgaven declareren. Hier zit ongeveer 1,71 fte op in 2024. De lasten komen dus terug in de directe personeelslasten. In 2025 t/m 2028 is 0,90 fte meegenomen voor Project Tael.

Overige baten

De overige baten van € 629.066 voor 2024 bestaan o.a. uit de huuropbrengsten, vergoeding voor detachering en ouderbijdragen. De ouderbijdragen worden budgetneutraal meegenomen in de begroting, dus dit heeft geen invloed op het resultaat. Voor 2025 t/m 2028 worden de overige baten iets lager, mede omdat de baten voor de detacheringen iets zullen afnemen. Dit komt door een inschatting m.b.t. de inzet ten behoeve van het Samenwerkingsverband.

Lasten

Personeelslasten

De totale personeelslasten voor 2024 zijn begroot voor een bedrag van € 19.812.881. De lonen en salarissen van in totaal € 18.956.716 zijn gebaseerd op de fte's conform paragraaf 1.

In de fte's is te zien dat ze ieder jaar afnemen, met in 2025 de grootste daling t.o.v. het jaar ervoor. De oorzaak hiervan is dat alle tijdelijke contracten aflopen in de begroting, zoals eerder aangegeven in hoofdstuk 2. De grootste daling zit in het OP. Eind november 2023 is de belangstellingsregistratie uitgezet bij ons personeel. We

zullen in de toekomst meer gebruik maken van de zogenaamde "gedwongen" mobiliteit. Vanzelfsprekend kijken we goed naar wensen en verloop van ons personeel.

In de lonen en salarissen is tevens wel rekening gehouden met periodieken. Medewerkers die nog niet in de max zitten in de schaal krijgen ieder jaar per 1 augustus een periodiek.

Voor het bekostigen van de vervanging van zieke werknemers is een budget opgenomen van € 782.000 in 2024 en verder. Dit bedrag wordt verlaagd met de loonkosten (Vervangingspoolers met een contract dat in 2024 doorloopt) uit deze middelen wordt betaald. Voor 2024 t/m 2028 is er een bedrag van € 50.000 in mindering gebracht op de bovenschoolse begroting vanwege de doorbelasting naar de Rudolf Steiner.

De overige personeelslasten van € 956.165 in 2024 omvat begrotingsposten zoals inhuur externen, dotatie voorziening jubilea, WKR kosten zoals arbodienst en nascholing en overige personele uitgaven. De overige personeelslasten dalen vanaf 2025 waarna ze ongeveer gelijk blijven. De daling heeft dan vooral te maken met de overige personele kosten.

Aan uitkeringen is € 100.000 meegenomen. Dit zijn de uitkeringen vanuit het UWV waarvan bekend is dat deze mensen met zwangerschapsverlof gaan en waar geen vervanging tegenover komt te staan.

Afschrijvingen

De totale afschrijvingslasten voor 2024 van ongeveer € 400.899 en voor 2025 t/m 2028 zijn begroot o.b.v. de huidige investeringen t/m heden. Over 2025 t/m 2028 is er nauwelijks iets meegenomen aan investeringen. Enerzijds is er de afgelopen jaren flink geïnvesteerd, zodat vervangingsinvesteringen bijna niet aan de orde zijn. Ook met de negatieve resultaten in gedachte, is ervoor gekozen om nieuwe investeringen vooralsnog te beperken. Bij de besprekingen voor de begroting 2025 zal dan beoordeeld worden welke investering noodzakelijk zijn. Voor de periode 2024 t/m 2028 is onderstaande begroot.

	Begroting 2023	Realisatie 2023	Begroting			
			2024	2025	2026	2027
ICT	€ 210.210	€ 191.630	€ 52.899	€ 14.000	€ 10.000	€ 10.000
Inventaris	€ 317.000	€ 288.402	€ 130.000	€ -	€ -	€ -
OLP	€ 270.740	€ 100.081	€ 78.100	€ 43.500	€ 7.500	€ -
Gebouwen	€ 118.500	€ 21.387	€ 4.500	€ 10.000	€ -	€ -
	€ 916.450	€ 601.500	€ 265.499	€ 67.500	€ 17.500	€ 10.000

Het uitstellen of laten vervallen van geplande investeringen heeft een positief effect op het resultaat.

Huisvestingslasten

De totale huisvestingslasten zijn voor 2024 begroot op € 1.364.722 en bestaan uit huurlasten, onderhoud waaronder de doorbelasting van BreedSaam (scholen van Markant), energie en water, schoonmaak, publiekrechtelijke heffingen en overige huisvestingslasten (o.a. tuinonderhoud, beveiliging gebouw en overige huisvestingslasten). Voor de scholen van LeerSaam wordt één totaal bedrag voor de huisvestingslasten door de gemeente in Etten-Leur in rekening gebracht. Hier zitten de energielasten en onderhoud dus al in. In 2024 worden deze lasten waarschijnlijk geïndexeerd. De totale huisvestingslasten blijven voor 2025 t/m 2028 ongeveer gelijk aan 2024. In de lasten is de indexering van de stijging van de materiële lasten meegenomen.

Overige lasten

De totale overige lasten zijn voor 2024 begroot voor een bedrag van ongeveer € 1.519.420. Voor 2025 t/m 2028 blijven deze lasten ongeveer gelijk. De overige lasten bestaan uit verschillende categorieën.

De administratie- en beheerslasten zijn gebaseerd op ervaringscijfers vanuit het verleden en de verwachting is dan ook dat deze voor 2024 t/m 2028 uitkomen op ongeveer € 477.270. Ten opzichte van voorgaand jaar zijn de accountant- en de administratie lasten verhoogd. Dit komt vanwege de verhoogde kosten.

De inventaris- apparatuur en leermiddelen zullen voor 2024 ongeveer uitkomen op € 822.250 en voor 2025 t/m 2028 op € 824.250. Er valt op dat de ICT licenties verhoogd zijn ten opzichte van voorgaand jaar. In deze tijd wordt steeds meer gebruik gemaakt van digitale leermiddelen die lopen via licenties.

De overige lasten zijn voor 2024 t/m 2028 begroot op € 219.900. De overige posten bestaan o.a. uit culturele vorming, MR/OR, PR/communicatie en overige uitgaven. In de begroting is terug te zien dat scholen steeds meer aandacht besteden aan culturele vorming, het bedrag is dan ook hoger dan voorheen.

De toelichting is op basis van de cijfers vóórdat de taakstelling (meerjarig) is opgenomen, dit betreft dus het negatieve resultaat van € 1.272.614. In een apart hoofdstuk wordt nader ingegaan op de taakstelling die de scholen hebben om met z'n allen tot een toerekenbaar resultaat te komen. Met dit resultaat zijn ook de balans en de kengetallen doorgetrokken.

Taakstelling

Het voorlopige resultaat voor 2024 was na de eerste bespreking met directeuren € 1.800.000, dat is nu teruggebracht tot € 1.272.614.

Dit resultaat werd bereikt door:

- De tijdelijke benoemingen die lopen tot uiterlijk 1 augustus 2024 vooralsnog te beëindigen per de einddatum.
 - Geen vacatures op te nemen in geval van pensionering en anderszins.
- Samenvattend heeft dit geleid tot het negatieve resultaat van: -€ 1.272.614.

In 2024 wordt € 957.338 gefinancierd uit de NPO-gelden. Van het resterend tekort van € 315.276 heeft o.a. betrekking op de bestuursprojecten zij-instromers en de bezetting van de plusklas. Dit tekort heeft zal ten laste van de algemene reserve worden gebracht. Resumerend:

Resultaat	-€ 1.272.614
Inzet NPO-reserve	€ 957.338
Resultaat t.l.v. algemene reserve #	€ 315.276
Saldo	€ 0

Inclusief Inzet zij-instromers/ project plusklas

Zeker gezien het meerjarenperspectief zijn aanvullende maatregelen noodzakelijk. Na vaststelling van de meerjarenbegroting 2024 tot en met 2027 zijn in de komende periode zijn de volgende acties ondernomen:

- In november/ december 2023 werd de belangstellingregistratie uitgezet. Dat heeft geleid tot personeelsleden die minder willen werken of toch met pensioen willen. In plaats van vrijwillige mobiliteit is mogelijk "gedwongen" overplaatsing aan de orde.
- Mogelijk volgen er nog nieuwe subsidies (bijv. basisvaardigheden) voor sommige scholen, maar dit was bij het opstellen nog onduidelijk. Er is hiermee dus geen rekening gehouden. In de begroting
- In de begroting is voor bijna 782.000 euro opgenomen voor ERD (eigen risico). Dit budget is vooral bedoeld om externe vervangingen c.q. vervangingspoolers te bekostigen. We kunnen personeelsleden op die middelen zetten als een deeloplossing. Die scholen kunnen dan GEEN beroep meer doen op vervangingsmiddelen vanuit de ERD.
- Directies hebben de opdracht gekregen ook kritisch te kijken naar hun materiele uitgaven.

Indien een school een negatieve begroting heeft dan wordt er een taakstelling opgenomen voor dat jaar of meerdere jaren. In de meerjarenbegroting is er al rekening gehouden met pensionering van personeelsleden.

	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028
Resultaat	-€ 1.272.614	-€ 510.164	-€ 420.191	-€ 238.469	€ 99.164
Inzet NPO reserves	€ 957.338	-	-	-	-
Taakstelling	€ 428.173	€ 428.173	€ 428.173	€ 428.173	€ 428.173
Totaal	€ 112.897	-€ 81.991	€ 7.982	€ 189.704	€ 527.337

Ten tijde van deze begroting zijn de effecten/gevolgen van de belangstellingsregistratie nog niet bekend. De uitkomst hiervan zal effect hebben op de taakstellingen van de verschillende scholen.

3.4 BALANS IN MEERJAREN-PERSPECTIEF

	Realisatie	Prognose	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
	2022	2023	2023	2024	2025	2026	2027
ACTIVA							
VASTE ACITVA							
Immateriële vaste activa	2.154	0	0	0	0	0	0
Materiële vaste activa	2.698.084	2.765.509	2.839.321	2.630.109	2.321.880	1.996.021	1.709.176
Totaal vaste activa	2.700.238	2.765.509	2.839.321	2.630.109	2.321.880	1.996.021	1.709.176
VLOTTENDE ACTIVA							
Vorderingen	352.031	334.662	668.533	334.662	334.662	334.662	334.662
Liquide middelen	3.583.563	2.826.071	3.269.778	1.688.857	1.486.922	1.392.589	1.440.966
Totaal vlottende activa	3.935.594	3.160.733	3.938.311	2.023.519	1.821.584	1.727.251	1.775.628
TOTAAL ACTIVA	6.635.832	5.926.242	6.777.632	4.653.628	4.143.464	3.723.273	3.484.804
PASSIVA							
EIGEN VERMOGEN							
Algemene reserve	2.678.393	1.976.013	2.071.489	1.703.399	1.193.235	773.044	534.575
Bestemmingsreserves	1.012.134	1.000.000	973.708	0	0	0	0
Totaal eigen vermogen	3.690.527	2.976.013	3.045.197	1.703.399	1.193.235	773.044	534.575
VOORZIENINGEN	401.911	401.912	410.259	401.912	401.912	401.912	401.912
KORTLOPENDE SCHULDEN	2.543.394	2.548.317	3.322.176	2.548.317	2.548.317	2.548.317	2.548.317
TOTAAL PASSIVA	6.635.832	5.926.242	6.777.632	4.653.628	4.143.464	3.723.273	3.484.804

Op basis van de begroting 2024 t/m 2028, is bovenstaande balans opgesteld. Ook is hier 2023 in meegenomen, op basis van de laatste prognose 2023.

Toelichting op de balans

Activa

De materiële vaste activa is gebaseerd op de huidige activastaat en de geplande investeringen de komende jaren. De verwachting is dat de materiële vaste activa de komende jaren afneemt.

De vorderingen zijn gebaseerd op de stand van 31 december 2022, met een kleine afname.

De liquide middelen dalen in 2024 t/m 2026. Vanaf 2027 is er weer een stijging te zien in de liquide middelen, vanwege de daling in de materiële vaste activa. Er is namelijk niet veel gepland qua investeringen en hierdoor zijn de afschrijvingslasten ook hoger dan het negatieve resultaat.

Passiva

Het eigen vermogen neemt vanaf 2024 af met een stijging in 2028. Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserve publiek. Onder de publieke bestemmingsreserve is de bestemmingsreserve NPO opgenomen. Hier staat per 31 december 2023 nog een bedrag op van € 735.000 (€ 277.000 is extra ten laste van deze reserve gebracht in 2023).. In de balans is er rekening mee gehouden dat deze bestemmingsreserve wegvalt per 31-12-2024.

De voorzieningen bestaan uit de voorzieningen spaarverlof, jubilea, duurzame inzetbaarheid en langdurige zieken. De stand van de voorzieningen is aangehouden conform 2022. Hetzelfde geldt voor de kortlopende schulden.

3.5 FINANCIËLE POSITIE

Op basis van vastgestelde meerjaren exploitatie en balans zijn onderstaande kengetallen berekend.

Kengetal	Realisatie	Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Signaleringswaarde
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	
Solvabiliteit (Eigen vermogen + voorzieningen) / balans totaal	68,9%	51,0%	45,2%	38,5%	31,6%	26,9%	Ondergrens: < 0,3
Weerstandsvermogen Eigen vermogen / totale baten (incl. financiële baten)	17,2%	13,6%	7,8%	5,6%	3,6%	2,5%	Ondergrens: < 0,05
Liquiditeit Vlottende activa / Kortlopende schulden	1,87	1,19	0,79	0,71	0,68	0,70	Ondergrens: 1.5 (bij totale baten onder €3 mln), 1.0 (bij totale baten tussen €3 mln en €12 mln), 0,75 (bij totale baten boven €12 mln)
Rentabiliteit Resultaat / totale baten (incl. financiële baten) * 100%	2,8%	-2,9%	-5,9%	-2,4%	-2,0%	-1,1%	Afhankelijk van de financiële positie
Reservepositie (o.b.v. signaleringswaarde OCW) (Feitelijk publiek eigen vermogen +/- Signaleringswaarde publiek eigen vermogen) / totale baten	1,15	0,78	0,47	*	*	*	Bovengrens[1]: > 0

Liquiditeit

Dit kengetal brengt in kaart of de organisatie voldoende geld beschikbaar heeft om de direct opeisbare schulden te kunnen voldoen. Markant heeft op dit moment ruime liquide middelen. De komende jaren zal dit echter gaan dalen met in 2027 een lichte stijging t.o.v. 2026. In 2022 was het landelijk gemiddelde in het PO 4,14. De signaleringswaarde is > 0,75 voor Markant-LeerSaam. In 2024 zit Markant-LeerSaam hier nog boven. Door extra maatregelen te nemen in 2024 zal dit percentage weer toenemen tot > 0,75. Hoe hoger dit percentage, hoe hoger het vermogen op de bank. We willen juist zoveel mogelijk geld ten goede laten komen aan het primaire proces.

Solvabiliteit 2

De solvabiliteit is een graadmeter voor de financiële onafhankelijkheid van een organisatie en geeft aan of de organisatie aan haar financiële verplichtingen kan voldoen. Er zijn 2 verschillende solvabiliteitsratio's. Het verschil zit hem in de voorzieningen groot onderhoud en personeel. In de solvabiliteitsratio 2 worden deze voorzieningen bij het eigen vermogen opgeteld. In 2024 komt deze ratio voor Markant uit op 45,74%. Voor de aankomende jaren laat deze ratio een dalend verloop zien vanwege het negatieve resultaat dat ieder jaar behaald wordt. In 2022 was het landelijk gemiddelde in het PO 80%. De signaleringswaarde voor Markant-LeerSaam is > 30%. Dat betekent dat we met 45,74% ruim boven de signaleringswaarde zitten.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft een eveneens een beeld of het bestuur enerzijds te rijk zou zijn of anderzijds of er financiële capaciteit is om onvoorziene tegenvallers in de exploitatie op te vangen. Als streefwaarde wordt door Dienst Onderwijs Uitvoering (DUO) een norm van 15 tot 20% als koers geadviseerd voor weerstandsvermogen. Markant zit t/m 2023 op dit gemiddelde. Vanaf 2024 gaat deze ratio dalen vanwege het negatieve resultaat dat ieder jaar behaald wordt. De ondergrens voor Markant-LeerSaam is 5%. In de komende jaren zullen we een percentage hanteren tussen de 5-10%.

Rentabiliteit

Rentabiliteit heeft betrekking op het rendement en geeft aan of er sprake is van een positief dan wel negatief bedrijfsresultaat uit gewone bedrijfsvoering in relatie tot de totale baten. In principe heeft een onderwijsinstelling geen winstoogmerk. Vanuit dat principe kan de rentabiliteit 0 zijn. Echter ter instandhouding van vermogen is het wel noodzakelijk de inflatie te compenseren. De PO Raad adviseert dat het gemiddelde dient uit te komen tussen de 0% en 5%. In 2022 was het landelijk gemiddelde in het PO 4%. Voor Markant ligt de rentabiliteit in 2024 erg laag, namelijk op - 5,86%. Door de taakstellingen en de maatregelen wordt een meerjarige positieve rentabiliteit verwacht tussen de 0-5%. Doordat we vanaf 2024 geen bovenmatig eigen vermogen meer hebben buigen we weer om naar een positieve rentabiliteit.

Kapitalisatiefactor

In hoeverre kan het bestuur zich een tekort in de baten en lasten permitteren in relatie tot de opgebouwde reserves. Het geeft het bestuur inzicht in de capaciteit om onvoorziene tegenvallers op te kunnen vangen. De komende jaren gaat de kapitalisatiefactor dalen. Het is niet wenselijk om boven de 60% te komen. In 2022 was het landelijk gemiddelde in het PO 63%.

Reservepositie / Signaleringswaarde inspectie

OC&W heeft in 2020 de schoolbesturen geïnformeerd over de nieuwe signaleringswaarde voor reserves. De onderwijsinspectie heeft een formule ontwikkeld voor het berekenen van de bovengrens van deze reserveposities. Hierbij benadrukt de inspectie dat het niet gaat om een norm, maar om een communicatiemiddel en een startpunt voor een gesprek met belanghebbenden. Tevens gebruikt de inspectie de signaleringswaarde in het toezicht op de doelmatigheid. Het ministerie adviseert met klem om te komen met een bestemmingsplan voor de reserves.

Voor 2023 heeft Markant-LeerSaam een bovenmatig eigen vermogen van € 0. In 2022 was er nog sprake van een bovenmatig vermogen. Door investeringen en het negatieve resultaat op de reguliere exploitatie is Markant-LeerSaam dit jaar onder de signaleringswaarde gekomen. Met de verwachte negatieve resultaten de komende jaren, zal er niet opnieuw bovenmatig eigen vermogen ontstaan. Zie onderstaand overzicht voor de berekeningen die a.d.h.v. het onderwijsinspectie model zijn berekend.

2024

Onderwijsinstelling	Eigen vermogen	Gebouwen	Resterende MVA	Risicobuffer
School	€ 1.703.399	€ 355.280	€ 2.334.534	€ 21.718.508
Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen

Berekening	
Totaal eigen vermogen	1.703.399
Privaat eigen vermogen	0
Feitelijk eigen vermogen	1.703.399
Normatief eigen vermogen	3.646.062
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 0
Ratio eigen vermogen:	0,47

N.B. Aan de berekening zijn geen rechten te ontleenen.

2023

Onderwijsinstelling	Eigen vermogen	Gebouwen	Resterende MVA	Risicobuffer
School	€ 3.045.197	€ 350.780	€ 2.347.524	€ 22.347.410
Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen	Aanpassen

Berekening	
Totaal eigen vermogen	3.045.197
Privaat eigen vermogen	0
Feitelijk eigen vermogen	3.045.197
Normatief eigen vermogen	3.887.640
Mogelijk bovenmatig eigen vermogen	€ 0
Ratio eigen vermogen:	0,78

N.B. Aan de berekening zijn geen rechten te ontleenen.

4. Verslag intern toezicht

4.1 DE RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda fungeert als werkgever, toezichthouder en klankbord van het College van Bestuur van onze schoolorganisatie. Dit houdt in dat toezicht wordt gehouden op het beleid en de realisatie daarvan door het College van Bestuur.

De basis van het toezicht ligt in de Wet op het primair onderwijs, de (governance) Code Goed Bestuur in het primair onderwijs, de statuten van de Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda en de geldende reglementen. De voornaamste taak van de Raad van Toezicht is het bewaken van de gestelde doelen, de grondslag en de waarden van de organisatie en het garanderen van de continuïteit van de organisatie. De Raad van Toezicht besluit jaarlijks over de goedkeuring van de begroting en het jaarverslag (inclusief de jaarrekening), en over het strategisch beleidsplan indien dat aan de orde is. Hieronder geven we aan welke werkzaamheden de Raad van Toezicht heeft uitgevoerd en wat de resultaten van haar toezicht zijn. Verder geeft de Raad van Toezicht in dit jaarverslag aan hoe zij toetst of sprake is van een doelmatige besteding van middelen. De Raad van Toezicht heeft hierbij niet afgeweken van de Code Goed Bestuur.

De Raad van Toezicht bestond in 2023 uit de volgende leden:

De heer mr. M.E. (Mark) Pijning	Mevrouw drs. R.G. (Rachel) de Kort, RA	Mevrouw S.C.M. (Suzanne) Josephi	De heer drs. J.H. (Hans) Mulder	Mevrouw L.M.J. (Liesbeth) Bult
Voorzitter	Lid	Lid	Vice-voorzitter	Lid
Hoofdfunctie: Programmamanager Projectenpool bij het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat en het Ministerie van Land- bouw Natuur en Visserij	Hoofdfunctie: Manager bij Adlasz BV	Hoofdfunctie: Interim manager en eigenaar Josephi- HRM	Hoofdfunctie: Directeur Ruimtelijk Domein en Duur- zaamheid Gemeente Roosendaal	Hoofdfunctie: Senior adviseur HR & Leerhuis bij het Elisabeth- TweeSteden Ziekenhuis
		Nevenfuncties: - Lid Raad van Toezicht Kalisto Basisonderwijs - Onafhankelijk voorzitter SWV Passend Onderwijs Dordrecht - Voorzitter bestuur Stg. Eigenwijze Breda	Nevenfuncties: - Voorzitter Raad van Commissarissen Woonkwartier - Voorzitter Rekenkamer gemeente Veere - Lid Rekenkamer gemeente Tilburg - Vice-voorzitter Raad van Toezicht Archipel Scholen	

Er is geen sprake van conflicterende nevenfuncties.

Tijdens de fusiebesprekingen tussen de Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam is afgesproken dat de heer P. Betjes, voormalig Voorzitter van de Raad van Toezicht van Stichting LeerSaam, van 1 januari 2023 (de startdatum van de nieuwe organisatie) tot 1 september 2023 de Raad van Toezicht van de Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda van dienst zal zijn als adviseur. De heer Betjes heeft de rol van adviseur conform afspraak uitgevoerd. Het rooster van affreden is als volgt:

Naam	Functie	1 ^e benoeming	herbenoeming	aftreden
De heer mr. M.E. (Mark) Pijning	Voorzitter	1 juni 2017	1 juni 2021	1 juni 2025
Mevrouw drs. R.G. (Rachel) de Kort RA	Lid op voordracht GMR	1 juli 2017	1 juli 2021	1 juli 2025
Mevrouw S.C.M. (Suzanne) Josephi	Lid	1 januari 2019	1 januari 2023	1 januari 2027
De heer drs. J.H. (Hans) Mulder	Vice-voorzitter op voor- dracht oudergeleding GMR	1 september 2021	1 september 2025	1 september 2029
Mevrouw L.M.J. (Liesbeth) Bult	Lid	1 januari 2018	1 januari 2022	1 januari 2025

De Raad van Toezicht werkt met drie commissies: de Auditcommissie, de Commissie Onderwijskwaliteit en HRM en de Remuneratiecommissie. De commissies zorgen voor de voorbereiding van de oordeelsvorming en de besluitvorming in de Raad van Toezicht en rapporteren formeel en informeel aan de Raad van Toezicht. De verslagen van de commissies worden ter informatie geagendeerd in de Raad van Toezicht.

De leden van de Auditcommissie zijn mevrouw drs. R.G. de Kort RA (Voorzitter) en de heer drs. J.H. Mulder. De Commissie Onderwijskwaliteit en HRM wordt bemenst door: mevrouw S.C.M. Josephi (Voorzitter) en mevrouw L.M.J. Bult. De leden van de Remuneratiecommissie zijn: mevrouw S.C.M. Josephi (Voorzitter) en mevrouw drs. R.G. de Kort RA.

4.2 HET TOEZICHT, DE WERKZAAMHEDEN, DE RESULTATEN EN DE ZELFEVALUATIE

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid en de realisering van dat beleid door het College van Bestuur. De Raad van Toezicht vulde haar werkzaamheden ook in 2023 in vanuit de drie rollen die zij ten opzichte van het College van Bestuur heeft: de toezichthoudende rol, de werkgeversrol en de klankbordfunctie. De Voorzitter van het College van Bestuur is de heer J. van Knijff.

4.2.1 De Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht heeft invulling aan haar taken gegeven door:

- In vijf plenaire vergaderingen te borgen dat alle noodzakelijke onderwerpen aan de orde zijn gekomen (controle, meningsvorming)
- Door het opstellen van een jaargenda, het hanteren van aanbiedingsformats bij onderwerpen op de commissie- en plenaire vergader- agenda's en door het opstellen van verslagen van de vergaderingen (het toezichthoudend systeem, transparantie en afleggen van verantwoording)
- Door het beschikbaar en toegankelijk houden van alle stukken welke betrekking hebben op de taakuitoefening van de Raad van Toezicht; behoudens die documenten waarin persoonlijke gegevens beschermd moeten worden (transparantie)
- Door de Raad van Toezicht- en Commissievergaderingen, waarvan de vergaderverslagen intern openbaar en beschikbaar zijn (transparantie, afleggen van verantwoording)
- Door de klankbord-bijeenkomsten met het College van Bestuur (onafhankelijkheid)
- Door de benoeming van, de opdrachtverlening aan en het afsluitend overleg met de accountant. Het verslag van de accountant wordt aan de jaarstukken toegevoegd (eigen taak t.b.v. oordeelsvorming)

De vergaderingen zijn in 2023 belegd en gehouden conform de bepalingen daarover in de statuten en het reglement van de Raad van Toezicht. Het vergaderschema van de Raad van Toezicht was; 15 februari, 18 april, 20 juni, 10 oktober en 12 december 2023.

Mede aan de hand van de voorbereidingen in de verschillende commissies, vond de besluitvorming plaats in de Raad van Toezicht. Deze besluitvorming vond in alle gevallen plaats op basis van consensus.

De belangrijkste punten van besluitvorming betroffen de goedkeuring van de strategische beslissingen van het College van Bestuur conform de statuten en het bestuursreglement, te weten:

- Goedkeuring van de begroting 2024
- Goedkeuring meerjarenbegroting 2024-2028
- Goedkeuring van de Jaarrekening, en geconsolideerde jaarrekening 2022
- Goedkeuring van het bestuursverslag 2022
- Goedkeuring van de opdracht aan WIJS Accountants en van de jaarrekening 2023
- Vaststelling jaarrooster 2024.

4.2.2 De Commissies van de Raad van Toezicht

Het vergaderschema van de commissies was in 2023 als volgt:

- Auditcommissie: 5 april, 31 mei, 27 september en 29 november 2023.
- Commissie Onderwijskwaliteit en HRM: 26 januari, 17 april, 7 juni, 27 september en 29 november 2023.
- Remuneratiecommissie: 8 maart en 13 november 2023.

Hieronder is een kort verslag opgenomen van specifieke onderwerpen die, naast de verplichte onderwerpen zoals hiervoor benoemd, in de commissies zijn besproken.

4.2.2.1 De Auditcommissie

In de vergaderingen van de auditcommissie zijn naast de reguliere bespreekpunten zoals de staat van baten en lasten uit de MARAP, de begroting, de jaarrekening, het bestuursverslag en het accountantsverslag in 2023 de volgende belangrijke onderwerpen besproken:

- De personele begroting 2023/2024. Met name ook de impact die het wegvallen van de NPO-middelen heeft op deze begroting.
- Status van de 7% vordering rechtszaak van de PO-Raad.
- Aanpassing presentatie cijfers en toelichting in MARAP. Ontwikkeld naar een toelichting die meer inzicht geeft in de oorzaken en mogelijke gevolgen van afwijkingen tussen begroting en realisatie. (Achtergrond: op deze wijze van rapporteren is vanuit de Raad van Toezicht een betere bespreking en sturing mogelijk)
- Kaderbrief begroting 2024 (Achtergrond: herijking uitgangspunten voor begroting)
- Aandacht voor de rechtmatige en doelmatige bestedingen van subsidies zoals de NPO-gelden. Daarbij enerzijds gesproken over hoe er besteed is en anderzijds over de geplande inzet van de resterende middelen en het beleid dat daarbij wordt gevoerd.
- Opvolging van de aandachtspunten uit het accountantsverslag 2022, zowel vanuit de controle als ten aanzien actuele ontwikkelingen.
- Interne Risicobeheersings- en controle systemen van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda. (Achtergrond: door het gesprek hierover aan te gaan met het College van Bestuur, krijgt de Raad van Toezicht gevoel bij het risicobewustzijn van de directeur-bestuurder en de wijze waarop hij omgaat met mogelijke risico's).
- Opdrachtbevestiging voor de accountant.

4.2.2.2 De Commissie Onderwijskwaliteit en HRM

De commissie ziet toe op de kwaliteit van het onderwijs en HRM en de doelmatigheid van de besteding van de middelen gerelateerd aan waar Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda voor staat: gewoon goed onderwijs.

Om te borgen dat relevante informatie en onderwerpen op het juiste moment op tafel komen, werkt de commissie aan de hand van een jaarkalender. Het Strategisch Beleids Plan 2021-2025 en de daaraan gekoppelde doelen vormen de basis voor de agenda van de commissie. Verder staan de voor de commissie relevante onderwerpen uit de MARAP op de agenda en de actualiteiten.

De commissie kwam het afgelopen jaar 4 keer bijeen voorafgaand aan de Raad van Toezicht vergaderingen. Om binding te houden met wat er op de scholen gebeurt, vergadert de commissie op de locatie van één van de scholen. Voorafgaand aan de vergadering houdt de directeur van de school een presentatie van zijn of haar school, waarbij hoe de school stuurt op onderwijskwaliteit centraal staat.

Onderstaand een overzicht van de belangrijkste onderwerpen die in 2023 op de agenda hebben gestaan en bijbehorende bijdrage aan het onderwijs.

- Het onderwijs wordt voor een groot deel bepaald door de kwaliteit en beschikbaarheid van de leerkrachten. In het kader van het arbeidsmarkttekort en om de duurzame inzetbaarheid van medewerkers te versterken is er ook in 2023 extra geïnvesteerd in HRM: middelen zijn o.a. besteed aan de introductie van instrumenten ter bevordering van de interne mobiliteit en het terugdringen en preventie van ziekteverzuim.
- De doorontwikkeling van een onderwijskwaliteit systeem binnen de Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda is een terugkerend thema op de agenda van de commissie. De gesprekken over het systeem, gecombineerd met het bespreken van de resultaten van de interne en externe audits op bestuurlijk en schoolniveau en de resultaten van het inspectiebezoek hebben geleid tot het versterken van de kwaliteitscultuur en het op een gestructureerde wijze werken aan en toezien op de ontwikkeling van de kwaliteit van onderwijs.
- De strategische doelen van de fusie tussen Stichting Markant Onderwijs en de Stichting LeerSaam, waaronder het versterken van de onderwijskwaliteit en de continuïteit van het onderwijs, kunnen alleen gerealiseerd worden als er ook een gezamenlijk strategisch plan onder ligt. Reden om 2 jaar eerder dan gepland het strategisch planproces op te starten. In dit nieuwe plan worden strategische ambities uitgewerkt in smart doelen. Deze worden gekoppeld aan de inzet van de middelen. Op deze manier kan er ook invulling gegeven worden aan het beleidsrijk begroten en kan de Raad van Toezicht toezien op de doelmatigheid van de inzet van de middelen.
- De NPO gelden en het effect voor de langere termijn: het College van Bestuur heeft zorgvuldige afwegingen gemaakt bij de inzet van deze middelen, er zijn duidelijke kaders gesteld en tegelijkertijd bleef er ruimte om op schoolniveau eigen invulling te geven aan de te besteden middelen.
- De profilering van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School Breda en het anticiperen op kansen voor nieuwe scholen in het kader van het versterken van het openbaar onderwijs in Breda e.o. heeft geresulteerd in het besluit dat op termijn Onderwijsgroep Markant-LeerSaam in de wijk Haansberg in Etten-Leur een nieuwe school mag openen.
- Tot slot is aandacht uitgegaan naar inclusiever onderwijs en passend onderwijs, de plaats van burgerschap in het onderwijs, leiderschap en cultuur in de fusieorganisatie. Ook is het functioneren van de commissie geëvalueerd en is het reglement onderwijskwaliteit en HRM verder aangescherpt naar aanleiding van de evaluatie.

4.2.2.3 De Remuneratiecommissie

De remuneratiecommissie vertegenwoordigt de Raad van Toezicht als werkgever van het College van Bestuur. De Raad van Toezicht hecht veel waarde aan persoonlijke aandacht. Naast informele gesprekken over hoe het gaat met het College van Bestuur c.q. de bestuurder, de gesprekken tussen de bestuurder en de Voorzitter van de Raad van Toezicht en tussen de bestuurder en de Raad van Toezicht, heeft de remuneratiecommissie 2 keer per jaar een gesprek met het College van Bestuur over het functioneren, de samenwerking met de Raad van Toezicht en eventuele behoefte aan ondersteuning van het College van Bestuur. In november 2023 heeft een formeel beoordelingsgesprek plaatsgevonden aan de hand van een zelfevaluatie van het College van Bestuur en 360 graden feedback. De resultaten van het afgelopen schooljaar en de invloed van het functioneren van het College van Bestuur op deze resultaten en het team is beoordeeld. De arbeidsvoorwaarden zijn naar aanleiding van het beoordelingsgesprek aangepast en er zijn resultaat- en functioneringsafspraken gemaakt voor het nieuwe schooljaar.

4.2.3 Raad van Toezicht/ directieoverleg openbaar primair onderwijs

In 2023 heeft de Raad van Toezicht het directieoverleg openbaar primair onderwijs overleg op 14 februari 2023 bijgewoond. Daarnaast heeft de Raad van Toezicht samen met het College van Bestuur en de Directeuren van de scholen van Onderwijsgroep Markant-LeerSaam gesproken over de inrichting en de (strategische) thema's voor het in dialoog opstellen van het nieuwe Strategisch Beleids Plan voor de Onderwijsgroep Markant-LeerSaam.

Raad van Toezicht/ schoolvisites/ bijeenkomsten

De Raad van Toezicht heeft van de onder de Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam en Stichting Vrije School ressorterende scholen dit jaar een bezoek gebracht aan en gesproken met de directeur van één school: OBS De Toverlaars te Etten Leur.

Raad an Toezicht/ Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad

De Raad van Toezicht heeft op 19 juni 2023 en 11 december 2023 een deel van de vergadering van de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad bijgewoond.

4.2.4 Zelfevaluatie

Conform de principes uit de 'Code goed bestuur in het primair onderwijs' heeft de Raad van Toezicht op 26 januari 2024 het functioneren van de Raad van Toezicht en de samenwerking met het College van Bestuur geëvalueerd.

Naast het individuele en het collectieve functioneren is nader stilgestaan bij de invulling van de drie rollen van de Raad van Toezicht, te weten de werkgeversrol, de rol van controleur en de rol van sparringpartner. Met name in relatie tot de totstandkoming van het nieuwe Strategisch Beleidsplan is ingegaan op de vraag hoever de verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht op inhoud (naast het proces) reikt. De begrenzing van deze verantwoordelijkheid volgt uit de controleursrol van de Raad van Toezicht. Afgesproken is een en ander te expliciteren in een uit te werken 'Visie op besturen en toezichthouden'.

In combinatie hiermee is, indachtig de aandachtspunten uit het periodieke onderzoek van de Onderwijsinspectie en met het oog op de verdere ontwikkeling van de kwaliteit van de interne en externe verantwoording, afgesproken het 'toetsingskader' aan de hand waarvan de Raad van Toezicht werkt te expliciteren. In de structuur van dit toetsingskader zal ook de zogenoemde PDCA-cyclus verwerkt worden.

De Raad van Toezicht is tevreden over de samenwerking onderling en ook over de samenwerking tussen de Raad van Toezicht en het College van Bestuur. De samenwerking verloopt in een goede sfeer, er is voldoende scherpte in de besprekingen, er wordt voldoende voortgang geboekt op de te behalen doelstellingen en er is vooruitgang in de ontwikkeling van de kwaliteit van de organisatie. De Raad van Toezicht heeft alle vertrouwen in een goede voortzetting van de samenwerking.

4.3 DOELMATIGE BESTEDING VAN MIDDELEN

De Raad van Toezicht toetst langs twee invalshoeken of sprake is van doelmatige besteding van middelen door het bestuur. De eerste invalshoek is: dragen de uitgaven bij aan het realiseren van de doelen? Hierbij gaat het erom of doelen duidelijk geformuleerd zijn en of daar ook middelen aan gekoppeld zijn. En het gaat erom of er gemonitord (en zo nodig bijgestuurd) wordt op het bereiken van de doelen en de inzet van de middelen.

De tweede invalshoek is of de middelen ook efficiënt of 'slim' worden ingezet.

Hierbij gaat het om de toets of het geld voldoende spaarzaam wordt ingezet, en of er bij strategische beleidskeuzes en grotere investeringen ook alternatieven worden overwogen.

Het Strategisch Beleids Plan 2021–2025 bevat de doelen van Stichting Markant en Stichting Vrije School Breda. Daarnaast beschikt Stichting LeerSaam uiteraard ook over een eigen Strategisch Beleids Plan. Naar aanleiding van de fusie per 1 januari tot de Onderwijsgroep markant-LeerSaam is besloten om in 2023 te starten met het actualiseren en herijken van beide planen tot één Strategisch Beleids Plan 2024-2028 voor de Onderwijsgroep Markant-LeerSaam. Besluitvorming hierover vindt plaats in de eerste helft van 2024.

In 2023 is gewerkt op basis van de bestaande Strategisch Beleids Plannen. De doelen uit het Strategisch Beleids Plan zijn vertaald naar jaarplannen per school en naar jaarschijven in de begroting. De realisatie hiervan wordt gemonitord en gestuurd en besproken in de Raad van Toezicht aan de hand van de MARAP en de overige documenten uit de P&C cyclus (begroting, jaarrekening, etcetera). Voorts wordt door het College van Bestuur ook gerapporteerd over de onderwijsresultaten en tevredenheidsmetingen.

Hiernaast zijn door de accountant de vereiste controlewerkzaamheden verricht.

Op basis van het beeld dat uit het geheel van het voorgaande volgt, concludeert de Raad van Toezicht dat er sprake is van een doelmatige besteding van middelen door het College van Bestuur.

Breda, maart 2024

Mark Pijning, Voorzitter Raad van Toezicht

Hans Mulder, Vice-voorzitter Raad van Toezicht

**Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam / Stichting Vrije School Breda
Breda**

GECONSOLIDEERDE JAARREKENING 2023

Concept

A	JAARREKENING	39
	INHOUDSOPGAVE	40
	Financiële positie	41
	Resultaat	42
	Kengetallen	43
B	GECONSOLIDEERDE JAARREKENING	
B1	Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening	44
B2	Geconsolideerde balans per 31 december 2023	49
B3	Geconsolideerde staat van baten en lasten 2023	51
B4	Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023	52
B5	Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023	
1.1	Immateriële vaste activa	53
1.2	Materiële vaste activa	53
1.5	Vorderingen	54
1.7	Liquide middelen	55
2.1	Eigen vermogen	55
2.2	Voorzieningen	56
2.4	Kortlopende schulden	57
	Model G: verantwoording subsidies OCW (geconsolideerd)	58
	Gebeurtenissen na balansdatum	59
B6	Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (geconsolideerd)	60
B7	Toelichting op de geconsolideerde staat van baten en lasten 2023	
3.1	Rijksbijdragen	61
3.2	Overige overheidsbijdragen	61
3.5	Overige baten	61
4.1	Personele lasten	62
4.2	Afschrijvingslasten	62
4.3	Huisvestingslasten	63
4.4	Overige lasten	63
4.4.2	Leermiddelen	63
5	Financiële baten en lasten	64
	WNT-verantwoording 2023 (geconsolideerd)	65
	Overzicht verbonden partijen	67
C	ENKELVOUDIGE JAARREKENING STICHTING ONDERWIJSGROEP MARKANT-LEERSAAM	68
D	OVERIGE GEGEVENS	
D1	Controleverklaring	90
	Ondertekening van de jaarrekening	94
	BIJLAGE	
E1	Gegevens rechtspersoon per 31 december 2023	95

Financiële positie

Ter analyse van de financiële positie dient de volgende opstelling, welke is gebaseerd op de gegevens uit de balansen.

Vergelijkend balansoverzicht

	31-12 2023		31-12 2022	
	x € 1.000	%	x € 1.000	%
Activa				
Immateriële vaste activa	-	0,0%	2	0,0%
Materiële vaste activa	3.056	42,0%	2.895	40,4%
Vorderingen	634	8,7%	344	4,8%
Liquide middelen	3.589	49,3%	3.931	54,8%
	<u>7.279</u>	<u>100,0%</u>	<u>7.172</u>	<u>100,0%</u>
Passiva				
Eigen vermogen	3.373	46,3%	4.067	56,7%
Voorzieningen	419	5,7%	408	5,7%
Kortlopende schulden	3.488	47,9%	2.697	37,6%
	<u>7.279</u>	<u>100,0%</u>	<u>7.172</u>	<u>100,0%</u>

Resultaat

Het geconsolideerde resultaat over 2023 bedraagt € -693.973 tegenover € 262.433 over 2022. De resultaten over beide jaren kunnen als volgt worden samengevat:

	Realisatie 2023 x € 1.000	Begroting 2023 x € 1.000	Realisatie 2022 x € 1.000
Baten			
(Rijks)bijdragen Ministerie van OCW	23.218	22.473	22.421
Overige overheidsbijdragen	306	304	350
Overige baten	596	423	422
Totaal baten	24.120	23.200	23.193
Lasten			
Personele lasten	21.152	19.762	19.266
Afschrijvingslasten	459	435	474
Overige materiële lasten	3.240	2.891	3.179
Totaal lasten	24.851	23.088	22.919
Saldo baten en lasten	-731	112	274
Financiële baten en lasten			
Financiële baten en lasten	37	-5	-12
Resultaat baten en lasten	-694	107	262

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de geconsolideerde stichting worden beoordeeld en gemeten. De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>Streef- waarden</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa/kortlopende schulden)</i>	1,21	1,59	1,50
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	46,34	56,70	50,00
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	52,09	62,40	
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	-2,88	1,13	> 0,0
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten) * 100%</i>	13,96	17,54	> 11,0
Personele lasten / totale lasten	85,11	84,06	
Materiële lasten / totale lasten	14,89	15,94	
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	28,57	29,30	< 35,0
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen&terreinen) / totale lasten</i>	5,97	5,64	

B1 Grondslagen voor de geconsolideerde jaarrekening

1. Algemene toelichting

1.1 Activiteiten

Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam is het bevoegd gezag van obs De Klokkebei, obs De Tweesprong, bs Het Noorderlicht, obs De Springplank, obs De Wildert, Montessori + Breda (met dislocatie Montessori + Prinsenbeek), obs De Toermalijn, obs De Springplank, obs De Leest en obs De Toverlaars en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Breda en Etten-Leur.

Stichting Vrije School Breda is het bevoegd gezag van de Rudolf Steinerschool en de activiteiten bestaan uit het verzorgen van primair onderwijs in de regio Breda.

1.2 Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijffnummer handelsregister

Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam is feitelijk gevestigd op Heerbaan 250, 4817 NL te Breda en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 20151892.

Stichting Vrije School Breda is feitelijk ook gevestigd op Heerbaan 250, 4817 NL te Breda en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41102088.

1.3 Groepsverhoudingen

Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam vormt samen met Stichting Vrije School Breda een personele unie.

1.4 Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van beide stichtingen zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

1.5 Consolidatie

In de consolidatie worden de financiële gegevens opgenomen van Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam samen met haar groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft.

De groepsmaatschappijen en andere rechtspersonen waarop zij een overheersende zeggenschap kan uitoefenen of waarover zij de centrale leiding heeft, worden voor 100% in de consolidatie betrokken

Intercompany-transacties, intercompany-winsten en onderlinge vorderingen en schulden tussen groepsmaatschappijen en andere in de consolidatie opgenomen rechtspersonen worden geëlimineerd, voor zover de resultaten niet door transacties met derden buiten de Groep zijn gerealiseerd.

De in de consolidatie begrepen stichtingen zijn:

- Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam (100%)
- Stichting Vrije School Breda (100%)

1.6 Verbonden partijen

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.7 Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

2. Algemene grondslagen

2.1 Algemeen

De geconsolideerde jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de richtlijnen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs (Rjo), de verslaggevingsvoorschriften en bepalingen zoals weergegeven in Boek 2 titel 9 van het Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), waaronder Richtlijn 660 Onderwijsinstellingen.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

2.3 Financiële instrumenten

Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

3. Grondslagen voor waardering van activa en passiva

3.1 Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen. Dit is het geval als de boekwaarde van het actief (of van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort) hoger is dan de realiseerbare waarde ervan.

3.2 Materiële vaste activa

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur en bijzondere waardeverminderingen. Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar betreffende paragraaf.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben.

3.3 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzonder-waardeverminderingverlies wordt direct als last verwerkt in de staat van baten en lasten onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

3.4 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie.

Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van de effectieve rente rente-inkomsten ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

3.5 Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.6 Eigen vermogen

3.6.1 Algemene reserve

De algemene reserve vormt een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag. Deze wordt opgebouwd uit de resultaatbestemming van overschotten welke ontstaan uit het verschil tussen de toegerekende baten en lasten. In geval van een tekort wordt dit resultaat ten laste van de algemene reserve gebracht. De algemene reserve wordt beschouwd als publieke middelen.

3.6.2 Overige bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves verzuim/ERD, BAPO en NPO worden in de toelichting op de balans nader toegelicht.

3.7 Voorzieningen

3.7.1 Algemeen

Voorzieningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. Pensioenvoorzieningen worden gewaardeerd op basis van actuariële grondslagen. De overige voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

3.7.2 Pensioenvoorziening

De stichting heeft één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling welke wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerders, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. De pensioenverplichtingen worden gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord.

De stichting heeft geen verplichtingen tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van tekorten bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. Daarom zijn alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar verantwoord in de jaarrekening.

Per 31 december 2023 heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,5%.

3.7.3 Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met de blijfkans. Bij het contant maken is de marktrente van hoogwaardige ondernemingsobligaties ad 1% (2022: 0%) als disconteringsvoet gehanteerd.

3.7.4 Voorziening loondoorbetaling bij ziekte

De voorziening vanwege loondoorbetaling bij ziekte wordt gevormd voor op balansdatum bestaande verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend of geheel niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. In deze voorziening zijn tevens begrepen eventuele ontslagvergoedingen te betalen aan deze personeelsleden. De voorziening loondoorbetaling bij ziekte wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte loondoorbetalingen gedurende het dienstverband.

3.7.5 Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. Deze voorziening is gewaardeerd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht.

3.7.6 Duurzame inzetbaarheid

In de CAO 2016 – 2017 is een persoonlijk budget opgenomen van 40 uur (PO) voor elke medewerker en een aanvullend budget van 130 uur (PO) voor medewerkers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Het bevoegd gezag heeft een inschatting gemaakt in hoeverre gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Voor deze inschatting is een voorziening opgenomen, welke is gevormd tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen.

3.7.7. Voorziening uitkeringskosten

Voorziening uitkeringskosten: De voorziening voor WW-uitkeringen wordt gevormd voor alle ontslagen werknemers die op balansdatum recht hebben op een uitkering. De voorziening wordt berekend op basis van 100% of 25% van de uitkeringskosten gedurende de verwachte resterende periode van de uitkering.

3.7.8 Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

4. Grondslagen voor bepaling van het resultaat

4.1 Algemeen

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden, aan het verslagjaar toe te rekenen lasten. De baten en lasten worden toegerekend aan de verslagperiode waarop ze betrekking hebben.

4.2 Rijksbijdragen

Onder de Rijksbijdragen worden de vergoedingen voor de exploitatie opgenomen verstrekt door het Ministerie OCW/EZ. Tevens worden hier de door het samenwerkingsverband ontvangen doorbetalingen van de Rijksbijdrage verantwoord.

De ontvangen (normatieve) Rijksbijdragen en de niet geoormerkte OCW-subsidies (vrij besteedbare doelsubsidies zonder verrekeningsclausule) worden in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft volledig verwerkt als bate in de staat van baten en lasten.

Geoormerkte OCW-subsidies met een vrij besteed overschot (doelsubsidies waarbij het overschot geen verrekeningsclausule heeft) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord naar rato van de voortgang van de gesubsidieerde activiteiten. Het deel van de subsidies waarvoor nog geen activiteiten zijn verricht per balansdatum worden verantwoord onder de overlopende passiva.

Geoormerkte OCW-subsidies (doelsubsidies met verrekeningsclausule) worden ten gunste van de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar waarvan de gesubsidieerde lasten komen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de overlopende passiva zolang de bestedingstermijn niet is verlopen. Niet bestede middelen worden verantwoord onder de kortlopende schulden zodra de bestedingstermijn is verlopen op balansdatum.

4.3 Overige overheidsbijdragen

Onder de overige overheidsbijdragen worden de vergoedingen opgenomen verstrekt door de Gemeente, Provincie of andere overheidsinstellingen. De overige overheidsbijdragen worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.4. Overige baten

Onder de overige baten worden de vergoedingen opgenomen die niet verstrekt zijn door het Ministerie van OCW/EZ, Gemeenten, Provincies of andere overheidsinstellingen. De overige baten worden toegerekend aan het verslagjaar waarop ze betrekking hebben.

4.5 Personeelsbeloningen

4.5.1 Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

4.5.2 Pensioenen

Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam en Stichting Vrije School Breda hebben alle pensioenregelingen verwerkt volgens de verplichtingenbenadering. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord.

4.6 Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa

Immateriële vaste activa inclusief goodwill en materiële vaste activa worden zowel bij Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam als ook bij Stichting Vrije School Breda vanaf het moment van gereedheid voor ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief. Over terreinen en vastgoedbeleggingen wordt niet afgeschreven.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de toekomstige gebruiksduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen uit de incidentele verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

4.7 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de desbetreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen.

5. Financiële instrumenten en risicobeheersing

5.1 Marktrisico

5.1.2 Rente- en kasstroomrisico

Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam en Stichting Vrije School Breda lopen renterisico over de rentedragende vorderingen (waaronder liquide middelen).

Voor vorderingen en schulden met variabele renteaftspraken lopen Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam en Stichting Vrije School Breda risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende vorderingen en schulden lopen Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam en Stichting Vrije School Breda risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente.

Met betrekking tot de vorderingen worden geen financiële derivaten met betrekking tot afdekking van het renterisico gecontracteerd.

Verder is het treasurystatuut bepalend.

B2 Geconsolideerde balans per 31 december 2023
na resultaatbestemming

Activa	2023		2022	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa		-		2.156
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	374.379		376.188	
Inventaris en apparatuur	2.432.344		2.305.806	
Leermiddelen	248.913		213.045	
		3.055.636		2.895.039
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	25.443		7.074	
Ministerie van OCW	11.163		615	
Vorderingen op overige overheden	58.375		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	538.785		335.900	
		633.766		343.589
Liquide middelen				
Kas	1.182		1.619	
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	388.219		604.942	
Spaarrekeningen	3.200.000		3.325.000	
		3.589.401		3.931.561
TOTAAL ACTIVA		7.278.803		7.172.345

Passiva	2023		2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	2.637.969		3.054.778	
Bestemmingsreserves	734.970		1.012.134	
		3.372.939		4.066.912
Voorzieningen				
Personele voorzieningen	418.542		408.327	
		418.542		408.327
Kortlopende schulden				
Crediteuren	362.777		469.739	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.002.395		825.757	
Schulden terzake van pensioenen	253.397		240.663	
Overige kortlopende schulden	8.482		13.956	
Overige overlopende passiva	1.860.271		1.146.991	
		3.487.322		2.697.106
TOTAAL PASSIVA		7.278.803		7.172.345

B3 Geconsolideerde staat van baten en lasten 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen	23.218.139	22.473.231	22.420.545
Overige overheidsbijdragen	305.850	303.609	350.377
Overige baten	595.972	422.500	421.953
Totaal baten	24.119.961	23.199.340	23.192.875
Lasten			
Personele lasten	21.151.698	19.762.481	19.266.291
Afschrijvingslasten	458.583	435.172	473.610
Huisvestingslasten	1.460.690	1.395.126	1.276.048
Overige lasten	778.881	701.845	931.644
Leermiddelen	1.000.977	794.000	970.974
Totaal lasten	24.850.829	23.088.624	22.918.567
Saldo baten en lasten	-730.868	110.716	274.308
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	42.675	-	-42
Financiële lasten	5.780	5.275	11.833
Totaal financiële baten en lasten	36.895	-5.275	-11.875
Resultaat baten en lasten	-693.973	105.441	262.433

B4 Geconsolideerd kasstroomoverzicht 2023

	2023		2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		-730.868		274.308
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	458.583		473.610	
Afschrijvingen desinvesteringen	-		-99.572	
Mutaties voorzieningen	10.215		189.221	
		468.798		563.259
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-290.177		818.920	
- Kortlopende schulden	790.216		884.167	
		500.039		1.703.087
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		237.969		2.540.654
Ontvangen interest	42.675		-42	
Betaalde interest	-5.780		-11.833	
		36.895		-11.875
Kasstroom uit operationele activiteiten		274.864		2.528.779
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa	-649.536		-867.159	
Subsidie investeringen in materiële vaste activa	-		25.000	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	32.512		103.063	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-617.024		-739.096
Mutatie liquide middelen		-342.160		1.789.683
Beginstand liquide middelen	3.931.561		2.141.878	
Mutatie liquide middelen	-342.160		1.789.683	
Eindstand liquide middelen		3.589.401		3.931.561

B5 Toelichting op de geconsolideerde balans per 31 december 2023

Activa

Vaste activa

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	-	2.156
	<u>-</u>	<u>2.156</u>
	<u>Immateriële vaste activa</u>	
<i>Boekwaarde</i>	€	
<i>31-12-2022</i>		
Aanschafwaarde	12.013	
Cumulatieve afschrijvingen	-9.857	
	<u>2.156</u>	
<i>Mutaties</i>		
Investeringen	-	
Afschrijvingen	-2.156	
	<u>-2.156</u>	
<i>Boekwaarde</i>		
<i>31-12-2023</i>		
Aanschafwaarde	12.013	
Cumulatieve afschrijvingen	-12.013	
	<u>-</u>	
<i>Afschrijvingstermijn:</i>	5 jaar	
	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	374.379	376.188
Inventaris en apparatuur	2.432.344	2.305.806
Leermiddelen	248.913	213.045
	<u>3.055.636</u>	<u>2.895.039</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
	€	€	€	€
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2022				
Aanschafwaarde	490.279	4.717.757	816.979	6.025.015
Cumulatieve afschrijvingen	-114.091	-2.411.951	-603.934	-3.129.976
	<u>376.188</u>	<u>2.305.806</u>	<u>213.045</u>	<u>2.895.039</u>

Mutaties

Investerings	21.387	528.068	100.081	649.536
Afschrijvingen	-23.196	-374.724	-58.507	-456.427
Subsidie investering OKV				-
Desinvesteringen	-	-90.458	-47.336	-137.794
Afschrijvingen desinvesteringen	-	63.652	41.630	105.282
	<u>-1.809</u>	<u>126.538</u>	<u>35.868</u>	<u>160.597</u>

Boekwaarde 31-12-2023

Aanschafwaarde	511.666	5.155.367	869.724	6.536.757
Cumulatieve afschrijvingen	-137.287	-2.723.023	-620.811	-3.481.121
	<u>374.379</u>	<u>2.432.344</u>	<u>248.913</u>	<u>3.055.636</u>

Afschrijvingstermijn:

Gebouwen en terreinen	10-40 jaar
Inventaris en apparatuur	4-20 jaar
Leermiddelen	5-8 jaar

Vlottende activa

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.5 Vorderingen		
Debiteuren	25.443	7.074
Ministerie van OCW	11.163	615
Vorderingen op overige overheden	58.375	-
<i>Overige vorderingen</i>		
Snappet borg	-	18.900
Waarborgsom Cosunpark	6.751	6.751
Vordering verbonden partijen (RSV Breda)	83.138	101.237
Overige vorderingen	154.015	44.499
<i>Totaal overige vorderingen</i>	<u>243.904</u>	<u>171.387</u>

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
<i>Overige overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	106.925	43
Overige overlopende activa	187.956	164.470
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>294.881</u>	<u>164.513</u>
Totaal vorderingen	<u><u>633.766</u></u>	<u><u>343.589</u></u>

Onder vooruitbetaalde kosten staat het aandeel van Markant-Leersaam in de kosten van de verbouwing van de Heerbaan 250 in 2023. De kosten worden over 15 jaren verdeeld. Het bedrag hier heeft betrekking op 2024 t/m 2037.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.7 Liquide middelen		
Kas	1.182	1.619
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	388.219	604.942
Spaarrekeningen	3.200.000	3.325.000
	<u>3.589.401</u>	<u>3.931.561</u>

Passiva

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	2.637.969	3.054.778
Bestemmingsreserves	734.970	1.012.134
Totaal eigen vermogen	<u>3.372.939</u>	<u>4.066.912</u>

Verloopoverzicht huidig verslagjaar

	Saldo 31-12-2022	Resultaat 2023	Saldo 31-12-2023
	€	€	€
Algemene reserve	3.054.778	-416.809	2.637.969
Bestemmingsreserves publiek			
Bestemmingsreserve NPO	1.012.134	-277.164	734.970
Totaal bestemmingsreserves	<u>1.012.134</u>	<u>-277.164</u>	<u>734.970</u>
	<u><u>4.066.912</u></u>	<u><u>-693.973</u></u>	<u><u>3.372.939</u></u>

Het eigen vermogen wordt in de toelichting op de balans in de enkelvoudige jaarrekening nader toegelicht.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.2 Voorzeningen		
Personele voorzieningen	418.542	408.327
	<u>418.542</u>	<u>408.327</u>

	Saldo 31-12-2022	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Saldo 31-12-2023
	€	€	€	€	€
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	181.348	33.118	-27.408	-	187.058
Voorziening spaarverlof	29.376	-	-	-	29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	10.666	35.748	-	-	46.414
Voorziening ww ex-medewerkers	-	21.668	-	-	21.668
Voorziening langdurig zieken	186.937	134.026	-	-186.937	134.026
Totaal voorzieningen	<u>408.327</u>	<u>224.560</u>	<u>-27.408</u>	<u>-186.937</u>	<u>418.542</u>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1 - 5 jaar	Langlopende deel > 5 jaar	Totaal
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea		34.159	-	152.899
Voorziening spaarverlof		29.376	-	-
Voorziening duurzame inzetbaarheid		44.374	-	2.040
Voorziening ww ex-medewerkers		21.668	-	-
Voorziening langdurig zieken		57.309	76.717	-
Totaal voorzieningen		<u>186.886</u>	<u>76.717</u>	<u>154.939</u>
				<u>418.542</u>

Voorziening jubilea

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. De voorziening is opgebouwd om de kosten van de vervangers te betalen wanneer personeelsleden het gespaarde verlof opnemen. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht. Ultimo 2023 had het spaarverlof nog betrekking op 1 personeelslid.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In 2023 is een voorziening duurzame inzetbaarheid gevormd. Hierin zijn de gespaarde uren voor acht medewerkers opgenomen. De uren worden in latere jaren opgenomen

Voorziening langdurig zieken

In 2023 is een voorziening langdurig zieken gevormd. Ultimo het verslagjaar is een inventarisatie gemaakt van de geheel of gedeeltelijk zieke medewerkers. Op basis van de herstelverwachting zijn de toekomstige kosten van de verplichte loondoorbetaling van de eerste twee ziektejaren hierin voorzien.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.4 Kortlopende schulden		
Crediteuren	362.777	469.739
Belastingen en premies sociale verzekeringen	1.002.395	825.757
Schulden terzake van pensioenen	253.397	240.663
Overige kortlopende schulden	8.482	13.956
Overlopende passiva	1.860.271	1.146.991
	<u>3.487.322</u>	<u>2.697.106</u>
<i>Specificatie overige kortlopende schulden</i>		
Netto salaris	8.482	13.956
	<u>8.482</u>	<u>13.956</u>
<i>Specificatie overlopende passiva</i>		
Ministerie van OCW	254.348	246.681
Vakantiegeld reservering	704.245	625.430
Bindingstoelage reservering	74.067	63.337
Crediteuren transitoria	65.096	159.177
Vooruitontvangen OKV gelden	-	45.019
Vooruitontvangen subsidie	753.247	-
Overige overlopende passiva	9.268	7.347
	<u>1.860.271</u>	<u>1.146.991</u>

Onder vooruitontvangen subsidie staan bedragen die het samenwerkingsverband RSV Breda heeft overgemaakt. Deze gaan ten gunste van 2024 t/m 2026 geboekt worden.

Model G: verantwoording subsidies OCW (geconsolideerd)

Bestuur: 41869 en 59984

Brinnr: cumulatief

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing		De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
	Kenmerk	Datum	
Subsidie zij-instroom 21PP	1102917-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1102893-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 24BE	1102928-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1308567-1	20-12-2022	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 12LV	1382298-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 18GP	1382316-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 31WN	1382360-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 06OZ	1180574-1	20-10-2021	ja
Subsidie zij-instroom 06OZ	1382267-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-2562	11-11-2022	Onderhanden
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-0397	31-5-2023	Onderhanden
Subsidie Studieverlof	1074316	22-8-2022	Onderhanden
Subsidieregeling doorstroomprogramma's po-vo voor gelijke kansen	DPOVO22064	28-7-2022	Onderhanden
Subsidieregeling impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB210151	13-12-2021	Onderhanden
Subsidieregeling impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB220096	8-7-2022	Onderhanden
Subsidieregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar	SOOL22298	10-11-2022	ja
Subsidieregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar	SOOL22256	10-11-2022	ja
Subsidieregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar	SOOL22306	10-11-2022	ja

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen (geconsolideerd)

Per 1 juli 2022 is een overeenkomst aangegaan met De vereniging BreedSaam voor het gebouw aan de Heerbaan 250 voor een periode van 15 jaar en loopt tot en met 30 juni 2037. In het gebouw zijn vijf schoolbesturen, Breedsaam en Building Breda gehuisvest. Zij dragen gezamenlijk de kosten. Het huurbedrag bedraagt op jaarbasis € 23.471 en wordt jaarlijks geïndexeerd met maximaal 4% per jaar.

Met Vebego Cleaning Services is voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2031 een overeenkomst aangegaan voor het schoonmaak van de schoolgebouwen. De maandlast bedraagt € 23.319,42 (prijspeil 2024) per maand en is in 2021 tot stand gekomen na een aanbestedingsprocedure.

Met de gemeente Breda is een overeenkomst tot in gebruikgeving van ruimten voor onderwijs in basisschool het Noorderlicht, Cornelis Florisstraat 25 te Breda aangegaan. De jaarlijkse bruikleenvergoeding is gelijk aan een deel van de ontvangen groepsafhankelijke vergoeding van het ministerie. Bij aanvang in 2013 was dit een bedrag van € 10.360. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Beëindiging vindt plaats na ondertekening van een verklaring door beide partijen.

Met Kober Beheer BV is een huurovereenkomst aangegaan met betrekking tot het in het pand gelegen aan Straatweide 30 te Prinsenbeek gevestigde kinderdagverblijf, peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang. De ingangsdatum van de overeenkomst was 1 juli 2010 en is voor de duur van 10 jaar aangegaan. De overeenkomst wordt telkens met 5 jaar verlengd en heeft een opzegtermijn van 6 maanden. Deze is vanaf 2020 verlengd geworden. Ieder jaar wordt er opnieuw bekeken hoeveel lokalen daadwerkelijk nodig zijn. Stichting Markant-LeerSaam Onderwijsgroep is hierbij de verhurende partij.

Vordering ministerie

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetswijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 750.905. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2023 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts "een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging". De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met 221 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog. Een uitspraak wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

B7 Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023

Baten

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
3.1 Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage lumpsum	20.688.086	20.289.919	14.311.534
Rijksbijdragen MI	-	-	1.798.722
Rijksbijdragen P&A-beleid	-	-	2.619.151
Rijksbijdragen NPO	1.365.158	1.083.368	2.423.956
Overige subsidies Ministerie van OCW	379.554	317.455	419.600
Rijksbijdrage SWV	785.341	782.489	847.582
Totaal Rijksbijdragen	<u>23.218.139</u>	<u>22.473.231</u>	<u>22.420.545</u>

Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door de indexering die OCW met terugwerkende kracht heeft berekend. Bij het opmaken van de begroting 2022 was deze indexering nog niet bekend.

In 2022 zijn extra NPO gelden ontvangen die niet begroot waren.

De overige subsidies OCW bestaan uit de subsidie zij-instroom en professionalisering + begeleiding starters en schoolleiders.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke vergoeding personeel	220.235	274.729	332.010
Gemeentelijke vergoeding materieel	85.615	28.880	18.367
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>305.850</u>	<u>303.609</u>	<u>350.377</u>

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	212.769	140.000	135.197
Detachering personeel	197.388	115.000	124.988
Ouderbijdragen	96.698	88.500	93.904
Overige vergoedingen personeel	-	-	-
Sponsoring/buitenschoolse activiteiten	15.574	10.000	20.492
Overige	73.543	69.000	47.372
Totaal overige baten	<u>595.972</u>	<u>422.500</u>	<u>421.953</u>

Lasten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	20.099.083	18.617.445	18.012.319
Dotatie/vrijval voorziening jubilea	33.118	24.000	7.926
Dotatie overige personele voorzieningen	4.505	-	197.603
Personeel niet in loondienst	658.700	524.736	599.988
Nascholing	332.067	265.500	172.919
Reis- en verblijfskosten	177.598	136.400	130.303
Kosten arbodienst	78.016	49.500	44.070
Overige	220.946	149.900	332.053
	<u>21.604.033</u>	<u>19.767.481</u>	<u>19.497.181</u>
Uitkeringen VF (-/-)	-21.510	-5.000	-10.502
Overige uitkeringen (-/-)	-430.825	-	-220.388
Totaal personele lasten	<u><u>21.151.698</u></u>	<u><u>19.762.481</u></u>	<u><u>19.266.291</u></u>

Specificatie Lonen en salarissen

Salariskosten	15.170.404	18.637.445	13.756.825
Sociale lasten	2.201.098	-20.000	2.035.957
Premies Participatiefonds	387.105	-	173.102
Premies Vervangingsfonds	43.258	-	5.824
Pensioenlasten	2.273.774	-	2.080.837
	<u>20.075.639</u>	<u>18.617.445</u>	<u>18.052.545</u>
Doorbelaste salariskosten	23.444	-	-40.226
	<u><u>20.099.083</u></u>	<u><u>18.617.445</u></u>	<u><u>18.012.319</u></u>

De toename in de salariskosten wordt o.a. veroorzaakt door een hoger aantal FTE's en CAO-afspraken.

Aantal FTE's

	FTE's 2023	FTE's 2022
OP	188,485	187,660
OOP	33,946	29,890
DIR	10,940	11,170
	<u><u>233,371</u></u>	<u><u>228,720</u></u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€

4.2 Afschrijvingslasten

Immateriële vaste activa	2.156	2.154	2.403
Gebouwen en terreinen	23.196	21.144	17.577
Inventaris en apparatuur	375.069	339.618	388.331
Leermiddelen	58.162	72.256	65.299
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>458.583</u></u>	<u><u>435.172</u></u>	<u><u>473.610</u></u>

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	331.615	45.500	280.624
Onderhoud	446.390	370.866	404.376
Energie en water	265.933	285.700	211.406
Schoonmaakkosten	372.451	341.092	332.361
Heffingen	32.667	47.725	34.044
Tuinonderhoud	3.115	6.000	6.066
Overige huisvestingslasten	8.519	298.243	7.171
Totaal huisvestingslasten	1.460.690	1.395.126	1.276.048

4.4 Overige lasten

Administratie en beheer	331.556	298.200	395.357
Accountantskosten	39.319	30.000	55.449
Telefoon- en portokosten e.d.	12.437	17.750	9.783
Deskundigheidsadvies	46.748	11.600	42.617
Verzekeringen	14.956	14.470	11.466
Vergoeding bestuursleden/bestuurskosten	1.528	45.500	32.556
Abonnementen/documentatie	1.591	1.500	1.887
Contributies	52.275	69.900	48.244
Overige administratie- en beheerslasten	10.574	5.950	-3.548
Culturele vorming	92.028	69.050	61.228
Public relations en marketing	25.913	42.000	22.099
Sportdag/vieringen/reizen/excursies	33.159	43.650	39.442
GMR/MR/OR	13.164	10.725	8.123
Representatie overig/derden	3.774	6.700	3.139
Bestedingen tussenschoolse opvang	7.587	10.000	9.862
Bestedingen diverse buitenschools/ouderbijdrage	27.430	5.500	32.944
Uitgaven overige projecten	25.721	2.100	1.960
Overige instellingslasten	39.121	17.250	159.036
Totaal overige lasten	778.881	701.845	931.644

Accountantshonoraria specificatie:

Controle van de jaarrekening	39.319	30.000	55.449
	39.319	30.000	55.449

4.4.2 Leermiddelen

Leermiddelen	568.572	425.000	538.272
Inventaris en apparatuur	432.405	369.000	432.702
Totaal leermiddelen	1.000.977	794.000	970.974

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	42.675	-	-42
	<u>42.675</u>	<u>-</u>	<u>-42</u>
Financiële lasten			
Bankkosten/rentelasten	5.780	5.275	11.833
	<u>5.780</u>	<u>5.275</u>	<u>11.833</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>36.895</u></u>	<u><u>-5.275</u></u>	<u><u>-11.875</u></u>

WNT-verantwoording 2023 (geconsolideerd)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam /Stichting Vrije School Breda. Het voor deze stichting toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2023 € 157.106. Het totaal aantal complexiteitspunten voor de Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam is 7 en voor Stichting Vrije School Breda 4. Zie onderstaande berekening.

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling, alsmede degenen die o.g.v. hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt.

Gegevens 2023	
Bedragen x € 1	J van Knijff
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2023	Bestuurder 01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Markant	0,93
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Vrije School	0,07
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Markant	€ 123.110
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Vrije School	€ 9.290
Beloningen betaalbaar op termijn Markant	€ 20.982
Beloningen betaalbaar op termijn Vrije School	€ 1.583
<i>Subtotaal</i>	<u>€ 154.965</u>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum * € 157.106

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag N.v.t.
Bezoldiging € 154.965

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t.
 Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling N.v.t.

Gegevens 2022	
Bedragen x € 1	J van Knijff
Functiegegevens	
Aanvang en einde functievervulling in 2022	Bestuurder 01/01-31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Markant	0,80
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte) Vrije School	0,08
Dienstbetrekking	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Markant	€ 95.400
Beloning plus belastbare onkostenvergoeding Vrije School	€ 9.741
Beloningen betaalbaar op termijn Markant	€ 20.170
Beloningen betaalbaar op termijn Vrije School	€ 2.060
<i>Subtotaal</i>	<u>€ 127.371</u>

Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum € 133.400

-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag N.v.t.
Bezoldiging € 127.371

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan N.v.t.
 Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling N.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen

Gegevens 2022				
Bedragen x € 1	SCM Josephi	RG de Kort	ME Pijning	JH Mulder
Functiegegevens	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2022	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12	01/01-31/12
Bezoldiging				
Bezoldiging Markant	€ 6.166	€ 6.166	€ 6.166	€ 6.488
Bezoldiging Vrije School	€ 630	€ 630	€ 630	€ 663
Bezoldiging	€ 6.796	€ 6.796	€ 6.796	€ 7.151
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum *	€ 15.159	€ 15.159	€ 15.159	€ 15.159
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Bezoldiging	€ 6.796	€ 6.796	€ 6.796	€ 7.151
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.900 of minder

Topfunctionarissen inclusief degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt met een totale bezoldiging van € 1.900 of minder

Naam Topfunctionaris	Functie
ME Pijning	Voorzitter RvT
SCM Josephi	Lid
RG de Kort	Lid
LMJ Bult	Lid
JH Mulder	Lid

	Markant	Vrije School	
Complexiteitspunten gemiddelde totale baten	4	2	
Complexiteitspunten gemiddeld aantal leerlingen, deelnemers of studenten	2	1	
Complexiteitspunten gewogen aantal onderwijssoorten of sectoren	1	1	
Totaal aantal complexiteitspunten	7	4	
Bezoldigingsklasse	C	A	
Bezoldigingsmaximum*	€ 159.000	€ 132.000	€ 157.106

* De kosten van de bestuurder en de Raad van Toezicht worden verdeeld over Markant en Vrije School naar rato van het aantal leerlingen op 01-10-2021

* Het Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum wordt berekend op basis van het gewogen gemiddelde van Markant en de Vrije School naar rato het aantal leerlingen op 01-10-2021

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2023 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Overzicht verbonden partijen

Verbonden partij, meerderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *	Eigen verm. 31-12-2023	Resultaat 2023	Omzet 2023	Verklaring art.2: 403	Consolidatie ja/nee	Deelneming
Stichting Vrije School Breda **	Stichting	Breda	1	327.742	-48.643	1.772.551	N	J	100%

Verbonden partij, minderheidsdeelneming

Statutaire naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteiten *
RSV Breda e.o. Primair Onderwijs Bredesaam	Stichting Vereniging	Oosterhout Breda	4
Beheerstichting MFA Het Voortouw	Stichting	Etten-Leur	4
Beheerstichting MFA De Vleer	Stichting	Etten-Leur	4

* Code activiteiten:

1. contractonderwijs
2. contractonderzoek
3. onroerende zaken
4. overige

** personele unie

C Enkelvoudige jaarrekening

Stichting Onderwijsgroep Markant-
Leersaam

Kengetallen

Met de kengetallen kan de financiële toestand van de stichting worden beoordeeld en gemeten. De kengetallen geven de toestand op 31 december weer, er is dus sprake van een momentopname.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>Streef- waarden</u>
Liquiditeit <i>(vlottende activa/kortlopende schulden)</i>	1,19	1,87	1,50
Solvabiliteit 1 <i>(eigen vermogen (excl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	44,93	65,41	50,00
Solvabiliteit 2 <i>(eigen vermogen (incl. Voorzieningen) / totaal passiva * 100%)</i>	50,98	68,88	
Rentabiliteit <i>(saldo gewone bedrijfsvoering / totale baten * 100%)</i>	-2,89	2,75	> 0,0
Weerstandvermogen <i>(eigen vermogen / totale baten) * 100%</i>	13,60	17,15	> 11,0
Personele lasten / totale lasten	85,31	83,98	
Materiële lasten / totale lasten	14,69	16,02	
Kapitalisatiefactor <i>(balanstotaal -/- bw geb&terr) / (totaal baten + fin.baten) * 100%</i>	28,97	34,54	< 35,0
Huisvestingsratio <i>(huisvestingslasten inclusief afschrijving gebouwen&terreinen) / totale lasten</i>	5,78	6,40	

Grondslagen voor de enkelvoudige jaarrekening

Voor de grondslagen van de enkelvoudige jaarrekening verwijzen wij naar de grondslagen zoals die zijn opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening.

Balans per 31 december 2023
na resultaatbestemming

Activa	2023		2022	
	€	€	€	€
Vaste Activa				
Immateriële vaste activa				
Immateriële vaste activa		-		2.154
Materiële vaste activa				
Gebouwen en terreinen	291.797		288.412	
Inventaris en apparatuur	2.302.460		2.203.537	
Leermiddelen	245.064		206.135	
		2.839.321		2.698.084
Vlottende activa				
Vorderingen				
Debiteuren	25.442		7.074	
Ministerie van OCW	44.233		615	
Vorderingen op groepsmaatschappijen	14.491		16.755	
Vorderingen op overige overheden	58.375		-	
Overige vorderingen en overlopende activa	525.992		327.587	
		668.533		352.031
Liquide middelen				
Kas	1.182		1.619	
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	368.596		481.944	
Spaarrekeningen	2.900.000		3.100.000	
		3.269.778		3.583.563
TOTAAL ACTIVA		6.777.632		6.635.832

Passiva	2023		2022	
	€	€	€	€
Eigen vermogen				
Algemene reserve	2.310.227		2.678.393	
Bestemmingsreserves	734.970		1.012.134	
		3.045.197		3.690.527
Voorzieningen				
Personele voorzieningen	410.259		401.911	
		410.259		401.911
Kortlopende schulden				
Crediteuren	328.944		456.449	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	939.919		765.259	
Schulden terzake van pensioenen	253.397		223.755	
Overige kortlopende schulden	8.482		12.727	
Overige overlopende passiva	1.791.434		1.085.204	
		3.322.176		2.543.394
TOTAAL PASSIVA		6.777.632		6.635.832

Staat van baten en lasten 2023

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
Baten			
Rijksbijdragen	21.544.732	20.868.201	20.823.923
Overige overheidsbijdragen	305.163	303.609	350.227
Overige baten	497.515	354.000	343.577
Totaal baten	22.347.410	21.525.810	21.517.727
Lasten			
Personele lasten	19.644.838	18.343.978	17.901.015
Afschrijvingslasten	429.905	407.898	447.487
Huisvestingslasten	1.315.196	1.278.376	1.160.391
Overige lasten	693.839	634.170	840.784
Leermiddelen	944.620	752.250	907.910
Totaal lasten	23.028.398	21.416.672	21.257.587
Saldo baten en lasten	-680.988	109.138	260.140
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	40.660	-	-42
Financiële lasten	5.002	4.725	11.131
Totaal financiële baten en lasten	35.658	-4.725	-11.173
Resultaat baten en lasten	-645.330	104.413	248.967

Kasstroomoverzicht 2023

	2023		2022	
	€	€	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Saldo baten en lasten		-680.988		260.140
Aanpassingen voor:				
Afschrijvingen	429.905		447.487	
Afschrijvingen desinvesteringen	-105.282		-99.572	
Mutaties voorzieningen	8.348		186.651	
		332.971		534.566
Verandering in vlottende middelen				
- Vorderingen	-316.502		814.282	
- Kortlopende schulden	778.782		864.568	
		462.280		1.678.850
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		114.263		2.473.556
Ontvangen interest	40.660		-42	
Betaalde interest	-5.002		-11.131	
		35.658		-11.173
Kasstroom uit operationele activiteiten		149.921		2.462.383
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiele vaste activa	-601.500		-836.999	
Subsidie investeringen in materiële vaste activa	-		25.000	
Desinvesteringen in materiele vaste activa	137.794		103.063	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-463.706		-708.936
Mutatie liquide middelen		-313.785		1.753.447
Beginstand liquide middelen	3.583.563		1.830.116	
Mutatie liquide middelen	-313.785		1.753.447	
Eindstand liquide middelen		3.269.778		3.583.563

Toelichting op de onderscheiden posten van de balans per 31 december 2023

Activa

Vaste activa

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.1 Immateriële vaste activa		
Immateriële vaste activa	-	2.154
	<u>-</u>	<u>2.154</u>

	Immateriële vaste activa
	€
<i>Boekwaarde</i>	
<i>31-12-2022</i>	
Aanschafwaarde	10.770
Cumulatieve afschrijvingen	-8.616
	<u>2.154</u>

Mutaties

Investeringen	-
Afschrijvingen	-2.154
	<u>-2.154</u>

	Immateriële vaste activa
	€
<i>Boekwaarde</i>	
<i>31-12-2023</i>	
Aanschafwaarde	10.770
Cumulatieve afschrijvingen	-10.770
	<u>-</u>

Afschrijvingstermijn: 5 jaar

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.2 Materiële vaste activa		
Gebouwen en terreinen	291.797	288.412
Inventaris en apparatuur	2.302.460	2.203.537
Leermiddelen	245.064	206.135
	<u>2.839.321</u>	<u>2.698.084</u>

	Gebouwen en terreinen	Inventaris en apparatuur	Leermiddelen	Totaal
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2022	€	€	€	€
Aanschafwaarde	329.393	4.428.274	720.753	5.478.420
Cumulatieve afschrijvingen	-40.981	-2.224.737	-514.618	-2.780.336
	<u>288.412</u>	<u>2.203.537</u>	<u>206.135</u>	<u>2.698.084</u>
<i>Mutaties</i>				
Investerings	21.387	480.032	100.081	601.500
Afschrijvingen	-18.002	-354.303	-55.446	-427.751
Desinvesteringen		-90.458	-47.336	-137.794
Afschrijvingen desinvesteringen		63.652	41.630	105.282
	<u>3.385</u>	<u>98.923</u>	<u>38.929</u>	<u>141.237</u>
<i>Boekwaarde</i> 31-12-2023				
Aanschafwaarde	350.780	4.817.848	773.498	5.942.126
Cumulatieve afschrijvingen	-58.983	-2.515.388	-528.434	-3.102.805
	<u>291.797</u>	<u>2.302.460</u>	<u>245.064</u>	<u>2.839.321</u>

Afschrijvingstermijn:

Gebouwen en terreinen	20 jaar
Inventaris en apparatuur	4-20 jaar
Leermiddelen	8 jaar

Vlottende activa

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.5 Vorderingen		
Debiteuren	25.442	7.074
Ministerie van OCW	44.233	615
Vorderingen op groepsmaatschappijen	14.491	16.755
Vorderingen op overige overheden	58.375	-
<i>Overige vorderingen</i>		
Snappet borg	-	18.900
Waarborgsom Cosunpark	6.751	6.751
Vordering verbonden partijen (RSV Breda)	83.138	101.237
Overige vorderingen	149.098	44.498
<i>Totaal overige vorderingen</i>	<u>238.987</u>	<u>171.386</u>

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
<i>Overlopende activa</i>		
Vooruitbetaalde kosten	99.052	43
Overige overlopende activa	187.953	156.158
<i>Totaal overlopende activa</i>	<u>287.005</u>	<u>156.201</u>
Totaal vorderingen	<u><u>668.533</u></u>	<u><u>352.031</u></u>

Onder vooruitbetaalde kosten staat het aandeel van Markant-Leersaam in de kosten van de verbouwing van de Heerbaan 250 in 2023. De kosten worden over 15 jaren verdeeld. Het bedrag hier heeft betrekking op 2024 t/m 2037.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
1.7 Liquide middelen		
Kas	1.182	1.619
Tegoeden op bankrekeningen (betaalrekeningen)	368.596	481.944
Spaarrekeningen	2.900.000	3.100.000
	<u>3.269.778</u>	<u>3.583.563</u>

Passiva

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.1 Eigen vermogen		
Algemene reserve	2.310.227	2.678.393
Bestemmingsreserves	734.970	1.012.134
Totaal eigen vermogen	<u>3.045.197</u>	<u>3.690.527</u>

Verloopoverzicht huidig verslagjaar

	Saldo 31-12-2022	Resultaat 2023	Saldo 31-12-2023
Algemene reserve	2.678.393	-368.166	2.310.227
Bestemmingsreserves publiek			
Bestemmingsreserve NPO	1.012.134	-277.164	734.970
Totaal bestemmingsreserves	<u>1.012.134</u>	<u>-277.164</u>	<u>734.970</u>
	<u><u>3.690.527</u></u>	<u><u>-645.330</u></u>	<u><u>3.045.197</u></u>

Bestemmingsreserve NPO

De bestemmingsreserve NPO is gevormd voor de resterende gelden die per 31-12-2023 nog niet zijn uitgegeven in het kader van NPO.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
Personele voorzieningen	410.259	401.911
	<u>410.259</u>	<u>401.911</u>

	Saldo 31-12-2022	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Vrijval 2023	Saldo 31-12-2023
	€	€	€	€	€
Personele voorzieningen					
Voorziening jubilea	174.932	30.466	-24.583	-	180.815
Voorziening spaarverlof	29.376	-	-	-	29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	10.666	33.708	-	-	44.374
Voorziening ww ex- medewerkers	-	21.668	-	-	21.668
Voorziening langdurig zieken	186.937	134.026	-	-186.937	134.026
Totaal voorzieningen	<u>401.911</u>	<u>219.868</u>	<u>-24.583</u>	<u>-186.937</u>	<u>410.259</u>

	Kortlopend deel < 1 jaar	Middenlang deel 1 - 5 jaar	Langlopende deel > 5 jaar	Totaal
Personele voorzieningen				
Voorziening jubilea	34.159	43.502	103.154	180.815
Voorziening spaarverlof	29.376	-	-	29.376
Voorziening duurzame inzetbaarheid	44.374	-	-	44.374
Voorziening ww ex- medewerkers	21.668	-	-	21.668
Voorziening langdurig zieken	57.309	76.717	-	134.026
Totaal voorzieningen	<u>186.886</u>	<u>120.219</u>	<u>103.154</u>	<u>410.259</u>

Voorziening jubilea

De voorziening voor jubilea wordt bij opmaak van de begroting voorafgaand aan het kalenderjaar beoordeeld en berekend op basis van de op balansdatum bestaande aanspraken voor de komende tien jaren. Gebaseerd op:

- Leeftijd per medewerker
- Gehele personeelsbestand
- Jaren dienstverband per medewerker
- Omvang dienstbetrekking
- Jubileum bij 25-jarige diensttijd 50% gratificatie, bij 40-jarige diensttijd 100% gratificatie
- Gratificatie berekend op individuele salarisgegevens rekening houdend met verwachte gemiddelde salarisstijging op lange termijn en een verdisconteringsvoet.
- Berekening tegen contante waarde
- Rekening houdend met een blijfkans.

Voorziening spaarverlof

Voor op balansdatum bestaande verplichtingen uit hoofde van spaarverlof is een voorziening gevormd. De voorziening is opgebouwd om de kosten van de vervangers te betalen wanneer personeelsleden het gespaarde

verlof opnemen. De voorziening is gewaardeerd tegen contante waarde van de toekomstige uitbetalingen. Betaalde bedragen inzake spaarverlof worden ten laste van deze voorziening gebracht. Ultimo 2023 had het spaarverlof nog betrekking op 1 personeelslid.

Voorziening duurzame inzetbaarheid

In 2023 is een voorziening duurzame inzetbaarheid gevormd. Hierin zijn de gespaarde uren voor acht medewerkers opgenomen. De uren worden in latere jaren opgenomen.

Voorziening langdurig zieken

In 2023 is een voorziening langdurig zieken gevormd. Ultimo het verslagjaar is een inventarisatie gemaakt van de geheel of gedeeltelijk zieke medewerkers. Op basis van de herstelverwachting zijn de toekomstige kosten van de verplichte loondoorbetaling van de eerste twee ziektejaren hierin voorzien.

	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
2.4 Kortlopende schulden		
Crediteuren	328.944	456.449
Belastingen en premies sociale verzekeringen	939.919	765.259
Schulden terzake van pensioenen	253.397	223.755
Overige kortlopende schulden	8.482	12.727
Overlopende passiva	1.791.434	1.085.204
	<u>3.322.176</u>	<u>2.543.394</u>
	31-12 2023	31-12 2022
	€	€
<i>Specificatie overige kortlopende schulden</i>		
Netto salaris	8.482	12.727
	<u>8.482</u>	<u>12.727</u>
<i>Specificatie overlopende passiva</i>		
Ministerie van OCW	254.348	238.681
Vakantiegeld reservering	657.523	580.857
Bindingstoelage reservering	69.609	59.254
Crediteuren transitoria	58.924	154.084
Vooruitontvangen OKV gelden	-	45.019
Vooruitontvangen subsidie	741.762	-
Overige overlopende passiva	9.268	7.309
	<u>1.791.434</u>	<u>1.085.204</u>

Onder vooruitontvangen subsidie staan bedragen die het samenwerkingsverband RSV Breda heeft overgemaakt. Deze gaan ten gunste van 2024 t/m 2026 geboekt worden.

Model G: verantwoording subsidies OCW

Bestuur: 41869

Brinnr: cumulatief

G1. Subsidies waarbij het eventueel niet aangewende deel van de subsidie, mits de activiteiten volledig zijn uitgevoerd, kan worden besteed aan andere activiteiten waarvoor bekostiging wordt verstrekt.

Omschrijving	Toewijzing Kenmerk	Datum	De activiteiten zijn ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking geheel uitgevoerd en afgerond
Subsidie zij-instroom 21PP	1102917-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1102893-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 24BE	1102928-1	30-11-2020	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 23PD	1308567-1	20-12-2022	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 12LV	1382298-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 18GP	1382316-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie zij-instroom 31WN	1382360-1	20-11-2023	Onderhanden
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV22-PO-2562	11-11-2022	Onderhanden
Subsidie verbetering basisvaardigheden	VBV23-PO-0397	31-5-2023	Onderhanden
Subsidie Studieverlof	1074316	22-8-2022	Onderhanden
Subsidiereregeling doorstroomprogramma's po-vo voor gelijke kansen	DPOVO22064	28-7-2022	Onderhanden
Subsidiereregeling impuls en innovatie bewegingsonderwijs	IIB210151	13-12-2021	Onderhanden
Subsidiereregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar	SOOL22298	10-11-2022	ja
Subsidiereregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar	SOOL22256	10-11-2022	ja
Subsidiereregeling onderwijsassistenten opleiding tot leraar	SOOL22306	10-11-2022	ja

Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben geen relevante gebeurtenissen na balansdatum plaatsgevonden.

B6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Per 1 juli 2022 is een overeenkomst aangegaan met De vereniging BreedSaam voor het gebouw aan de Heerbaan 250 voor een periode van 15 jaar en loopt tot en met 30 juni 2037. In het gebouw zijn vijf schoolbesturen, Breedsaam en Building Breda gehuisvest. Zij dragen gezamenlijk de kosten. Het huurbedrag bedraagt op jaarbasis € 23.471 en wordt jaarlijks geïndexeerd met maximaal 4% per jaar.

Met Vebego Cleaning Services is voor de periode van 1 januari 2021 tot 1 januari 2031 een overeenkomst aangegaan voor het schoonmaak van de schoolgebouwen. De maandlast bedraagt € 23.319,42 (prijspeil 2024) per maand en is in 2021 tot stand gekomen na een aanbestedingsprocedure.

Met de gemeente Breda is een overeenkomst tot in gebruikgeving van ruimten voor onderwijs in basisschool het Noorderlicht, Cornelis Florisstraat 25 te Breda aangegaan. De jaarlijkse bruikleenvergoeding is gelijk aan een deel van de ontvangen groepsafhankelijke vergoeding van het ministerie. Bij aanvang in 2013 was dit een bedrag van € 10.360. Het bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd. Beëindiging vindt plaats na ondertekening van een verklaring door beide partijen.

Met Kober Beheer BV is een huurovereenkomst aangegaan met betrekking tot het in het pand gelegen aan Straatweide 30 te Prinsenbeek gevestigde kinderdagverblijf, peuterspeelzaal en buitenschoolse opvang. De ingangsdatum van de overeenkomst was 1 juli 2010 en is voor de duur van 10 jaar aangegaan. De overeenkomst wordt telkens met 5 jaar verlengd en heeft een opzegtermijn van 6 maanden. Deze is vanaf 2020 verlengd geworden. Ieder jaar wordt er opnieuw bekeken hoeveel lokalen daadwerkelijk nodig zijn. Stichting Markant-LeerSaam Onderwijsgroep is hierbij de verhurende partij.

Vordering ministerie

Per 1 januari 2023 is de bekostiging van het primair onderwijs na wetwijziging vereenvoudigd. Daarmee is de bekostigingssystematiek gewijzigd.

Bij de overgang van de oude naar de nieuwe bekostigingssystematiek zijn schoolbesturen door de regelgeving en besluitvorming van de minister met een groot materieel probleem geconfronteerd. Waar de schoolbesturen in een (school)jaar normaal gesproken 100% aan bekostiging ontvangen, is dat in de overgang naar de nieuwe bekostigingssystematiek circa 93% voor het schooljaar 2022/2023. Schoolbesturen in de PO-sector werden daardoor in de periode augustus tot en met december 2022 door de minister met circa 7% gekort op hun bekostiging. Dit komt voor ons schoolbestuur neer op € 682.090. Voorzichtigheidshalve is dit bedrag niet als vordering op de balans per 31 december 2023 opgenomen.

De minister stelt zich op het standpunt dat dit materieel grote probleem voor het schoolbestuur slechts “een boekhoud-technische correctie [is] aangezien de totale bekostiging van het Rijk naar scholen niet wijzigt door de vereenvoudiging”. De overgang van een oude naar een nieuwe bekostigingssystematiek is echter niet louter een papieren exercitie; de keuzes die daarbij worden gemaakt hebben werkelijk een negatief effect op het onderwijsproces. De keuze van de minister om de schoolbesturen in 2022 fors minder bekostiging toe te kennen heeft reële consequenties.

Vandaar dat ons schoolbestuur samen met circa 230 schoolbesturen, juridisch begeleid door advocatenkantoor Stibbe en gecoördineerd vanuit de PO-Raad, gezamenlijk bezwaar hebben gemaakt tegen de beschikkingen voor de laatste vijf maanden van 2022. Dit bezwaar is op 30 november 2022 door de minister ongegrond verklaard. De financiële belangen en de relevante juridische vragen n.a.v. de beslissing op bezwaar van de minister zijn het volgens ons waard om de kwestie aan een onafhankelijke partij, zijnde de bestuursrechter, voor te leggen. Daarom hebben wij besloten om gezamenlijk met 221 schoolbesturen een beroep bij de rechtbank Midden-Nederland in te stellen tegen de beslissing op bezwaar van de minister. Op het moment van dit schrijven loopt deze beroepsprocedure nog. Een uitspraak wordt verwacht in de eerste helft van 2024.

Toelichting op de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten 2023

Baten

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
3.1 Rijksbijdragen			
Rijksbijdrage lumpsum	19.144.289	18.722.199	13.389.364
Rijksbijdragen MI	-	-	1.621.103
Rijksbijdragen P&A-beleid	-	-	2.354.691
Rijksbijdragen NPO	1.301.283	1.083.368	2.283.440
Overige subsidies Ministerie van OCW	362.043	317.455	392.357
Rijksbijdrage SWV	737.117	745.179	782.968
Totaal Rijksbijdragen	<u>21.544.732</u>	<u>20.868.201</u>	<u>20.823.923</u>

Het verschil tussen de begroting en de realisatie wordt veroorzaakt door de indexering die OCW met terugwerkende kracht heeft berekend. Bij het opmaken van de begroting 2022 was deze indexering nog niet bekend.

In 2022 zijn extra NPO gelden ontvangen die niet begroot waren.

De overige subsidies OCW bestaan uit de subsidie zij-instroom en professionalisering + begeleiding starters en schoolleiders.

3.2 Overige overheidsbijdragen

Gemeentelijke vergoeding personeel	220.235	274.729	332.010
Gemeentelijke vergoeding materieel	84.928	28.880	18.217
Totaal overige overheidsbijdragen	<u>305.163</u>	<u>303.609</u>	<u>350.227</u>

3.5 Overige baten

Verhuur onroerende zaken	188.954	131.500	124.793
Detachering personeel	197.388	115.000	124.988
Ouderbijdragen	29.353	28.500	32.362
Sponsoring/buitenschoolse activiteiten	15.574	10.000	20.492
Overige	66.246	69.000	40.942
Totaal overige baten	<u>497.515</u>	<u>354.000</u>	<u>343.577</u>

Lasten

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
4.1 Personele lasten			
Lonen en salarissen	18.630.084	17.252.652	16.691.740
Dotatie voorziening jubilea	30.466	24.000	5.356
Dotatie overige personele voorzieningen	2.465	-	197.603
Personeel niet in loondienst	609.509	513.926	575.419
Nascholing	305.262	235.500	140.385
Reis- en verblijfskosten	161.467	132.200	113.984
Kosten arbodienst	77.189	46.000	40.958
Overige	208.263	144.700	319.566
	<u>20.024.705</u>	<u>18.348.978</u>	<u>18.085.011</u>
Overige uitkeringen (-/-)	-379.867	-5.000	-183.996
Totaal personele lasten	<u><u>19.644.838</u></u>	<u><u>18.343.978</u></u>	<u><u>17.901.015</u></u>

Specificatie Lonen en salarissen

Lonen en salarissen	14.112.729	17.292.652	12.807.824
Sociale lasten	2.056.047	-	1.841.410
Premies Participatiefonds	364.034	-	173.102
Premies Vervangingsfonds	-	-	5.824
Pensioenlasten	2.115.033	-	1.939.083
	<u>18.647.843</u>	<u>17.292.652</u>	<u>16.767.243</u>
Doorbelaste salariskosten	-17.759	-40.000	-75.503
	<u><u>18.630.084</u></u>	<u><u>17.252.652</u></u>	<u><u>16.691.740</u></u>

De toename in de salariskosten wordt o.a. veroorzaakt door een hoger aantal FTE's en CAO-afspraken.

Aantal FTE's

	FTE's 2023	FTE's 2022
OP	174,560	174,340
OOP	31,710	27,610
DIR	10,140	10,370
	<u><u>216,410</u></u>	<u><u>212,320</u></u>

	Realisatie 2023	Begroting 2023	Realisatie 2022
	€	€	€
4.2 Afschrijvingslasten			
Immateriële vaste activa	2.154	2.154	2.154
Gebouwen en terreinen	16.884	14.861	11.964
Inventaris en apparatuur	355.766	322.000	372.051
Leermiddelen	55.101	68.883	61.318
Totaal afschrijvingslasten	<u><u>429.905</u></u>	<u><u>407.898</u></u>	<u><u>447.487</u></u>

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
4.3 Huisvestingslasten			
Huur	331.379	43.000	316.478
Onderhoud	390.058	338.866	323.820
Energie en water	231.885	255.450	189.745
Schoonmaakkosten	325.069	296.092	286.567
Heffingen	25.640	44.225	31.065
Tuinonderhoud	2.826	3.000	6.066
Overige huisvestingslasten	8.339	297.743	6.650
Totaal huisvestingslasten	1.315.196	1.278.376	1.160.391

4.4 Overige instellingslasten

Administratie en beheer	314.512	277.000	377.824
Accountantskosten	28.545	23.000	45.652
Telefoon- en portokosten e.d.	11.598	16.250	8.159
Deskundigheidsadvies	43.994	11.600	41.692
Verzekeringen	12.939	11.470	9.605
Vergoeding bestuursleden/bestuurskosten	1.528	41.500	27.355
Abonnementen/documentatie	1.591	1.500	1.887
Contributies	47.477	57.400	39.126
Overige administratie- en beheerslasten	10.056	5.450	-3.843
Culturele vorming	87.608	67.050	60.232
Public relations en marketing	18.946	35.500	15.601
Sportdag/vieringen/reizen/excursies	27.941	40.650	36.040
GMR/MR/OR	12.780	10.600	8.123
Representatie overig/derden	3.461	6.600	2.995
Bestedingen tussenschoolse opvang	7.587	10.000	9.862
Uitgaven overige projecten	25.721	2.100	1.960
Overige instellingslasten	37.555	16.500	158.514
Totaal overige instellingslasten	693.839	634.170	840.784

Accountantshonoraria specificatie:

Controle van de jaarrekening	28.545	23.000	45.652
	28.545	23.000	45.652

4.4.2 Leermiddelen

Leermiddelen	537.128	401.250	359.220
Inventaris en apparatuur	407.492	351.000	548.690
Totaal leermiddelen	944.620	752.250	907.910

	Realisatie 2023 €	Begroting 2023 €	Realisatie 2022 €
5. Financiële baten en lasten			
Financiële baten			
Rentebaten	40.660	-	-42
	<u>40.660</u>	<u>-</u>	<u>-42</u>
Financiële lasten			
Bankkosten/rentelasten	5.002	4.725	11.131
	<u>5.002</u>	<u>4.725</u>	<u>11.131</u>
Totaal financiële baten en lasten	<u><u>35.658</u></u>	<u><u>-4.725</u></u>	<u><u>-11.173</u></u>

(Voorstel) bestemming resultaat baten en lasten

De verdeling van het enkelvoudige exploitatiesaldo over 2023 is, vooruitlopend op de goedkeuring door de Raad van Toezicht, al in deze jaarrekening verwerkt.

Het enkelvoudige resultaat van Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam ad € -645.330 over 2023 is als volgt verdeeld :

	€
Algemene reserve	-368.166
Bestemmingsreserve NPO	-277.164
	<u>-645.330</u>

D OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van
Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam
Heerbaan 250
4817 NL BREDA

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam te Breda gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2023 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de geconsolideerde en enkelvoudige balans per 31 december 2023;
2. de geconsolideerde en enkelvoudige staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel met beperking

De beperking in ons oordeel geeft betrekking op WNT-aangelegenheden bij intra-groep detachering. Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam heeft in de jaarrekening op pagina 65 en 66 toegelicht op welke topfunctionaris(sen) bij welke WNT-instellingen de omstandigheden, zoals hierna nader toegelicht, toezien.

Wij zijn niet in staat geweest:

- vast te stellen of in de overige doorbelaste kosten nog bezoldigingscomponenten zijn opgenomen die aan het vervullen van de topfunctie moeten worden toegerekend, omdat de WNT wet- en regelgeving niet voorziet in een limitatieve opsomming van de componenten die tot de WNT-bezoldiging gerekend moeten worden bij intra-groep detachering;
- vast te stellen of de verantwoorde deeltijdfactor van de betreffende topfunctionarissen overeenkomt met de praktijk, onder meer omdat de WNT-wet- en regelgeving niet voorziet in de wijze van toerekening van groepsbrede activiteiten aan individuele WNT-instellingen, alsmede als gevolg van het ontbreken van een vorm van tijdsregistratie.

Als gevolg hiervan zijn wij niet in staat geweest voldoende en geschikte controle-informatie te verkrijgen om vast te stellen dat de WNT-gegevens over zowel 2023 als 2022 van de topfunctionarissen bij de WNT-instelling, inclusief een eventuele onverschuldigde betaling als gevolg van WNT-bezoldigingselementen die mogelijk in de overige doorbelaste kosten zijn begrepen, zoals in de jaarrekening op pagina 65 en 66 toegelicht, in overeenstemming zijn met de bepalingen bij en krachtens de WNT.

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Onderwijsgroep Markant-LeerSaam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2023 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub n en o Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij. De andere informatie bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens.

Uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheid beschreven in de paragraaf 'De basis voor ons oordeel met beperking' zijn wij op grond van onderstaande werkzaamheden van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.2.2 'Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 'Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023. In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de instelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2023, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn,
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 25 juni 2024
Crowe Foederer Audit & Assurance B.V.

Was getekend: Drs. A.A.J. Vogels RA

Ondertekening van de jaarrekening

J. van Knijff
bestuurder was getekend

M.E. Pijning
voorzitter Raad van Toezicht was getekend

S.C.M. Josephi
lid Raad van Toezicht was getekend

R.G. de Kort
lid Raad van Toezicht was getekend

J.H. Mulder
lid Raad van Toezicht was getekend

L.M.J. Bult
lid Raad van Toezicht was getekend

Breda

E1 Gegevens rechtspersoon per 31 december 2023

* Bestuursnummer **41869**
 * Naam en adres van de instelling Stichting Onderwijsgroep Markant-Leersaam
 Heerbaan 250
 4817 NL Breda
 * Telefoonnummer 076-5289360
 * E-mailadres info@markantonderwijs.nl
 * Internetsite www.markantleersaam.nl
 * Contactpersoon jaarverslag ONS Onderwijsbureau, dhr. E.V. Cools
 * Telefoonnummer contactpersoon 088-8504771
 * E-mailadres contactpersoon e.cools@onsonderwijsbureau.nl
 * Administratiekantoor ONS Onderwijsbureau
 * AK-nummer 401

* Brin-nummer + NAW gegevens scholen:

06BB	Openbare basisschool De Klokkebei	Sterstraat 1	4851 BG	ULVENHOUT
11SJ	Openbare basisschool De Tweesprong	Kapelstraat 15	4817 NX	BREDA
12LV	Basisschool Het Noorderlicht	Cornelis Florisstraat 25	4827 CN	BREDA
18GP	Openbare basisschool De Springplank	Kriekenstraat 43	4847 HE	TETERINGEN
21PP	Openbare basisschool De Wildert	Twaalfbunder 2	4823 BJ	BREDA
23PD	Montessori + Breda	Jan Nieuwenhuyzenstraat 15	4818 RH	BREDA
	dislocatie: Montessori + Prinsenbeek	Straatweide 30	4841 ND	PRINSENBEEK
24BE	Openbare basisschool De Toermalijn	Pastoor Doensstraat 5	4854 CP	BAVEL
18EJ	De Springplank	Kraanvogel 22	4872 SB	ETTEN-LEUR
31WN	De Leest	Gruiterstraat 1	4871 KS	ETTEN-LEUR
18GZ	De Toverlaars	Slagveld 55	4871 ND	ETTEN-LEUR

* Bestuursnummer **59984**
 * Naam en adres van de instelling Stichting Vrije School Breda
 Heerbaan 250
 4817 NL Breda
 * Telefoonnummer 076-5289360
 * E-mailadres info@vrijeschoolbreda.nl
 * Internetsite www.vrijeschoolbreda.nl
 * Contactpersoon jaarverslag ONS Onderwijsbureau, dhr. E.V. Cools
 * Telefoonnummer contactpersoon 088-8504771
 * E-mailadres contactpersoon e.cools@onsonderwijsbureau.nl
 * Administratiekantoor ONS Onderwijsbureau
 * AK-nummer 401

* Brin-nummer + NAW gegevens school:

06OZ	Rudolf Steinerschool	Minckelerstraat 27	4816 AD	BREDA
------	----------------------	--------------------	---------	-------

* datum samenstelling jaarrekening 10-4-2024